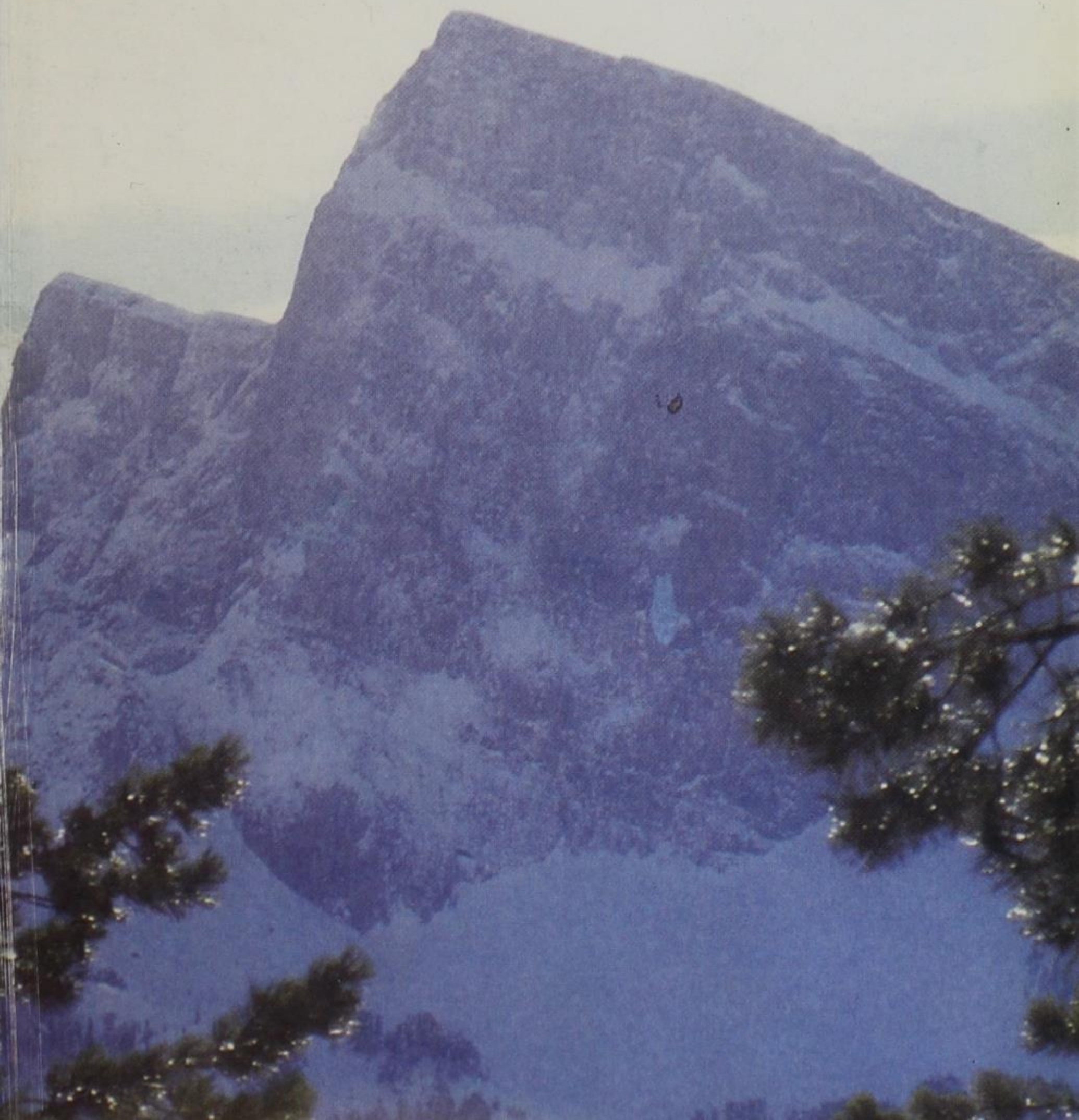

ΚΟΝΙΤΣΑ

78. Γενάρης - Φλεβάρης 1998

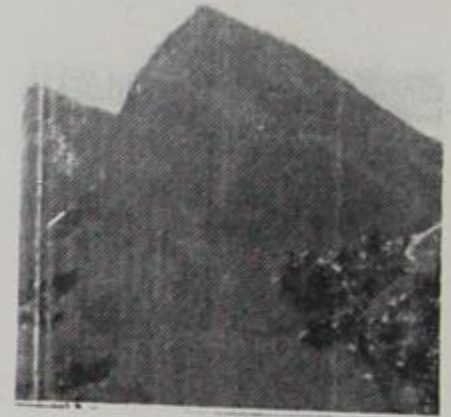

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 78 ΔΡΧ. 250
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Δρχ.
1985-98, Σ.Ε.	1
Βιώσιμη επαρχία - Επιστροφή κατοίκων στα χωριά τους, Ι. Λυμπερόπουλου	2
Στην 55η επέτειο από την ίδρυση της ΕΠΟΝ, Δ. Αραμπατζή	13
Συλλογή δημ. τραγουδιών, Ι. Τσάγκα	19
Ανταπόκριση, Τ. Κανάτση	28
Εκκλησιαστικές φράσεις, Ν. Ρεμπέλη	29
Τα εικονίσματα Παλαιοσελλίου, Η. Παπαζήση	31
Καταστροφή γέφυρας, Σ.Τ	34
Τοπωνυμίες Φούρκας, Χρ. Εξάρχου	35
Αξιέπαινη πρωτοβουλία, Σ.Τ.	39
Ο Αϊ Βασίλης στην Καλόβρουση	40
Κοινωνικά θέματα, Απ., Ριστάνη	41
Εκδρομή στη Βασιλίτσα, Σ.Τ.	43
Προσέχοντας το περιβάλλον, Λ. Εζνεπίδη	44
Εκδήλωση Συλλόγου Οξυάς, Αθ. Πορφύρη	45
Το βιβλίο, Σ.Τ.	47
Ο θείος μου ο Λάμπρος, Σ.Κ.	48
Μαθητές στη Ζωσιμαία Σχολή, Α. Ευθυμίου	49
Απάντηση σε επιστολή, Αχ. Κολιού	54
Σχόλια, Η. Ανδρέου	56
Ειδήσεις - Κοινωνικά	58

Φωτ. εξωφ. Σ.Τ. - "Γκαμήλα"

Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή

Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος

Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:

Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. (0655) 22.464, 22.212
Fax: (0655) 22.464

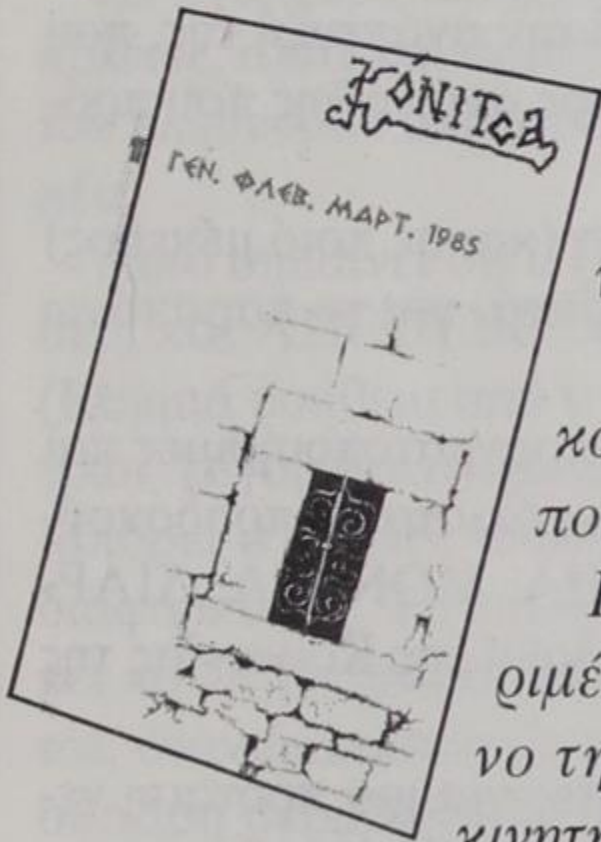
Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Βαλαωρίτου 25 - Ιωάννινα
Τηλ.-Fax: (0651) 77358

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1500
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

1985 - 1998

Αγαπητοί μας φίλοι της "ΚΟΝΙΤΣΑΣ" μ' αυτό το τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας βαδίζουμε στον 14ο χρόνο έκδοσης του περιοδικού μας στην Κόνιτσα.

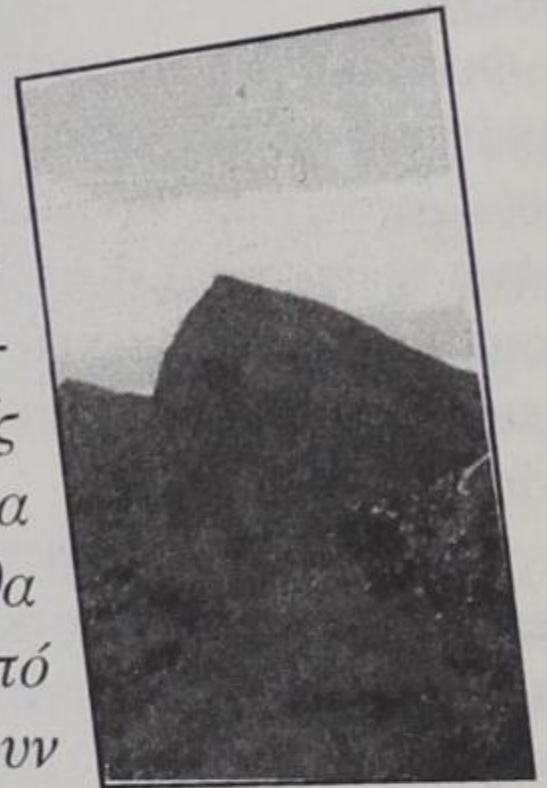
Πριν δεκατρία χρόνια, όπως θα θυμάστε κυκλοφορούσαμε το πρώτο ολιγοσέλιδο τεύχος.

Με τα χρόνια δυνάμωσε και σήμερα, κατά κοινή διαπίστωση, έφτασε σ' ένα καλό επίπεδο.

Εμείς βέβαια δεν ισχυριζόμαστε ότι είναι τέλειο και προσπαθούμε να γίνεται όλο και πιο καλό ικανοποιώντας έτσι και τους πολλούς φίλους μας.

Γνωρίζουμε τις αδυναμίες και προσπαθούμε... Περιμένουμε όμως και τη δική σας βοήθεια, όχι μόνο την οικονομική, που είναι η κινητήρια δύναμη του περιοδικού,

αλλά και τη μεγαλύτερη συμμετοχή σας σε εργασίες.

Υστερούμε στην κάλυψη των ειδήσεων από τα χωριά μας, τους Συλλόγους, τις Αδελφότητες των συμπατριωτών μας. Δεν μας είναι εύκολο να πάμε εμείς στα χωριά ή σ' όλες τις εκδηλώσεις των Συλλόγων για να καλύπτουμε τις ειδήσεις και τα γεγονότα. Αυτά θα μπορούσαν οι Γραμματείς ή κάποιοι εκπρόσωποι από τις Κοινότητες και τους Συλλόγους να μας τα γράφουν ή να τα στέλνουν τηλεφωνικώς και με Φαξ. Έτσι, νομίζουμε ότι θα ξεπεράσουμε αυτή την αδυναμία και το περιοδικό θα γίνει πληρέστερο και πιο ζωντανό.

Κατά τα άλλα, εμείς θα συνεχίσουμε την τακτική που χαράξαμε από την αρχή: Ελεύθερο βήμα όλων, για την προβολή της Επαρχίας μας με την τρέχουσα επικαιρότητα, την παράδοση, την ιστορία, τη λαογραφία ...

Μ' αυτές τις σκέψεις, απευθύνουμε σε όλους τους συνεργάτες, φίλους και αναγνώστες ένα ευχαριστώ και ευχόμαστε.

Καλή Χρονιά και πολύχρονο το περιοδικό μας!

ΒΙΩΣΙΜΗ ΕΠΑΡΧΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥΣ

του ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Με την επίσκεψη του Πρωθυπουργού στην Ήπειρο, τώρα τελευταία, είδαμε στον ντόπιο αλλά και αθηναϊκό τύπο πως πρόκειται να διατεθούν κάποια δισεκατομμύρια στην επαρχία Κόνιτσας, με σκοπό την ανάπτυξή της, που πιο απλά σημαίνει την πραγματοποίηση του προγράμματος ανάπτυξης που πρότεινε εσχάτως η Περιφέρεια Ηπείρου.

Δεν εξετάζω το βαθμό βεβαιότητας που μπορεί να έχει (και σε ποιο μέγεθος) η πρόθεση διαθέσεως χρημάτων από τον κρατικό κουρβανά για το παραπάνω πλάνο.

Με ενδιαφέρει, περισσότερο εδώ το κατά πόσο είναι πραγματοποιήσιμες και εφικτές οι προτάσεις του παραπάνω προγράμματος, και μάλιστα με προδοκούμενα αποτελέσματα της προσπάθειας ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ, ΜΟΝΙΜΑ, ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ, στην οικονομική κοινωνική και πολιτιστική δομή της Κοινωνίας της επαρχίας.

Φυσικά θέλω να κρατηθώ μακριά από τις αναπόφευκτες για μια πρόταση γενικότητες και αοριστολογίες. Μ' ενδιαφέρει περισσότερο το "βλέμμα" με το οποίο κοιτάχτηκε το όλο θέμα και η "φιλοσοφία" θα έλεγα, που διέπει το παραπάνω πρόγραμμα. Και βασικά μ' ενδιαφέρει το γεγονός ότι από απόψεως χρόνου (Timing) και μεγέθους διατιθέμενου κεφαλαίου είναι ίσως η τελευταία και οπωσδήποτε μοναδική ευκαιρία για την επαρχία Κόνιτσας και δεν πρέπει να τη χάσει.

Φοβάμαι ότι δεν έγινε απόλυτα αντιληπτό στο πρόγραμμα, ότι για το μεγαλύτερο μέρος της επαρχίας δεν μπορούμε να μιλάμε για "συγκράτηση" του πληθυσμού της περιοχής, αφού ξέρουμε ότι ο μόνιμος πληθυσμός των περισσότερων χωριών είναι ηλικίας άνω των εξήντα πέντε ετών. Όσοι είχαν να φύγουν έφυγαν. Αυτοί που έμειναν δεν είναι "ενεργοί" με την έννοια που τους θέλει το πρόγραμμα. Δεν μπορεί να συμμετάσχουν σε μακροχρόνιες διαδικασίες και προγράμματα, δεν μπορεί να αναλαμβάνουν κινδύνους. Το σωστότερο θα ήταν να διαχωρίσουμε την Κόνιτσα και πέντε χωριά (που έχουν η μεν Κόνιτσα συγκρατήσει στο ακέραιο τον κόσμο της, τα δε 5 αυτά χωριά περίπου τμήματα του πληθυσμού τους μικρότερα από το μισό) από την άλλη επαρχία, και να μιλάμε για συγκράτηση μεν όταν πρόκειται για τα πρώτα επανεγκατάσταση δε όταν πρόκειται για τα δεύτερα. Υπάρχει δε άβυσσος διαφοράς ανάμεσα στις έννοιες και φυσικά και τις δυνατότητες. Το να συγκρατήσεις κάποιον στο χωριό του, όταν του δώσεις κίνητρα, κάτω από τις σημερινές συνθήκες, είναι πολύ πιο εύκολο από το να μετακινήσεις ένα νέο άνθρωπο (ενεργό πολίτη) από την πόλη και να τον φέρεις να εγκατασταθεί σ' ένα χωριό προβληματικό για να μη πω τίποτα άλ-

λο και μάλιστα με χίλιες δυο αβεβαιότητες και ανασφάλειες.

Η ύπαρξη της Κόνιτσας, νοθεύει τον μέσο όρο διάρθρωσης της απασχόλησης στην επαρχία. Επομένως όταν οι παραπάνω προτάσεις λενε ότι το 56% του πληθυσμού της επαρχίας ασχολείται με την πρωτογενή παραγωγή, δεν δίνει τη σωστή εικόνα της επαρχίας.

Αν βγάλουμε απέξω την Κόνιτσα, και υπολογίσαμε τους σημερινούς ενεργούς πολίτες, αλλά και όσους έγιναν συνταξιούχοι του ΟΓΑ, θα βλέπαμε ότι το 99% του πληθυσμού απασχολείται ή απασχολείτο στο παρελθόν με τον πρωτογενή τομέα.

Αυτό σημαίνει ότι ο Πρωτογενής τομέας στην επαρχία Κόνιτσας έδωσε εξετάσεις και ΑΠΕΤΥΧΕ. Μπορεί να συνέβαλαν σ' αυτό και άλλοι παράγοντες. (Καμιά βοήθεια από το Κράτος για προσαρμογή στις νεώτερες συνθήκες, πολιτικοί λόγοι, πολιτισμική ερημία, μίμηση στο φαινόμενο της μετανάστευσης κλπ) Μπορεί ο βαθμός αποτυχίας στα ορεινά χωριά σε σχέση με τα πεδινά να είναι διαφορετικός. Το γεγονός είναι ΕΝΑ. Η οικονομική ζωή που είχε διαρθωθεί εκεί πάνω, με πολλές δυσκολίες, τώρα αποδιαρθρώθηκε. Δεν μπορεί και δε γίνεται, όταν διαπιστώνεις ότι η τοπική οικονομία στον πρωτογενή τομέα βρίσκεται σε τάση συρρίκνωσης (Και μάλιστα μέσα σ' ένα γενικότερο κλίμα προϊούσας μείωσης του όγκου της παραγωγής της ελληνικής γεωργικής παραγωγής (Βλ. Οικ. Ταχ 10.7.97 σ. 39) με συνέπεια τη δημογραφική ερήμωση... να επανέρχεσαι με το τροπάρι της ενδυνάμωσης του πρωτογενούς τομέα και μιας αόριστης "ανάπτυξης τουρισμού", για να προκαλέσεις να επανέλθουν στον τόπο της καταγωγής των γονέων τους, νέοι άνθρωποι, που τα βιώματά τους απ' την δυστυχία και την κακομοιριά των γονέων τους είναι ακόμα φρέσκα.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε μια για πάντα, πως στην επαρχία μας δεν υπάρχει θέμα συγκράτησης πληθυσμού. Δεν υπάρχει θέμα ισόρροπης ανάπτυξης των τομέων της οικονομίας, ή ολόκληρης της επαρχίας. Σε λίγο δεν θα υπάρχει θέμα και ανάδειξης του φυσικού της περιβάλλοντος, της πολιτιστικής της κληρονομιάς, βελτίωσης της ποιότητας της ζωής και ανάδειξης του ενδογενούς δυναμικού, διότι δεν θα υπάρχουν πλέον άνθρωποι.

Αν κρίνει κανένας από όσα γράφτηκαν στον Οικονομικό Ταχυδρόμο (το έγκυρο αυτό περιοδικό) κατά το μήνα Μάρτη φέτος για το μέλλον της Γεωργίας στην Ελλάδα, σε σχέση μάλιστα με τις προοπτικές που ξανοίγονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε μέσα μας ότι "δεν έχουν προοπτικές βιωσιμότητας οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται στις ορεινές και μειονεκτικές ή σε ακριτικές περιοχές" (Άρθρο Χρ. Οικονόμου, στελέχους του Υπουργείου Γεωργίας Οικ. Ταχυδ. 20 Μαρτίου 1997).

3) Μελετώντας φέτος την περιοχή της Μπελλανζόνας στο Τιτσίνο της Ελβετίας, διαπίστωσα πως υπάρχουν πάρα πολλές ομοιότητες, σαν τόπος, ανάμεσα

στην περιοχή αυτή και την περιοχή της Κόνιτσας. Με μόνη τη διαφορά, ότι εκεί όλα τα μικρά ορεινά χωριά είναι σε πλήρη άνθιση.

Έχουν ζωή. Έχουν παιδιά. Έχουν σχολεία. Λες και ο “εκσυγχρονισμός” που εδώ σε μας μεταφράστηκε σε έντονη αστυφιλία, ερήμωση, και αποσύνθεση της πολιτιστικής κληρονομιάς, και επομένως εξαφάνιση της ταυτότητάς μας (για την οποία βέβαια μάχονται οι Ευρωπαϊστές της Ευρώπης των πατρίδων” παλεύοντας με νύχια και με δόντια εκεί κατάφερε να κρατήσει ακμαίο τον πληθυσμό στις πατρίδες του, με έντονη και αναλλοίωτη ταυτότητα, ευτυχισμένο που απολαμβάνει τ’ αγαθά του σύγχρονου πολιτισμού στον τόπο που γεννήθηκε, χωρίς καμιά στέρηση, θάλεγα αξιοζήλευτα.

Δεν αξίζει λοιπόν τον κόπο να ρίξουμε μια γρήγορη ματιά, στο πως αυτός ο λαός πέρασε από τον ένα κόσμο στον άλλο; Από την εποχή δηλαδή του γεωργοποιμενικού χαρακτήρα της οικονομίας του στη λεγόμενη βιομηχανική οικονομία”, όπου η γεωργοποιμενική εργασία απαξιώθηκε.

Από ό,τι κατάλαβα, και κει, όπως και δω, ο γεωγραφικός καταμερισμός του πληθυσμού σε μικρά ορεινά χωριά υπήρξε αποτέλεσμα της ανάγκης αποκέντρωσης του γεωργοποιμενικού στοιχείου, για την επιβίωσή του.

Τον περασμένο αιώνα η βιομηχανική έκρηξη που έλαβε χώρα στις άλλες περιοχές της Ευρώπης, εκεί είχε σα συνέπεια την ανάπτυξη ορισμένων οικοτεχνιών και τοπικών βιοτεχνιών.

Η παγκοσμιοποίηση όμως της οικονομίας, μέσα στην Ευρώπη των τελευταίων σαράντα ετών, που με τον ξεκληριστικό ανταγωνισμό της έφερε τα πάνω κάτω στην κοινωνική δομή, και διάλυσε τις ποιμενογεωργικές κοινωνίες, στην περιοχή αυτή που εξετάζουμε, μπήκε κατά τρόπο ελεγχόμενο από το κράτος. Έτσι δόθηκε ευκαιρία στον κατά κύριο λόγο απασχολούμενο με τον πρωτογενή τομέα της οικονομίας ορεινό πληθυσμό της περιοχής, εγκαταλείποντας βαθμιαία τους κλάδους της πρωτογενούς παραγωγής, να ακουμπάει επάνω στη δευτερογενή παραγωγή, που με την ενίσχυση του κράτους αναπτύσσονταν κατά τρόπο αποκεντρωτικό, σε περιφερειακά κέντρα. Το κράτος και εκεί μάλιστα τα τοπικά καντόνια που έδειχναν μεγάλη ευαισθησία στα τοπικά προβλήματα, (πράγμα που και σε μας θα επιτυγχάνονταν με μια δυναμωμένη αυτοδιοίκηση), φρόντισαν να εξασφαλίσουν ένα πυκνό δίκτυο επικοινωνίας και μεταφορών, που έδωσε τις δυνατότητες, ο πληθυσμός των ορεινών αυτών περιοχών να αποκτήσει κύρια βιοποριστική απασχόληση μέσα στον κύκλο της δευτερογενούς παραγωγής, κρατώντας σε βοηθητική βάση, δραστηριότητες της πρωτ. παραγωγής με οικογενειακή βοήθεια, οικόσιτη κτηνοτροφία, ειδικευμένη γεωργική παραγωγή, σε συνδυασμό με οικοτεχνία, τουριστικές δραστηριότητες κλπ.

Το παράδειγμα της παραπάνω Ελβετικής περιοχής, που δεν είναι το μοναδικό, δεν μπορούσε να μας γίνει οδηγός;

Με δυό προηγούμενα άρθρα μου (Περ. Κόνιτσα 1995 σελ. 198, και 1997 σελ. 3) τόνισα την ανάγκη δημιουργίας στην επαρχία μας Βιοτεχνικού Βιομηχανικού Πάρκου υπό μορφή υποδομής για παροχή σύγχρονων υπηρεσιών ως ομάδα επιχειρήσεων (εν όψει μάλιστα και του ετοιμαζόμενου σχετικού Νομοσχεδίου). Είναι ο μόνος τρόπος να ξαναπυκνώσει πληθυσμιακά η Επαρχία μας. Σα ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ επανόδου ενός μέρους των κατοίκων που έφυγαν, αλλά και πληθυσμού ξένων που ψάχνουν για υγιεινούς όρους διαμονής, ή άνεργους. Η εξεύρεση ενός μεροκάματου τακτικού και σίγουρου είναι το μόνο πράγμα που υπολογίζεται και βαραίνει στην απόφαση εγκατάστασης. Η ταλαιπωρία της πόλης, το μεγάλο κύμα της ανεργίας που χτυπάει τις πόρτες όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά και ολόκληρης της Ευρώπης είναι σήμερα στοιχεία που συνηγορούν στο να επιχειρηθεί με τη βοήθεια του εκσυγχρονιστικού κράτους αυτή η τομή.

Μικρές βιοτεχνικές μονάδες μεταποίησης ή συσκευασίας γεωργικών, ιχθυοκαλλιεργητικών, δασικών, κτηνοτροφικών, μελισσοκομικών, και άλλων προϊόντων (όπως και εμφιάλωση νερών, κονσερβοποίηση φρούτων, χυμών κλπ) που εν πάση περιπτώσει η ΠΡΩΤΗ ΥΛΗ θάναι τοπική.

Και μεγάλες μονάδες από επενδυτές των “διασυνοριακών ζωνών ελεγχόμενων εμπορικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων”, που θα χρησιμοποιούν εργάτες αλβανούς με ανάλογο (αντίστοιχο) προς τα αλβανικά δεδομένα μεροκάματο, αλλά θα εξασφαλίζουν το μάνατζμεν και την εξειδικευμένη εργασία από Έλληνες, καθώς επίσης και την σύγχρονη τεχνολογία, τα προϊόντα της παγκόσμιας έρευνας αλλά και της έρευνας που θα φροντίσει το ελληνικό κράτος να αναπτύξει στα σχετικά κέντρα. Έτσι με την υπάρχουσα πολιτική σταθερότητα στη χώρα μας θα εξασφαλίζεται ο καλύτερος συνδυασμός των στρατηγικών που προτείνει ο γνωστός αμερικάνος καθηγητής και πρώην Υπουργός Ρόμπερτ Ράιχ για την προσέλκυση των διεθνών κεφαλαίων στην περίοδο της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, που διερχόμαστε (χαμηλό κόστος εργασίας, μικρούς φόρους, θεσμικές διευκολύνσεις ή πολύ εξειδικευμένο προσωπικό, επικοινωνιακή υποδομή, ινστιτούτο ερευνών, πολιτική σταθερότητα, αξιόπιστες πηγές ενέργειας).

Εννοείται ότι κάθε άλλη υπηρεσία ή προμήθεια που θα εξυπηρετεί τις παραπάνω δραστηριότητες (διαμετακομιστική, αποθηκευτική, βιοηθητική κλπ) θα εξασφαλίζεται έτσι κι αλλιώς από ντόπιους εργαζόμενους ή ντόπιες επιχειρήσεις. Χωρίς ποτέ να σταματάμε εδώ την προσπάθεια, παράλληλα με τα παραπάνω θα πρέπει να μελετηθεί και το θέμα της απασχόλησης κι από την πλευρά της τηλεεργασίας, που γνωρίζει μεγάλη ακμή και εξάπλωση στη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη με τα αυτοαπασχολούμενα άτομα για λογαριασμό ενός εργοδότη και ταιριάζει πολύ σε γυναίκες και παιδιά που κάθονται στο σπίτι. (Ένα σύστημα που λύνει εν μέρει και το πολυσυζητούμενο σήμερα πρόβλημα των αμοιβών και του κόστους εργασίας).

Για να γίνει όμως πόλος έλξης το παραπάνω πάρκο, θα πρέπει η πολιτεία να το αντιμετωπίσει με την ίδια σοβαρότητα που αντιμετωπίζει τα θέματα της άλλης παραμεθορίου, της Θράκης. Τα κίνητρα για την εγκατάσταση και την μετεγκατάσταση επιχειρήσεων, τα αφορολόγητα ποσά, αυξημένες επιχορηγήσεις, διευκολύνσεις στην έκδοση αδειών. Διαφοροποιήσεις και ελαστικότητα στα θέματα των αμοιβών και του ωραρίου για την επίτευξη της ανταγωνιστικότητας (καίριας οικονομικής επιδίωξης σήμερα), θα πρέπει να μελετηθούν με μεγάλη προσοχή, και με διάθεση να ξεκινήσει ένα πραγματικά επαναστατικό σχέδιο πληθυσμιακής ισορροπιστικής αποκέντρωσης.

Παράλληλα προς την φροντίδα για την ίδρυση και την οργάνωση της βιομηχανικής - βιοτεχνικής ζώνης, που είναι στόχος πρώτης προτεραιότητας για την ανάπτυξη της επαρχίας, θα πρέπει να μελετηθεί και να επισπευστεί η αποκατάσταση των ζημιών που προέρχονται από τους σεισμούς κατά κύριο λόγο στην πόλη της Κόνιτσας, για να διασφαλιστεί έτσι το απαραίτητο οικιστικό κέντρο - πυρήνας της περιοχής.

Περαιτέρω αφού μιλούμε για ποιότητα της ζωής, για επίκεντρο της οικονομικής, πολιτιστικής κοινωνικής ζωής της επαρχίας, για ανάπτυξη ορεινού τουρισμού, ειδικευμένου τουρισμού σε ήπιους τόνους, για βελτίωση εξυπηρέτησεων και ανάδειξη μνημείων και πολιτιστικής υποδομής, πρέπει να προχωρήσουμε με γενναιότητα και χωρίς μεμψομοιρίες στην εφαρμογή του προτεινόμενου από τον καθηγητή αρχιτέκτονα πολεοδόμο Πετρονώτη, πλάνου αναμόρφωσης του οικιστικού κέντρου και ιστορικού πυρήνα της Κόνιτσας (Βλ. δικές μου μελέτες στο περ. ΚΟΝΙΤΣΑ 1992 σελ. 252).

Αυτή η ολοκληρωμένη - έτοιμη μελέτη που κυριολεκτικά αναπλάθει το εγκαταλειμμένο σήμερα, τελείως απρόσωπο, χωρίς κανένα ρυθμό σχεδόν απαράδεκτο ΚΕΝΤΡΟ της "Μεσαιωνικής Κόνιτσας" πατρίδας των μαστόρων που έχτισαν όλη την Ελλάδα, πάνω σε καμάρες και τόξα πέτρινα, δεν πρόκειται να ξαναγίνει με τόσο μεράκι και τόση ανταπόκριση στις τοπικές ανάγκες αλλά και την παράδοση της περιοχής, όπως μας την δείχνουν παλιές ασπρόμαυρες φωτογραφίες (BOISSONAS, Παπαδημητρίου κλπ). Αρνούνται τόνα, αρνούνται τάλλο οι τοπικοί παράγοντες με ψευδοπροφάσεις και αστήρικτες αιτιολογίες, άφησαν την αγορά της Κόνιτσας -το περίφημο μεσαιωνικό Παζάρι της- να ρημάζει, με τις τσίγκινες οστρέχες του, τις απροσδιόριστες προσόψεις των μαγαζιών του και τις ακατανόμαστες "αισθητικές" του κάθε ατζαμή μάστορα, έτσι που να μην εκφράζει σήμερα ούτε τη μαστορίτικη παράδοση της επαρχίας μας, αλλά ούτε και την υψηλή αισθητική ποιότητα και προπαντός καλλιέργεια της ανθρώπινης κοινωνίας της, που έβγαλε ζωγράφους, πρωτομάστορες ανθρώπους των γραμμάτων. Και που φυσικά, περιμένει να ιδεί ο καθένας που έρχεται σ' αυτό το ακραίο τόπο με τις καλύτερες των διαθέσεων, και που απογοητεύεται όταν βρίσκεται

μπροστά στην κακομοιριά ενός Τούρκικου μαχαλά, σφηνωμένου στην αγκαλιά του πιο όμορφου δάσους των Βαλκανίων. Η προχωράμε τώρα γι αυτή την ΑΠΟΓΕΙΩΣΗ, ή η κακομοιριά και το ατζιμπούρτζι θα αφήσουμε να μας παρασύρει στην διαιώνιση της μιζέριας και της ανυπαρξίας, όταν το Ζαγόρι δίπλα μας και λίγο παραπέρα το Μέτσοβο κι ακόμα και τα Γιάννινα ανέδειξαν και συνεχίζουν ν' αναδεικνύουν τη μνημειακή πολιτισμική τους υποδομή, που σε μας θα μπορούσα να πω ότι το κυριότερο αλλά και το ΜΟΝΑΔΙΚΟ στον Ηπειρωτικό χώρο ήταν και είναι το ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟ μας ΠΑΖΑΡΙ.

Οποιασδήποτε μορφής τουρισμό θα θέλαμε ή θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε στην επαρχία αλλά και στην πόλη της Κόνιτσας, μέσα από το πρόγραμμα της "Περιφέρειας Ηπείρου", είναι αδύνατο να μη σκεφτούμε την ολοκλήρωση του μεγάλου ξενοδοχείου κάτω απ' την αγορά της Κόνιτσας.

Είναι οπωσδήποτε μια προϋπόθεση, για την οποία η παραπάνω πρόταση ολοκληρωμένου προγράμματος δεν κάνει λόγο. Και όμως είναι ένα από τα πιο δυναμικά εργαλεία, για μας που ξέρουμε τι σημαίνει να γίνει τουριστική πιάτσα ή πόλη της Κόνιτσας. Χειμώνα, Καλοκαίρι.

Ο ήπιος τουρισμός στα χωριά της επαρχίας δεν είναι υπόθεση μιας απλής απόφασης. Αν αναλογιστούμε τη διαδρομή της ανάπτυξης του τουρισμού στο Ζαγόρι, θα δούμε ότι για να φτάσει σήμερα το Ζαγόρι να είναι ένας σοβαρός πόλος έλξης τουριστών, διέτρεξε έναν πολύ μακρύ δρόμο.

Τα πρώτα βήματά του τα βρίσκουμε στο μικρό μαγαζί της Κικίτσας στο Μονοδέντρι και στην προσφερόμενη εκεί πίτα. Το μαγαζί αυτό η πίτα, μαζί με την άλλη φυσική ομορφιά του χωριού, τη χαράδρα του Βίκου κλπ. ήταν οι πρώτοι κράχτες του τουρισμού. Και δούλεψαν μ' επιτυχία, γιατί δεν ξεχνούμε το γεγονός ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των τουριστών έλεγαν ότι πήγαινε κει για την πίτα της Κικίτσας.

Με βάση αυτή την απλή πείρα, η επαρχία της Κόνιτσας θα μπορούσε προγραμματισμένα να δημιουργήσει σε επιλεγμένα χωριά τέτοιου είδους μαγαζιά. Στο κέντρο του χωριού. Αναμόρφωση κάποιου παλιού κτιρίου. Στην ανάγκη χτίσιμο ενός καινούργιου. Αρχιτεκτονική παραδοσιακή. Εξοπλισμός πλήρης. Εστιατόριο, καφενείο, πίτες, άλλα τοπικά φαγητά... Το μαγαζί αυτό δεν θα είναι μόνο για ξένους, θα μπορεί να παίζει και ρόλο τόπου συγκέντρωσης των ντόπιων. Το σύνολο των μαγαζιών αυτών θα βρίσκονται κάτω από την καθοδήγηση ενός τουριστικού κέντρου στην Κόνιτσα που προτείνω να ονομαστεί "ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ". Το Κέντρο αυτό θα έχει φροντίσει για τη χρηματοδότηση του στησίματος του μαγαζιού, του εξοπλισμού του και την επάνδρωσή του. Μια οικογένεια ντόπιων, απ' το χωριό θ' αναλάβει τη διαχείριση του μαγαζιού, για δικό της όφελος, θα παίρνει και μια επιχορήγηση από το Κέντρο. Θα προηγηθεί τουριστική εκπαίδευση στην Κόνιτσα, μικρού χρονικού διαστή-

ματος. Ο Υπεύθυνος του μαγαζιού με τον καιρό θα αποκτάει κι άλλα καθήκοντα. Θα δίνει τουριστικές πληροφορίες. Θα βρίσκει καταλύματα για τους ξένους ή θα κατανέμει τα υπάρχοντα του αγροτουρισμού. Θα φέρει σ' επαφή τους ξένους αγοραστές με ντόπιους παραγωγούς οικολογικών προϊόντων και προϊόντων ποιότητας, για τα οποία θα μιλήσουμε παρακάτω. Θα βρίσκει ζώα για έφιππους περιπάτους, οδηγούς για ανέβασμα στις βουνοκορφές, κλπ.

Η παρουσία ενός τέτοιου μαγαζιού στο σημερινό χωριό της επαρχίας θα σημαίνει αναμφισβήτητα μια αντίστροφη μέτρηση στην εγκατάλειψη του οικισμού. Μια αρχή νέας περιόδου. Είναι κάτι που τόχει ανάγκη ο απόλυτα απελπισμένος ντόπιος.

Με το να λυθεί το πρόβλημα των αγροτών της Ελλάδας, δε σημαίνει ότι λύνεται και το πρόβλημα των κατοίκων των χωριών μας. Μπορεί να καταχωρούνται στις απογραφές και τις στατιστικές σαν αγρότες οι κάτοικοι των χωριών μας, αλλά τα προβλήματα της πρωτογενούς παραγωγής, το πρόβλημα της γεωργίας και της κτηνοτροφίας στην Ελλάδα, θα μπορούσαμε να πούμε πως δεν τους αφορά. Αφορά ίσως τους αγρότες του κάμπου της Κόνιτσας, αλλά κι αυτούς σε πολύ μικρό βαθμό. Κι από μια μονάχα πλευρά, από την πλευρά της προώθησης μεθόδων παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων που έχουν υψηλότερη αξία για τον καταναλωτή προϊόντων που η αξία τους δεν εξαρτάται από τον όγκο της παραγωγής κι από την εκτεταμένη καλλιέργεια.

Όπως είπαμε και προηγούμενα οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται κυρίως σε ορεινές, μειονεκτικές και ακριτικές περιοχές, μέσα στο πνεύμα και τις κατευθύνσεις της πολιτικής της Ευρ. Ένωσης δεν έχουν προοπτικές βιωσιμότητας. Κι αυτό διότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζοντας τον σκληρό παγκόσμιο ανταγωνισμό στα αγροτικά προϊόντα και τις τεράστιες σε έκταση πεδιάδες των Ανατολικών χωρών που μπαίνουν σιγά-σιγά στο παιγνίδι, αφήνει στην άκρη και δεν λογαριάζει τις μικρές σε μέγεθος εκμεταλλεύσεις, (η στήριξη της ΚΑΠ ήταν και είναι ΜΗΔΑΜΙΝΗ).

Στην Ελλάδα ήδη, κατά τα τελευταία 15 χρόνια παρατηρήθηκε μεγάλη αποεπένδυση στον τομέα αυτό. Οι δημόσιες επενδύσεις μαζί με την κοινοτική χρηματοδότηση ήταν συνολικά πολύ μικρότερες σε σταθερές τιμές από κείνες του 1981, και το κυριώτερο μειώνονται ετησίως με ρυθμό 3,4%.

Αν στο μέλλον γίνει δυνατό να επαναφέρουμε ενεργό πληθυσμό στα εγκαταλειφθέντα χωριά μας, αναμφισβήτητα η πρωτογενής παραγωγή δεν θα παίξει ρόλο κύριας βιοποριστικής απασχόλησης. Όπως κι άλλοτε τονίσαμε την πρωτογενή παραγωγή μόνο σαν βοηθητική, συμπληρωματική, δευτερεύουσα σε οικογενειακή βάση θα μπορούσε να την αντιμετωπίσουμε. Από όσα λέγονται και γράφονται στις Βρυξέλλες (Δηλώσεις του Βέλγου Μπερνάρ Κούμ οικονομολόγου, αλλά και του Αυστριακού Επιτρόπου στα γεωργικά θέματα). Μπορεί να εί-

ναι επιθυμητό από όλους να δοθούν κίνητρα για την παραμονή των αγροτών στη γη, στα χωριά τους, αλλά η εικόνα της Ε.Ε. όπου “η γεωργία αντιπροσωπεύει μόνο τα 2,5% του Ευρωπαϊκού Ακαθάριστου Εγχωρίου προϊόντος αλλά απορροφά το 50% σχεδόν του κοινοτικού προϋπολογισμού πρέπει να λήξει”. Έτσι άρχισαν και συνεχίζονται οι ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) που πρώτο στόχο που θα χτυπήσουν είναι ορεινές περιοχές, μειονεκτικές περιοχές που δεν έχουν προοπτικές βιωσιμότητας. Κατά τον Αυστριακό Επίτροπο Φ. Φίσιλερ “άλλη πολιτική θα πρέπει να εγκαινιαστεί με την ανάπτυξη επιχειρήσεων τουριστικών ή παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών”.

(Βλ. και Επιτρ. Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων 2052/1978).

Και μιλάμε εδώ για την “Ευρωπαϊκή” ύπαιθρο, που ακόμα αντέχει και δεν έχει ερημωθεί. Ας δούμε όμως εμείς το πρόβλημά μας σε βάθος.

Σα δευτερεύουσα, συμπληρωματική βιοποριστική απασχόληση στα χωριά μας, η πρωτογενής παραγωγή μπορεί να κάνει αξιόλογο στέριωμα με αρκετά λαμπρό μέλλον αν αξιοποιήσει τα εδαφοκλιματικά πλεονεκτήματα της Μεσογειακής μας γεωγραφικής θέσης, και ειδικευτεί στην παραγωγή οικολογικών και προϊόντων ποιότητας, που για πολλά χρόνια ακόμα δεν θα γίνεται σε μεγάλους κλήρους και μεγάλες μονάδες καθώς επίσης και τη σποροπαραγωγή και παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού, που έχει μεγάλη πέραση σήμερα στην Ελλάδα και την ΕΕ, (Θυμάμαι ότι προπολεμικά το Γκαναδιό σε μεγάλο βαθμό έλυne το πρόβλημα επιβίωσής του με την καλλιέργεια παραγωγής κορκαριού, πούναι πολλαπλασιαστικό υλικό, σ’ ένα πάρα πολύ μικρό τμήμα του παραπόταμου κάμπου του (Αντζερούχι και Παλιοχύματα).

Η οικολογική γεωργία στον τόπο μας διανύει τη δεύτερη δεκαετία. Ξεκίνησε από ερασιτέχνες καλλιεργητές των καθαρών από χημικά προϊόντων και μπορούμε να πούμε ότι σήμερα απόκτησε μια κάποια πείρα. Ακολουθούν τις μεθόδους και τις ειδικές προδιαγραφές της οικολογικής γεωργίας, είτε συσπειρωμένοι σε ομάδες παραγωγών είτε και μεμονωμένα. Τα πιστοποιημένα αγροκτήματα που βρίσκονται σε μεταβατικό ή σε βιολογικό στάδιο έχουν συνολική έκταση σήμερα που ξεπερνά τα 30.000 στρέμματα. Οι τάσεις είναι αυξητικές (Βλ. Μ. Κουλουρούδη Λύση ή οικολογική γεωργία Οικ. ταχυδρόμος 27 Μαρτίου 1997). Φυσικά όλη η προσπάθεια βρίσκεται στις δυσκολίες της πρώτης εξόρμησης.

Παρατηρείται συχνά το οξύμωρο πρόβλημα. Οι καταναλωτές να ψάχνουν και να μη βρίσκουν βιολογικά προϊόντα (κυρίως νωπά) και οι παραγωγοί να μη μπορούν να διαθέσουν την παραγωγή τους ή να την διαθέτουν μαζί με συμβατικά προϊόντα, με αποτέλεσμα και οι τιμές τους να παρουσιάζουν μεγάλες διακυμάνσεις.

Σε Ημερίδα για τη Βιολογική Καλλιέργεια που οργανώθηκε στο Ναύπλιο στις 16 Μαρτίου 1997 τονίστηκε ιδιαίτερα ότι παρότι η οικολογική καλλιέργεια

στην Ελλάδα βρίσκεται στα σπάργανα, υπάρχει μεγάλη δυνατότητα ανάπτυξης, υπάρχουν πάρα πολλοί τρόποι ενίσχυσης της δραστηριότητας αυτής από κονδύλια της Ευρ. Ένωσης -παρά την αδράνεια του Κράτους- και ότι σ' άλλα κράτη (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, ακόμα και Τουρκία) η παραγωγή βιολογικών προϊόντων σημειώνει μεγάλη πρόοδο. Μόνον στην Ιταλία καλλιεργούνται βιολογικά τέσσερα εκατομμύρια στρέμματα. Το συμπέρασμα που βγήκε από τη συζήτηση στο Ναύπλιο είναι ότι "οι καλοί θεοί της Ελλάδας της πρόσφεραν απλόχερα εδαφοκλιματικά πλεονεκτήματα για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων" και ότι η λίπανση με βιοκνκλικά λιπάσματα και εύκολη είναι και αποδοτική, αλλά και πιο οικονομική.

Χρειάζεται όμως από κοντά και συστηματική καθοδήγηση, εξειδίκευση, εκπαίδευση και ομαδική προσπάθεια, δηλαδή "προσπάθεια ομάδων παραγωγών σε τοπικό επίπεδο, ομοειδών προϊόντων, δημιουργία δικτύου διάθεσης και προπαντός υποδειγματικά κατά περιφέρειες κτήματα του δημοσίου που θα παίζουν το ρόλο της πιλοτικής παραγωγής και του εκπαιδευτή και μέσω αυτών θα γίνεται ανταλλαγή πείρας, εισαγωγή πείρας από ερευνητικά ινστιτούτα, συμβουλευτικά κέντρα κλπ.

Κατά κοινήν ομολογία οι ασχολούμενοι με τη βιοκαλλιέργεια πρέπει να είναι ώριμοι, διαβασμένοι, και προσεχτικοί καλλιεργητές. Θα πρέπει να καταλάβουν ότι εδώ υπάρχει μια διαφορετική φιλοσοφία παραγωγής. Ότι εδώ χρειάζεται τεχνογνωσία και υποστήριξη από ειδικευμένο σύμβουλο τόσο για τη διαμόρφωση του καλλιεργητικού προγράμματος όσο και για την οργάνωση της παραγωγής.

Από 30 Μαρτίου 1997 η Ε.Ε. άρχισε να επιδοτεί τις λεγόμενες ΟΜΑΔΕΣ Παραγωγής, μέσω των οποίων εξασφαλίζεται ο έλεγχος της παραγωγής και προσφοράς αγροτικών προϊόντων, ο ποιοτικός έλεγχος και ενισχύεται ή εμπορική δραστηριότητα των Ομάδων αυτών. Με τις Ομάδες αυτές η Ε.Ε. προσπαθεί εκτός των άλλων να κατευθυνθούν οι παραγωγοί προς την ποιοτική παραγωγή. Ν' αποκτήσουν τα προϊόντα τους ονομασίες προελεύσεως άρτια τυποποίηση και συσκευασία. Μ' άλλα λόγια να ανταγωνιστούν τα εισαγόμενα από χώρες εκτός Ευρώπης.

Τα προϊόντα που υπόκεινται σε κανόνες ποιότητας και δικαιούνται να ενταχθούν σε επιχειρησιακό πρόγραμμα επιδότησης είναι 36. Τα περισσότερα απ' αυτά ευδοκιμούν όχι μόνον στον κάμπο της Κόνιτσας αλλά και στα πιο ορεινά χωριά μας. Τα προϊόντα αυτά είναι:

Βερύκοκα, αμύγδαλα, αγκινάρες, σπαράγγια, μελιτζάνες, καρότα, σκόρδα, σέλινα κεράσια, ραδίκια, κουνουπίδια, λάχανο, αγγούρια, κολοκύθια, σπανάκι, φράουλες, φασολάκια ακτινίδια, μαρούλια, αντίδια, πεπόνια, καρπούζια, φουντούκια, καρύδια, κρεμμύδια ροδάκινα, πράσσα, μπιζέλια, πιπεριές, μήλα, αχλάδια, δαμάσκηνα, σταφύλια ντομάτες κλπ.

Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι η Ευρ. Ένωση πρέπει να πεισθεί ότι στις ορεινές περιοχές οι ενισχύσεις είναι ανάγκη να καταβάλλονται στον ορεινό παραγωγό κι όχι στο προϊόν, όπως γίνεται σήμερα. Η επιταγή να παραμείνει ο παραγωγός στη γη είναι μακροπρόθεσμα σωστική για τη γεωγραφική πληθυσμιακή ισορροπία της Ευρώπης ολόκληρης και της Ελλάδας πιο πολύ, μια ισορροπία, που έχει τέλεια διαταραχτεί και έχει ανάγκη πριν απ' όλα να αποκατασταθεί.

Από όλα όσα είπαμε παραπάνω γίνεται φανερό πως όταν ένα ξενητεμένος συμπατριώτης μας μάθει πως πολύ κοντά στο χωριό θα υπάρχει η δυνατότητα να βρει ένα μεροκάματο εργατοτεχνίτη ή κάποιου άλλου τεχνικού ή υπαλλήλου κατά τρόπο μόνιμο στο βιοτεχνικό βιομηχανικό Πάρκο της Κόνιτσας (Η ανεξάρτηση από τους εφιαλτικούς για την οικογένεια των αγροτών μας κινδύνους γεωργίας είναι έμβλημα κατευθυντήριο και μπορεί να ενθουσιάσει ψυχολογικά πολλούς αναμένοντες επι ματαίω την επάνοδο πατριώτες μας) θα δυσκολευτεί πάρα πολύ να πάρει αρνητική απόφαση, όταν ξέρει ότι στο χωριό του με κάποιο στεγαστικό δάνειο, και με μια προσπάθεια ολόκληρης της οικογένειας όχι μόνο θα βολευτεί, αλλά και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις με μια δεύτερη δουλειά στον αγροτικό τομέα: βιολογική παραγωγή στον κτηνοτροφικό τομέα, προβατοτροφία, αγελαδοτροφία εσταυλισμένης μορφής, μελισσοκομία, κουνελοτροφία, (στον τουριστικό τομέα μέγιστο ζώων περιπάτου, διατήρηση καταστημάτων και άλλες προσφορές υπηρεσιών κλπ) όχι μόνο να επιβιώσει αλλά και να δημιουργήσει δυνατότητες για τον ίδιο και την οικογένειά του μιας ευτυχισμένης ζωής, κοντά στη φύση, που η φιλική μαζί της σχέση (αυτή και μόνη) δημιουργεί μέσα στον άνθρωπο το αίσθημα της απόλυτης χαράς και της πραγματικής απελευθέρωσης.

Και τονίζουμε ξανά ότι η βελτίωση της γεωργικής διάρθρωσης της επαρχίας μας για να έχει εκσυγχρονιστικό χαρακτήρα, θα πρέπει να στηριχτεί όχι στη εξάλειψη συμπτωμάτων με επαναλαμβανόμενο ευχολόγιο, ή μπλά μπλά και αεροκοπάνισμα αβάσιμων προτροπών (ο διαφημιστής Σεγκελά έλεγε ότι το “ποίμνιον τώρα δεν τρώει κουτόχορτο και ξέρει να επιλέγει τον κάμπο που θα βοσκήσει”, αλλά στην απομάκρυνση από τους παραδοσιακούς τρόπους επιβίωσης (αυτούς δηλαδή που έδωσαν εξετάσεις και απέτυχαν) και την αποκάλυψη των νέων δυνατοτήτων που μπορεί να έχουμε στη διάθεσή μας εν όψει των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής μας. Χρειάζεται να γίνει μια επαναστατική ανατροπή του τρόπου με τον οποίο σκεφτόμαστε, τα μέσα και τα μέτρα που θα μπορέσουν να πετύχουν την βιωσιμότητα της επαρχίας μας. Με το να προτείνουμε βελτίωση των τρόπων εκτατικής καλλιέργειας (όταν δεν υπάρχουν εκτάσεις ικανές) ή να προτείνουμε την παραγωγή προϊόντων που βρίσκονται στη μαύρη λίστα της Ε.Ε. και επί πλέον οι προτάσεις μας να είναι αναμείγμα παλιότερων αποτυχημένων προτάσεων, επειδή στην πραγματικότητα δεν έχουμε κάνει ό,τι

θάπρεπε για να εκσυγχρονίσουμε τον αναπτυξιακό μας εξοπλισμό και κάνουμε ερασιτεχνική πολιτική, (“συλλογή στα βουνά αρωματικών φυτών”, σταδιακή αναδιάρθρωση της γεωργικής παραγωγής, ενίσχυση της εμπορίας των αγροτικών προϊόντων, με τυποποίηση, συσκευασία και προώθηση, όταν προκειμένου περί της επαρχίας δεν έχουμε καν αγροτική παραγωγή κλπ) οι προτάσεις μας αυτές ισοούνται με ένα μεγάλο ΜΗΔΕΝ.

Ας μη μας διαφεύγει ότι ακόμα και στον μεγάλο κάμπο της Κόνιτσας τελικά από τον πληθυσμό της Κόνιτσας και των γύρω χωριών, με τα στάνταρτ της Αμερικής και της Ευρώπης ο αγροτικός πληθυσμός θα περιορισθεί σε ποσοστό χαμηλότερο του 10%.

Αναμφισβήτητα δεν ολοκληρώσαμε τη μελέτη της βιωσιμότητας της επαρχίας μας. Υπάρχουν ακόμα πολλές άλλες δυνατότητες ανάπτυξης.

Τα λουτρά Αμαράντου και Καβασίλων. Η εκμετάλλευση των θερμών υπογείων υδάτων - το γεωθερμικό πεδίο, που σύμφωνα με πολλές ενδείξεις είναι σημαντικό. Η εκμετάλλευση άλλων ντόπιων πηγών ενέργειας. Αιολική ενέργεια, μικροϋδροηλεκτρικές πηγές, κλπ. Η εκμετάλλευση σοβαρών δυνατοτήτων που έχει η επαρχία μας, με τα ποτάμια και τα βουνά της των αθλητικών δυνατοτήτων (καγιάκ, παραπέντε, πεζοπορία στα βουνά και τις χαράδρες, στους νεοανακαλυφθέντες αρχαιολογικούς χώρους) ή εκτροφή ζώων περιπάτου (άλογα, πόνευ, γαϊδούρια) κλπ.

Στη διαμορφούμενη σήμερα προοπτική με το σχέδιο Καποδίστριας, θα χρειαστεί το σύνθημα “Βιωσιμότητα της Επαρχίας μας και Επάνοδος στα χωριά της” να γίνει αντικείμενο σοβαρότατης μελέτης και όραμα ζωής ενός συμβουλευτικού οργάνου της αυτοδιοίκησης που θα προέρχεται από τον κοινωνικό χώρο της Κόνιτσας, ενός “Οργάνου ανάπτυξης Πρωτοβουλιών και εισηγήσεων”, που θα βάλει μπροστά το έργο παραγωγής μελετών, μεσολάβησης, εκτέλεσης έργων, επίβλεψης, διευκόλυνσης για εξεύρεση χρηματοδοτήσεων. Διαφύλαξης (χωρίς δογματικά στερεότυπα) της Πράσινης Προοπτικής της ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ στην επαρχία μας. Της αποκατάστασης της χαμένης ενότητας ανάμεσα στη φύση και το χτισμένο περιβάλλον. Τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της περιοχής μας (Το παράδειγμα του εκτροφείου άγριων ζώων θα πρέπει να πολλαπλασιαστεί).

Να προσέξουμε ιδιαίτερα την προτροπή της Γκρίνι “Ανοίξτε το δρόμο σε βιοτέχνες καθαρού ρεύματος”, που αναφέρεται ακριβώς στο επιχειρησιακό πρόγραμμα Ενέργειας και αφορά μέτρα εξοικονόμησης και ανάπτυξης των ήπιων πηγών ενέργειας με βάση το νόμο 2244/94.

Κάτω από το προτεινόμενο “όργανο” Ανάπτυξης Πρωτοβουλιών και Εισηγήσεων θα μπει και το Κέντρο Τουριστικών πρωτοβουλιών που προτείναμε παραπάνω για τον Τουρισμό της Επαρχίας κι άλλα ενδεχόμενα συντονιστικά για την επαρχία κέντρα, Ομάδες παραγωγής προϊόντων βιοκαλλιέργειας, κλπ.

Για να θυμούνται οι παλιοί, να μαθαίνουν οι νέοι και να φρονιματίζονται

Στην 55η επέτειο απ' την ίδρυση της ΕΠΟΝ

Κάθε χρόνο καθώς φθάνουμε στο Φλεβάρη, η μνήμη μας γυρίζει πίσω στις δοξασμένες εκείνες μέρες της Ε-ΑΜικής Εθνικής Αντίστασης. Η 23η του Φλεβάρη είναι μέρα που πριν από 55 χρόνια ιδρύθηκε η Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων, η θρυλική Ε.Π.Ο.Ν. Την ημέρα αυτή στο σπίτι της οδού Πλακεντίας 3 στους Αμπελόκηπους της Αθήνας, στο γνωστό σαν "Σπίτι της ΕΠΟΝ" έγινε η ιδρυτική σύσκεψη, με πρωτοβουλία της Κ.Ε. του ΕΑΜ Νέων. Στη σύσκεψη πήραν μέρος αντιπροσωπείες απ' τις παρακάτω οργανώσεις: Αγροτική Νεολαία Ελλάδας, Ενιαία Εθνικοαπελευθερωτική Εργατοϋπαλληλική Νεολαία, Ενιαία Μαθητική Νεολαία, Ένωση Νέων Αγωνιστών Ρούμελης, Θεσσαλικός Ιερός Λόχος, Λαϊκή Επαναστατική Νεολαία, Λεύτεροι Νέοι και Ομοσπονδία Κομμουνιστικής Νεολαίας Ελλάδας. Ας δούμε επιγραμματικά πως φτάσαμε στην ιστορική αυτή μέρα.

Είναι αλήθεια πως κανείς, τότε, όταν μέσα στη φωτιά της μάχης γινόταν αυτό το ξεκίνημα, κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί το γιγάντωμα της ΕΠΟΝ.

Το σάλπισμα της ίδρυσης αντιλάλησε σ' ολόκληρη την Ελλάδα και τα ελληνικά νιάτα έμπαιναν μαζικά αλλά και μαχητικά στις γραμμές της. Η λα-

χτάρα της Λευτεριάς σφιχτά δεμένη με τον πόθον' ανθίσει στην Πατρίδα μας η καινούργια ζωή, να γίνει επιτέλους ο λαός μας και η νεολαία του, αφέντης στη χώρα μας έφερνε τους νέους της ΕΠΟΝ, στις πρώτες γραμμές του αγώνα και στις πόλεις και στα χωριά, αλλά και στα βουνά πολεμιστές - ένοπλους του Ελληνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού. "ΕΛΑΣ".

Εμείς οι αντιστασιακοί, επονίτες τότε στην πλειοψηφία μας, αναπολούμε με συγκίνηση τις γεμάτες από μεγαλείο μέρες της επονίτικης δράσης, ενώ οι νεότεροι που γνώρισαν απ' τα βιβλία ή τις αφηγήσεις των πατεράδων τους αναζητούν μέσα σ' αυτές τις ένδοξες παραδόσεις τα απαραίτητα εφόδια και διδάγματα για την αντιμετώπιση της "Νέας Τάξης πραγμάτων" και προπαντός για τη σφυρηλάτηση ενός νέου τύπου αγωνιστή που να πρωτοστατεί σ' ένα ισχυρό φιλειρηνικό κίνημα ενάντια στον κοινό εχθρό όλων των λαών, τον ιμπεριαλισμό, για ένα δίκαιο κοινωνικό καθεστώς και μια πατρίδα ανεξάρτητη.

Σήμερα μερικοί, ευτυχώς μερικοί,

πάνε να κάνουν το άσπρο μαύρο και με κάθε τρόπο ζητάνε να μειώσουν και κυριολεκτικά να βγάλουν απ' τη μέση αυτήν την τεράστια πατριωτική προσφορά της ΕΑΜικής Εθνικής Αντίστασης που με τη χρυσή της νειότης πανοπλία, το θάρρος, την ορμή, τη λεβεντιά, πετούσε στους αγώνες, στις θυσίες, για του λαού τη λευτεριά. Πώς μπορεί να ξεχαστεί το γεγονός ότι πάνω από 35.000 κάτω των είκοσι ετών αγόρια μα και κορίτσια οι μισοί μαχητές του Ελληνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού "ΕΛΑΣ" βγήκαν εθελοντικά στα λεύτερα βουνά της πατρίδας μας και πολέμησαν τον κατακτητή δίνοντας τις ζωές των πάνω από 1.500. Όπως για παράδειγμα η θυσία των τριών Επονιτών στο μονόροφο σπίτι του Υμητιού που "τ' όρισεν η τύχη προμαχώνα" και έμεινε στην ιστορία σαν σύμβολο μαζικής θυσίας για τη λευτεριά. Αλλά μαζί μ' αυτή την επισήμανση δεν μπορεί να ξεχνιέται η στρατιά της νέας γενιάς, αυτοί οι πολλοί που έμειναν και πάλεψαν στις πόλεις και την ύπαιθρο ασταμάτητα απ' τις πρώτες κατοχικές μέρες ως που να ξημερώσει η μεγάλη και αξέχαστη ώρα της Λευτεριάς. Απ' την ηρωϊκή ΟΚΝΕ, το ΕΑΜ Νέων και έπειτα στην ΕΠΟΝ τα ελληνικά νιάτα με αυτοθυσία, με ηρωϊσμό, με αρετή και τόλμη αντάξια των ηρωϊκών παραδόσεων των προγόνων μας του 1821 αποδέχθηκαν το χρέος να σταθούν κοντά στο λαό, να πολεμήσουν τον εισβολέα γερ-

μανοϊταλοβούλγαρους φασίστες και να δώσουν τη δική τους συμβολή στην παγκόσμια αντιφασιστική μάχη με στόχο την απελευθέρωση της πατρίδας μας μα και ολόκληρης της Ευρώπης.

Εδώ θα πρέπει να θυμίσουμε και κάτι άλλο ακόμη που έχει ξεχωριστή σημασία και ειδικό βάρος. Οι οργανώσεις της νεολαίας του ΕΑΜ: το ΕΑΜ Νέων και αργότερα η ΕΠΟΝ δίνουν πλατιά, πλατύτατη και ουσιαστική σημασία στην έννοια του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Η πάλη εναντίον των κατακτητών και των συνεργατών τους γινόταν σ' όλα τα μέτωπα, σ' όλα τα σημεία και σ' όλα τα επίπεδα. Γινόταν στον τομέα της επιβίωσης, της μόρφωσης του πολιτισμού και του ένοπλου αγώνα, στον τομέα του κτισίματος μιας άλλης κοινωνίας.

Πρέπει ακόμα να υπογραμμίσουμε ότι στην περίοδο αυτή, την περίοδο δηλαδή της τριπλής φασιστικής κατοχής, τα γεγονότα τράβηξαν με μια σαφή διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στους δρόμους που ανοίγονται μπροστά στη Νεολαία. Είτε δουλοπρέπεια απέναντι στους κατακτητές και το πολύ-πολύ παθητική αναμονή της απελευθέρωσης απ' τους "συμμάχους" αυτός ήταν και ο δρόμος που ακολούθησε κατά κανόνα η άρχουσα τάξη. Είτε άμεση, ενεργητική, παλαιϊκή αντίσταση και αγώνας για την εθνική απελευθέρωση, για τη συντριβή του φασίστα κατακτητή. Για να μην γυρίσουμε στα παλιά, αλλά για την οικοδόμηση μιας

Νέας Ελλάδας. Η ΕΠΟΝ μ' αυτούς τους βασικούς στόχους κατόρθωσε να ενώσει τη νέα γενιά. Σε σύντομο χρονικό διάστημα συγκέντρωσε στις γραμμές της πάνω από 600.000 και η επιρροή της ήταν ακόμα μεγαλύτερη. Κι αυτό δεν έγινε τυχαία. Οι προηγούμενες παραδόσεις ενότητας του προοδευτικού νεολαιϊστικού κινήματος έπαιξαν αναμφίβολα το ρόλο τους. Οι κοινές φιλειρηνικές πρωτοβουλίες πολλών οργανώσεων νεολαίας στην προπολεμική περίοδο, η συγκρότηση διαφόρων πολιτιστικών και αθλητικών Ενώσεων προπολεμικά όπως η ΟΠΑΣΑ, Ομοσπονδία ποδοσφαιρικών και αθλητικών σωματίων.

Η δημιουργία μετά την επιβολή της δικτατορίας της 4ης Αυγούστου 1936 του Αντιδικτατορικού Μετώπου νέων με τη συμμετοχή της ΟΚΝΕ, της Φιλελεύθερης Νεολαίας, της νεολαίας του Σοσιαλιστικού κόμματος του Αγροτικού κόμματος, του λαϊκού και του προοδευτικού, προετοίμασαν το έδαφος για την πραγματοποίηση της πλατύτερης ΕΠΟΝίτικης ενότητας. Έτσι το Φλεβάρη του 1942 δημιουργήθηκε στην Αθήνα το ΕΑΜ Νέων από εκπροσώπους στην αρχή τεσσάρων οργανώσεων νεολαίας. Στην πορεία προσχώρησαν στο ΕΑΜ Νέων και άλλες οργανώσεις ενώ στην υπόλοιπη Ελλάδα έκαναν την παρουσία τους όλο και νέες ενώσεις νέων όπως η Ένωση Νέων Αγωνιστών Ρούμελης, ο Θεσσαλικός Ιερός Λόχος, η Λαϊκή Επαναστα-

τική Νεολαία, η Ενιαία Μαθητική Νεολαία, η Ενιαία Εθνικοαπελευθερωτική Εργατοϋπαλληλική Νεολαία και άλλες. Ήταν φυσικό επόμενο όλες αυτές οι κατά τόπους νεολαιϊστικές οργανώσεις να ενωθούν σε μια και αυτό έγινε με την πρωτοβουλία της Κεντρικής Επιτροπής του ΕΑΜ Νέων που αντιπροσώπευε και τις νεολαίες των κομμάτων, να τις καλέσει σε ιδρυτική σύσκεψη απ' την οποία προέκυψε η Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων η θρυλική ΕΠΟΝ 23 του Φλεβάρη 1943.

Έτσι και μόνον έτσι μπόρεσε η ΕΠΟΝ να γίνει όχι μόνο απλά μια πλατιά οργάνωση νέων με διαφορετικές αντιλήψεις και συνήθειες, αλλά και ατσαλένια γροθιά που ήταν σε θέση να χτυπήσει κατάστηθα τον εισβολέα και τύραννο και όπως έλεγε και το τραγούδι μας "είμαστε νέοι αντιφασίστες θεμελιωτές της νέας ζωής" εκδικητές μαζί και κτίστες της λευτεριάς και της τιμής...

Η ΕΠΟΝ ξαπλώθηκε σ' όλη την Ελλάδα και έγινε πραγματικά πανελλαδική οργάνωση. Εκατοντάδες ήταν τα έντυπα, παρά τη δυσκολία σε χαρτί, που έβγαζε η ΕΠΟΝ, από περιοδικά και εφημερίδες, μέχρι εφημεριδούλες που γράφονταν απ' το χέρι. Μεγάλη επίσης ήταν η πολιτιστική συνεισφορά. Οργανώθηκαν λέσχες και στέκια, θέατρα και αθλητικές συναντήσεις χορωδίες και καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί και το σπουδαιότερο λειτούργησαν όλα σχεδόν τα σχολεία στην Ελεύθερη

Ελλάδα. Πλούσια δράση είχε η ΕΠΟΝ και μετά την απελευθέρωση. Το αντιδραστικό κράτος της Δεξιάς με νόμο απαγόρευσε τη δράση της ΕΠΟΝ με δίκη το 1947, αλλά η δράση των οργανώσεων δεν σταμάτησε. Τα οράματα και τα ιδανικά, της γενιάς αυτής που και σήμερα είναι επίκαιρα, ανακόπηκαν απ' τις μετέπειτα Κυβερνήσεις που με τη βοήθεια των αγγλοαμερικανών ιμπεριαλιστών, με τη φωτιά και το σίδερο προσπάθησαν να σβήσουν απ' τις μνήμες του λαού και της νεολαίας μας το τόσο αγωνιστικό και πατριωτικό έργο της ΕΠΟΝικής γενιάς και να ρίξουν το λαό μας σε έναν πολυαίμακτο εμφύλιο πόλεμο.

Μα και στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου 1946-1949 η ΕΠΟΝική γενιά οι νέοι ήρωες και οι δεκάδες χιλιάδες μάρτυρες όπως η Σταθοπούλου, ο Μαστραντώνης, η Γκίνη, η Ηρώ Κσταντοπούλου, ο Γιάννης Τζιτζιλιώνης, ο Κώστας Γιαννόπουλος, ο Νίκος Νικηφορίδης η Πόλη Σουφλέρη από την Καλόβρουση Κόνιτσας και τόσοι άλλοι επώνυμοι και ανώνυμοι με την υποδειγματική τους ζωή, τους είχε η ΕΠΟΝ γεννήσει, η ηρωϊκή. Με το θάρρος, την αυτοθυσία και τη λεβεντιά τους έγιναν σύμβολα θριάμβου και ηρωϊσμού πατώντας το θάνατο με τον ίδιο το θάνατό τους· έγιναν αθάνατοι.

Αυτός ήταν της ΕΠΟΝ ο αγωνιστικός βηματισμός. Σχολείο αγώνα. Μέσα σ' αυτό μαθήτευσαν χιλιάδες και

χιλιάδες νέοι και νέες καθώς επίσης και τα αετόπουλα, ο μικρός μας αντάρτικος στρατός στο πλάϊ του ΕΛΑΣ περνάει και λέει καμαρωτός ή ταν ή επί τας! Στις γραμμές πλάστηκε ο νέος αγωνιστής, ο ΕΠΟΝίτης, ο συνειδητός, ο υπεύθυνος, ο προοδευτικός πολίτης, που ξέρει ν' αγωνίζεται και θυσιάζεται για την πατρίδα, το λαό για τα ανθρώπινα ιδανικά.

Η ΕΠΟΝ δε βρήκε έτοιμους ήρωες. Ξεκίνησε απ' τη μαγιά των νέων κομμουνιστών, απ' τους αντιφασίστες άλλων δημοκρατικών οργανώσεων, που και αυτοί ήσαν αποφασισμένοι να παλέψουν ενωμένοι ενάντια στον κοινό εχθρό το φασισμό, για την εθνική και κοινωνική απελευθέρωση. Αντιπάλεψε και κατανίκησε την ηττοπάθεια, τη μοιρολατρική υπομονή και το συμβιβασμό, που συνιστούσαν και προπαγάνδιζαν οι δήθεν "σώφρονες". Οι ψευτοπατριώτες...

Δεν είναι ούτε παράξενο ούτε ανεξήγητο το γεγονός πως η ΕΑΜική Εθνική αντίσταση και ιδιαίτερα τα νιάτα της, η ΕΠΟΝ, δέχτηκαν τη λυσσαλέα πολύχρονη επίθεση για να την εξοντώσουν μ' όλα τα μέσα. Φρικτή και ανείπωτη εκείνη η δοκιμασία. Χρόνια εξολοθρεμού, χρόνια θανάτου. Οι προσκυνημένοι, οι απόντες οι πρώην συνεργάτες των κατακτητών και οι νέοι καταχτητές οι αγγλοαμερικανοί επιζητούσαν να ξεχαστεί, να συκοφαντηθεί να βγει απ' τη μέση η μεγάλη θυσία, η προσφορά της.

Του κάκου, όμως, προσπάθησαν. Η λαογέννητη ΕΠΟΝ, με τη λαμπρή της ιστορία άντεξε σ' όλες αυτές τις δοκιμασίες και όταν λέμε άντεξε, είναι ζωντανή, είναι παρούσα, όχι απλά σαν μια τρυφερή δική μας ανάμνηση, που είναι και δικαιολογημένη, αλλά σαν κάλεσμα δράσης, αντίστασης μέσα στο σκληρό σήμερα που το επίπεδο της νέας γενιάς υποβαθμίζεται, που οι νέοι σπρώχνονται ολοένα και περισσότερο στο περιθώριο της κοινωνικής ζωής, που επιχειρείται η διαμόρφωση παθητικών συνειδήσεων στη νεολαία, σήμερα που η γειτονιά μας, τα Βαλκάνια, βρέθηκαν στο μάτι του κυκλώνα της ιμπεριαλιστικής νέας τάξης πραγμάτων, και που χιλιάδες νέοι έχασαν τη ζωή τους σε έναν άδικο "τετράχρονο" πόλεμο, που έφερε τόση φτώχεια, δυστυχία και αγεφύρωτο μίσος.

Με τη συμμετοχή της χώρας μας στις στρατιωτικές επιχειρήσεις του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις δυνάμεις των δολοφόνων ταχείας επέμβασης με την επέκταση του μισθοφορικού στρατού, με την εξάπλωση των νατοϊκών στρατηγείων και τους νέους στρατιωτικούς εξοπλισμούς, η χώρα μας με μαθηματική ακρίβεια κινδυνεύει να εμπλακεί σε μια γενική στρατιωτική σύγκρουση στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο για την αναδιάταξη των συνόρων, το μοίρασμα των αγορών και των ζωνών επιρροής απ' τους Αμερικανούς, του Τούρκους και τους Ευρωπαίους ιμπε-

ριαλιστές.

Θα κλείναμε τα μάτια αν δεν υπογραμμίζαμε και το γεγονός ότι και η ελληνική ολιγαρχία επιδιώκει να αναβαθμίσει τη θέση της στα πλαίσια των ιμπεριαλιστικών σχεδιασμών, αναγορεύοντας την περιοχή των Βαλκανίων σε ενδοχώρα της Ελλάδας πράγμα που οξύνει την αντιπαράθεση και το συναγωνισμό της άλλης ολιγαρχίας, της τουρκικής, η οποία επίσης θεωρεί την παραπάνω περιοχή ενδοχώρα της και με έναν ακόμη σοβαρότερο λόγο, μια που διαθέτει στην περιοχή αυτή και δικές της μειονότητες. Παραμονεύει με δυο λόγια ο κίνδυνος, ο ανταγωνισμός για το μοίρασμα και οι εκατέρωθεν επεκτατικές βλέψεις, να οδηγήσουν ακόμη και σε πολεμική σύγκρουση των δύο λαών και ας είναι και σύμμαχοι στο ΝΑΤΟ.

Μεγάλη, ολοζώντανη κι επίκαιρη στο σήμερα η κληρονομιά που πάνω της άθλησε πάλεψε και παράδωσε η γενιά της ΕΑΜικής Εθνικής Αντίστασης. Και φυσικά η γενιά της ΕΠΟΝ, που τιμάμε κάθε χρόνο στις 23 του Φλεβάρη.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε στο ιστορικό της ίδρυσης της ΕΠΟΝ στην Επαρχία μας και στα πρόσωπα που σ' όλο το διάστημα του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα και μετέπειτα καθοδήγησαν το νεολαιϊστικό κίνημα και στάθηκαν στην πρώτη γραμμή.

Εκεί στη βορειοανατολική αίθουσα

του ανώγειου του δημοτικού σχολείου της Πάνω Κόνιτσας, στην αίθουσα που στα 1937 και 1838 ήμουν μαθητής στο τότε ημιγυμνάσιο, το μοναδικό στην Επαρχία μας τότε, που αργότερα και αυτό είχε κλείσει. Εκεί που κάποτε οι καθηγητές Θεόδωρος Ψυχάρης και Δημήτριος Παυλόπουλος οι τελευταίοι του ημιγυμνασίου, μετέδιδαν τις γνώσεις των και δίδασκαν αρετή, συγκεντρωθήκαμε μια ανοιξιιάτικη μέρα του 1943 για να ιδρύσουμε η καλύτερα να μετονομάσουμε την Οργάνωση του ΕΑΜ Νέων σε Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων ΕΠΟΝ.

Παρόντες τα παρακάτω στελέχη του Επαρχιακού Συμβουλίου ΕΑΜ Νέων: Μπεκιάρης Μένης, γραμματέας τότε, Καρράς Παναγιώτης και Διαμάντω Καρραμπέτση από Εξοχή, Καλλιντέ-

ρης Βασίλης, από Αετόπετρα, Λυμπερόπουλος Γιάννης και Όθων Νάτσης από Κόνιτσα, Γκόγκος από Δίστρατο, Μουκούλης Ηλίας από Δροσοπηγή και Αραμπατζής Δημήτρης από Καβάσιλα. Ήταν θυμάμαι η πρώτη και η τελευταία συνεδρίαση του Ε.Σ. που έγινε παράνομα, όμως μέσα στην ιταλοκρατούμενη Κόνιτσα.

Κάνοντας σήμερα προσκλητήριο των μελών του τότε Επαρχιακού Συμβουλίου της ΕΠΟΝ Κόνιτσας θα διαπιστώσουμε ότι και σήμερα ύστερα από 55 χρόνια, όλοι οι επιζώντες πρωτοστατούν για την εκπλήρωση των οραμάτων και ιδανικών της θρυλικής ΕΠΟΝ για τα οποία αναφερθήκαμε πιο πάνω.

Θεσσαλονίκη 15/2/1998

*Αραμπατζής Δημήτριος - Αντιστασιακός
Συνταξιούχος Μηχανικός - Μηχανολόγος*

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡ. ΜΠΑΝΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος - Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147

ΠΟΛΥΝΑ Γ. ΜΠΑΝΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος - Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147
Δ Ρ Α Μ Α

ΕΞΟΧΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκινγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

**ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ
ROOMS FOR RENT
(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.**

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ

Τηλ. 22065

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας**

ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΩΝ - ΖΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

ΙΩΑΝΝΗ Β. ΤΣΑΓΚΑ

Τα δημοτικά τραγούδια, ως “λαϊκά μνημεία του λόγου”¹, ως αυθόρμητα και αυτοσχέδια δημιουργήματα του δημοτικού ποιητή είναι καθολικό και πανανθρώπινο φαινόμενο από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα². Όλοι οι άνθρωποι, μικροί μεγάλοι, πλούσιοι και φτωχοί νιώθουν την ανάγκη σε εξαιρετικές στιγμές και εκδηλώσεις της ζωής τους να γελάσουν και να κλάψουν, να χαρούν και να λυπηθούν. Η διαχρονικότητα και η παλαιότητα των δημοτικών τραγουδιών που εξακολουθούν να τραγουδούν οι ηρωικοί κάτοικοι των χωριών της πατρίδας μας αποδεικνύεται από τις ανθρωπολογικές μελέτες και έρευνες παλαιότερων κοινοτήτων και κοινωνιών. Τα δημοτικά τραγούδια είναι η γνήσια, ειλικρινής και ανόθευτη έκφραση της λαϊκής ψυχής, αλλά και το πάθος και το συναίσθημα ενός ολόκληρου έθνους που μας παρουσιάζουν ένα λαό λιτό στη διάθεση, στη ζωή, κλασικό στην έκφραση του συναισθηματικού κόσμου³ και καθρεφτίζονται μέσα τους η απλή φιλοσοφία του φυσικού περιβάλλοντος, η αγνή ψυχή, η γεμάτη θάρρος καρδιά μπροστά στο θάνατο· η λατρεία της ζωής· η ελπίδα· η ομορφιά και η χαρά.

Το δημοτικό τραγούδι αποτελεί μια παράλληλη διαχρονική παρουσία, που δεν μπορεί να ενταχθεί σε μια συγκεκριμένη περίοδο της λογοτεχνικής ιστορίας. Το βρίσκουμε με τα ακριτικά και συνεχίζεται να τραγουδιέται ως τις μέρες μας⁴.

Το δημοτικό τραγούδι περνάει από το “λαϊκό εργαστήριο” και τελειοποιείται στη μορφή και στο περιεχόμενο. Η συνήθειά του να μνημονεύεται ένα συγκλονιστικό γεγονός, ένας θάνατος είναι παλαιά όσο και ο άνθρωπος.

Ο πόνος που προκαλεί ο θάνατος αποτυπώνεται στο δημοτικό τραγούδι για να δεινωθεί μέσα στο χρόνο. Το μοιρολόγι⁵ από τα πιο λυρικά τραγούδια, τροφοδοτεί “η δάκνουσα μνήμη”, η “χαμένη ερωτική νεότης”.

Η ποικιλία του περιεχομένου του δημοτικού τραγουδιού⁶ ανάγκασε τους ερευνητές και μελετητές να ταξινομήσουν τα δημιουργήματα αυτά του λαού, όπως παρακάτω: α) Ιστορικά, β) Κλέφτικα, γ) Ακριτικά, δ) Παραλογές, ε) Τραγούδια της αγάπης, στ) Νυφιάτικα, ζ) Νανουρίσματα, η) Κάλαντα - Βαϊτικά, θ) Ξενιτιάς, ι) Μοιρολόγια, ια) Μοιρολόγια του Κάτω κόσμου και του χάρου, ιβ) Γνωμικά, ιγ) Εργατικά και Βλάχικα, ιδ) Περιγελαστικά.

Άξια ιδιαίτερης προσοχής και μελέτης είναι τα ηπειρωτικά δημοτικά τραγούδια και ιδιαίτερα τα τραγούδια που τραγουδιούνται ακόμα και σήμερα στη γενέτειρά μας την Πλαγιά της Κόνιτσας και τα άλλα κονιτσιωτοχώρια. Προκειμένου να συμβάλουμε στη διάσωση, αλλά και αργότερα στην ανάλυσή τους και μελέτη τους, δημοσιεύουμε τα τραγούδια που καταγράψαμε κατά καιρούς σε διάφορες εκδηλώσεις, αυθόρμητες και χαρακτηριστικές σε μια περίοδο περίπου είκοσι ετών.

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΑ - ΚΛΕΦΤΙΚΑ

Στην Ήπειρο που οι βουνίσιοι κάτοικοί της έζησαν μέχρι το 1913 την Οθωμανική κυριαρχία είχε φουντώσει και τρανέψει το “κλεφτικό”, “αντάρτικο” κίνημα. Οι Κονιτσιώτισσες μητέρες όταν γεννούσαν τ’ αγόρια εύχονταν να ζήσει και να γίνει αρματωλός και καπετάνιος, “απροσκύνητος”, και να του βγάλουν τραγούδι. Πέρα από τους δυο πιο γνωστούς “απροσκύνητους” που είχε η Ζέρμα το Γιαννούλη και τον Νικόλα Αδάμο και που τους έβγαλε τραγούδια είχε κι άλλους. Αυτό διαφαίνεται από τα ηρωϊκά και λυρικά άσματα που διασώθηκαν μέχρι τις μέρες μας και τα καταγράψαμε όπως παρακάτω:

Διασαφηνίζεται ότι ιστορικά-κλέφτικα θεωρούνται τα δημοτικά τραγούδια που αντλούν την έμπνευσή τους από ένα συγκεκριμένο γεγονός, κοινωνικό ή εθνικό στο οποίο αναφέρεται άμεσα η θεματολογία τους και εκφράζουν την υπεροχή του ελληνισμού και του χρ/σμού έναντι του μωαμεθανισμού και του βαρβαρισμού. Εξυμνούν πρόσωπα ή κατορθώματα στην εποχή της Οθωμανικής κυριαρχίας.

ΤΟ ΚΛΕΦΤΙΚΟ ΜΝΗΜΑ

Βγήκα ψηλά και πλάγιασα,
Αχ! σε πέτρα γιε μου, σε λιθάρι
και κει ήταν μνήμα, γιε μου, κλέφτικο
χαμένο παλληκάρι.
Αχ! Δεν τό ‘δα ο μαύρος και το πάτησα
απάνω στο κεφάλι.
Κι ακούω το μνήμα να βογγά
βαριά ν’ αναστενάζει.
Πάρε αδελφέ μου το κορμάκι μου
και θάφτο στο χωριό μας.

ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ

Παραμικρός στα γράμματα,
βρε Παπαγιώργη μου,
μικρός στα πινακίδια
και τώρα στα γεράματα
αρματωλός και κλέφτης.
Όλα τα κάστρα πάτησες
κι όλα τα μοναστήρια.
Μον’ του Βαρλάμη το κελί
δεν μπορ’ να το πατήσεις.
Τριγύρω γύρω το ‘φερεις
Τριγύρω γύρω το φέρνεις
Βλέπεις μέσα καλόγερους
και μέσα καλογέροι.
Κατέβα κάτω βρε γούμενε
να μας ξομολογήσεις.

ΚΟΝΤΟΘΥΜΙΑΚΟΣ

Όσα κακά κι αν έκανες,
βρε καπετάνιε Θύμιο μου,
όλα συγχωρεμένα
κι’ ένα κακό που έκανες
συμπαθημό δεν έχεις.
Εννιά νομάτους σκότωσες
όλους ντζομπαναραίους.
Έμειναν τα γίδια άρμεχτα
τα πρόβατα στη στάνη
κι ένα μικρό βλαχόπουλο
τ’ αρμέει και τα σφυρίζει
που ήταν κρυμμένο στα μαλλιά
δεν το πήρες χαμπέρι
είχε ζωή απ’ το Θεό.

επωδός

Αέρας τα φυσάει τα πλατανόφυλλα
θεός να τα φυλάει τα ελληνόπουλα

για να σου πω τα κρίματα
πό 'χουμε καμωμένα.
Τα κρίματά σου είναι πολλά
συγχωρεμό δεν έχεις.
Όλα σε μένα ρίξτε τα
και χάλια και γκιντέρια.

ΟΙ ΚΛΕΦΤΕΣ

Ανάρια - ανάρια τα 'ρίχναν
οι κλέφτες τα ντουφέκια.
'Ηταν οι μαύροι λιγοστοί
πεντ έξι-οχτώ νομάτοι.
Κι ο καπετάνιος έλειπε
με δυο με τρεις νομάτοι.
Πάει να βαφτίσ' ένα παιδί
να γίνει και κουμπάρος
για να 'χει γύρισμα να γυρνά
στο σπίτι του κουμπάρου.
Και το πρωί που έφεξε
πάει στα παλληκάρια.
Πάψτε παιδιά τον πόλεμο
πάψτε και τα ντουφέκια
Τούρκοι θα μας κυκλώσανε
μας πήρανε χαμπέρι.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΑ

Πήρε ο Απρίλης δώδεκα
κι ο Μάης δεκαπέντε.
Τα πρόβατα ξεκίνησαν
κι όλα τα τσελιγκάτα.
Και της Πανάγιως η κοπή (κοπάδι)
δεν φάνηκε ακόμα.
Κι αυτοί βγήκαν Παναγιωμ' απ' το πλευρό,
Παναγιωτοπούλα μου, βγήκαν στο Μιτσικέλι.
Βγήκαν στη στρούγκα π' τ' άρμεγες.
Πιάνει σελώνει τ' άλογο
κρεμάει τα καρδάρια
να πάει ν' αρμέξει τα πρόβατα.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ Ο ΑΡΜΑΤΩΛΟΣ

Στα σιδερένια αλώνια και στα κάγκελα
παίζουν τα παλληκάρια παίζουν χαίρονται
και ρίχνουν τα σπαθιά τους τον ανήφορο.
Γυρίζει ένα σπαθάκι ένα λαμπρό σπαθί.
Και χτύπησε το Γιάννη τον αρματωλό.
Γιαννακημ' νάχεις μάνα κι αδερφή
νάχεις και καλή γυναίκα να 'ρθει να σε δει.
Για κι μαναμ' πόρχεται, για κι αδερφή.
Για και η καλή γυναίκα που'λθε να σε βρει
με δυο παιδιά στα χέρια, το τρίτο στην κοιλιά.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ ΓΙΑ ΤΟ ΓΙΑΝΝΗ ΤΟΝ ΑΡΜΑΤΩΛΟ.

Κάτω στον τρανό τον κάμπο και στα πράσινα λιβάδια
κει παίζουν τα παλληκάρια, παίζουν χαίρονται
κι ρίχνουν τα σπαθιά τους στον άνεμο.
Κει γυρίζει ένα σπαθάκι τον κατήφορο.
και βάρεσεν τον Γιαννάκη τον αρματωλό, το μαύρο.
Οι Τούρκοι τον τριγυρίζουν, Οϊε! Και οι Ρωμαίοι τον κλαιν τον μαύρο.
Τρια καλά κορίτσια τον μοιρολογούν.
Γιανν' μ' τι έχεις (μαϊμ!) έχεις κι αδερφή, παιδάκι
Γιατί η μάνα μ' που ηντεν, για κι η αδερφήμ' απ' ήρθε
Για την κι η καλή η γυναίκα πούρθε να με δει, η μαύρη.
Μ η δυο παιδιά στα χέρια, τρίτο στην κοιλιά.

ΤΟ ΛΑΒΩΜΑ

΄Πικρό είναι το λάβωμα, φαρμάκι το μολύβι
μαύρο είναι μαναμ' το χακί φαρμάκι το μολύβι.
Κι όποιος λεβέντης το φορεί τα νιάτα του σκλαβώνει.
Πικρό είναι το λάβωμα φαρμάκι το μολύβι.
Τρία τουφέκια μ' όπεσαν τα τρία στην αράδα
το 'να με παίρνει στο πλευρό κι τ' άλλο στο κεφάλι.
Το τρίτο το φαρμακερό ανάμεσα σ' καρδούλα.
Το στόμαμ' αίμα γιόμισε, τα χείλη μου φαρμάκι.
Με το μαντήλι το σφούγγισα κι εβάφει το μαντήλι.
Εννιά ποτάμια τ' όπλυνα κι βάψαν το ποτάμι.
σ' εννιά τσαϊρια τ' άπλωσα κι βάψαν τα τσαϊρια (λιβάδια)
κι πιστικοί που διάβαιναν ν' απάψουν τα πρόβατά τους
και τα ψαλίδια που κούρευαν εβάψαν τα ψαλίδια.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Εγώ τον ήλιο θάμπωσα ποτέ μην τραγουδήσω
μα τώρα γυιέμ', μα τώρα για τους φίλους μου
κι για τους συγγενείς μου θα τραγουδήσω.

Θα τραγουδήσω αγαληνά κι ν'ακουστώ μεγάλα
ν' ακούσουν χώρες και χωριά, χωριά και βιλαέτια
γιατί είχα αδέρφια δυο βουνά (δισ)
ξαδέρφια δεκαπέντε και μ'τα'φραε ο πόλεμος
η ερμη η επανάσταση (δισ)
κι άφηε μανούλες χωρίς παιδιά.

Θα τραγουδήσω αγαληνά και το χατήρι θα κάνω
για να μ'ακούσουν τα παιδιά.

ΚΑΗΜΕΝΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Σ'όλον τον κόσμο ξαστεριά,
καημένα Γιάννενα

Σ'όλον τον τόπο ήλιος
και στα καημένα Γιάννενα
καπνός κι αντάρα βγαίνει.
Καπνός είναι τα κλάματα
κι αντάρα τα τουφέκια.

Πέντε χιλιάδες βλήματα
ξοδέψανε,
όσο να πέσει το Μπιζάνι.

Τεπελένι-Τεπελένι
πάλι Ελληνικό θα γένει
Τεπελένι και Αυλώνα
έγινε η αρραβώνα.
Κορόϊδο Μουσολίνι
Κανέννας δε θα μείνει.

ΤΑ ΛΑΒΩΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ

Τι να σας στείλουμε παιδιά αυτού στις ράχες πούστε
να στείλω μήλο σέπετει κυδώνι μαραγκιάζει.

- Θέλουμε γλυκό κρασί 'πο τ' άγιο Μοναστήρι (Ζέρμας)
να πλύνουμε τα λαβώματα πούμαστε λαβωμένοι.

Ο ΚΟΡΑΚΑΣ

Τι έχεις καϋμένε κόρακα και σκούζεις και φωνάζεις;

Μη σ' πόνεσε για αίματα μη σ' πόνεσε για κρέας
Ανέβα πάν' στο Σμόλικά, Φούρκα και Σαμαρίνα.

Να δεις κορμιά Ιταλικά γιομάτες οι χαράδρες.

Κι αν πας κατά το Τεπελένι, θα δεις κορμιά Ελληνικά
θα κλάψουν μάννες για παιδιά γυναίκες για τους άνδρες.

Θα κλάψει και μια νιόνυφη δυο μήνες παντρεμένη
πόχασε το λεβέντη της στο Γκόλιο Καμικίνι.

Τρία ντουφέκια του ριξαν τα τρια αράδα-αράδα.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ποιός θέλ' ν' ακούσει κλάματα δάκρυα και μοιρολόγια
και ν' περάσει την ποταμιά κι αντίκρυ από τη Ζέρμα,
γιατί μας πήραν τα παιδιά κι όλα τα παλληκάρια.

Τα πήραν και τα πάησαν στο μέτωπο στη ράχη.
Πέφτουν οι βόμβες σα βροχή στο μέτωπο στη ράχη.
Πέφτουν τα λιανοντούφεκα, σαν την ψιλή βροχούλα
ν' αφήσουν τα μικρά παιδιά χωρίς τους πατεράδες.
Τα ορφανά φυλάγονται τα έρημα βαστιούνται
κι οι χήρες κι οι κακόχηρες κι αυτές παρηγοριούνται
άλλα παιδιά δεν γένονται, κι άλλα παιδιά δεν είναι.
Πάψτε παιδιά μ' τον πόλεμο, πάψτε και τα ντουφέκια
να κάτσ' ο κακουρνιαχτός να σηκωθ' η αντάρα
να βρουν οι μάνες τα παιδιά και τα παιδιά τις μάνες.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Ποιός θέλ' ν' ακούσει κλάματα και μοιρολόγια
για να περάσει την ποταμιά κι αντίκρυ από τη Ζέρμα.
Ν' ακούσει γυναικεία κλάματα γυναικεία μοιρολόγια
να πού χασαν πολλά παιδιά, νύφες και παλληκάρια
γιόμισαν τα βουνά παιδιά και οι ράχες παλληκάρια
μαύρα πουλιά τα 'φαγαν κι άσπρα τα τριορισαν.
Φάτε πουλάκια φάτε μας απ' όλο το κορμάκι.
Τα μάτια μας ν' αφήσετε και το δεξί το χέρι.
Θέλω να γράφω μια γραφή κι ένα κομμάτι γράμμα
να στείλουμε στις μάνες μας στις μαύρες τις γυναίκες.
Ποτέ να μην μας καρτερούν, ποτέ να μη μας περιμένουν.

ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΣ

Κάπου ακούγονται κλάματα, γυναικεία μοιρολόγια.
Παίρνουν τα μικρά παιδιά απ' τις αγκαλιές της μάνας.
Κάπου τουφέκια πέφτουνε κάπου κανόνια σκάζουν.
Στον κλέφτη και στη Γύφτισσα καρσί στον Καμενικό.
Κάπου βελάζουν πρόβατα, κάπου λαλούν κουδούνια.
Στη Γραμμόστα τα πρόβατα φεύγουν για ν' Αλβανία.

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Ο έρωτας ως αγαπητική κίνηση του άνδρα προς τη γυναίκα και αντίθετα ταυτίζεται με το ένστικτο της αυτοσυντήρησης ή το ένστικτο της ζωής, αποσκοπεί στην επιβίωση του ατόμου και του είδους και βοηθάει τον άνθρωπο να υπερβεί το εγώ του. Αυτή η δημιουργική κίνηση της ανθρώπινης φύσης που διαιωνίζει τη ζωή και συγκροτεί τον βιον" δεν μπορούσε να εξαιρεθεί από τη θεματολογία της δημοτικής ποίησης. Μέσα στο φυσικό περιβάλλον που ζούσαν τότε οι άνθρωποι, ο ανώ-

ομοιος ποιητής των ερωτικών δημοτικών τραγουδιών μας με απλότητα, χάρη και ευγένεια ψυχής εκφράζει άδοξα και απροσποίητα το πάθος του έρωτα που φωλιάζει μέσα του και εξωτερικεύει τη δίψα της αγάπης του προς το αγαπημένο πρόσωπο με το οποίο επιθυμεί να καταλήξει στο γάμο.

ΖΕΡΜΑΤΙΝΟ

Πέντε μήνες περπατούσα
σε ψηλό βουνό, μωρ' μάννα.
Κι άλλους έξι γκιζιρούσα (ρ. γκεζερίζω=γυρίζω εδώ κι εκεί άσκοπα)
στο γυαλό-γυαλό, μωρ' μάννα.
Την αγάπη μου ζητούσα.
Δεν μπόρεσα να τη βρω, μωρ' μάννα.

ΒΟΣΚΟΠΟΥΛΑ

Βοσκοπούλα έβοσκε τ' αρνιά
σ' ένα πράσινο λιβάδι
στην ακρογιαλιά.
Κυνηγός που κυνηγούσε, πέρασε από εκεί.
Καλημέρα βοσκοπούλα, τι ζητάς εδώ.
Έχασα τα πρόβατά μου κι ήρθα να τα βρω.
Πρόβατα δεν είν' εδώ, μωρ' τραβα στο καλό.
Δεν μου λες ωραία κόρη, έχεις γονικά.
Έχεις μάνα και πατέρα, έχεις αδερφό.
Από μάνα από πατέρα έμεινα ορφανή.
Ορφανή εσύ κυρά μου, ορφανός κι εγώ.
Αντε να στεφανωθούμε τώρα εμείς τα δυο. (δισ)

ΠΕΡΔΙΚΟΜΑΤΑ

Ξύπνα περδικομάτα μου κι ήρθα στο μαχαλά σου
Χρυσά πλεξούδια σου 'φερα να πλέξεις τα μαλλιά σου.
Κι αν ήρθες καλώς ώρισες (μωρε) κι ας έκανες τον κόπο.
Δεν το 'ξερα λεβέντη μου πως είναι η αφεντιά σου
Να πεταχτώ σαν πέρδικα να 'ρθω στην αγκαλιά σου.
Να γίνω γη να με πατείς γεφύρι να περάσεις.
Να γίνω κι ασημόκουπα να σε κερνώ να πίνεις.
Εσύ να πίνεις το κρασί κι εγώ να λάμπω μέσα.
Πως λάμπει ο ήλιος το πρωί, πως λάμπει το μεσημέρι.

ΓΕΙΤΟΝΟΠΟΥΛΑ

Απόψε δεν κοιμήθηκα και σήμερα νυστάζω,
γιατί πολύ κουβέντιασα με μια γειτονοπούλα.
Να τη φιλήσω ντρέπομαι να της το ειπώ "ντιριούμαι"
να την αφήσω αφίλητη ταχιά γελάει με μένα.
Παίρνω πιζεύω τ' άλογο κριμάω τ' άρματά μου.

Φιλώ την κόρη μια φορά, φιλώ την κόρη δύο
κι απάνω στο τρίτο φίλημα μου φεύγει τ' άλογο μου.
Συρ' κόρη μ' για τ' άλογο κι εγώ για τ' αρματά μου.
Λύκος να φάει τ' άλογο και σκούρα τ' αρματά σου
Κι εγώ θα πάω να παντρευτώ, να πάρω ένα παιδάκι
να μην του φεύγει τ' άλογο να το κρατεί δεμένο.

ΑΥΤΑ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΔΗΜΟ Μ' ΤΑ 'ΜΟΡΦΑ

Αυτά τα μάτια Δήμο μ' τα 'μορφα τα φρύδια τα γραμμένα,
μωρ' γειά σου αγάπη μου, γειά σου, τα φρύδια τα γραμμένα
σε κλαίν' τα μάτια μου. Αυτά σε κάνουν Δήμο μ'
κι αρρωστάς, σε κάνουν και πεθαίνεις μωρ' για σ' αγάπη μου
γεια σ' σε κάνουν και πεθαίνεις, σε κλαίν' τα μάτια μου
Για πάρε Δήμο μου το σπαθάκι σου και βάλτο στην καρδιά μου.
Μωρ' για σε, για σε αγάπη μου και βάλτο στην καρδιά μου.
Σε κλαίν' τα μάτια μου και μασε Δήμο μ' και το αίμα μου,
σ' ένα χρυσό μαντήλι, μωρ' για σε αγάπη μου, για σε
σ' ένα χρυσό μαντήλι... σε κλαίν' τα μάτια μου.
Και σύρτο Δήμο μ' στα εννιά χωριά, στα έξι Βιλαέτια.
Μωρ' για σε αγάπη μου, για σε στα εννιά χωριά, στα έξι Βιλαέτια
σε κλαίν' τα μάτια μου. Κι αν σε ρωτήσουν Δήμο μ' τι
εχ'ς αυτού. Τσ' αγάπης μου το αίμα, σε κλαίν' τα μάτια μου,
τσ' αγάπης μου το αίμα, σε κλαίν' τα μάτια μου.

ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΑ

Παίρνουν κι ανθίζουν τα κλαριά, βλάχα βλαχούλα μου
κι ο πάγος δεν τ' αφήνει. Θέλω κι εγώ βλάχα μ' ν σ' αρνηθώ
κι ο πόνος δε μ' αφήνει.

Χαμήλωσε το φέσι σου και φέρτο μες στα φρύδια
μη σου φανεί το φίλημα που σ' έχω φιλημένη.

Το χέρι σου το παχουλό, το κοντυλογραμμένο
να το 'βαζα προσκέφαλο τρεις μέρες και τρεις νύχτες
και να 'ταν και μέρα του Μαγιού και νύχτα του Γενάρη
να σε χορτάσω, Βλάχα μου, φίλημα.

ΡΙΝΑ

Διψούν οι κάμποι για νερό και τα βουνά για χιόνια
και το γεράκι για φωλιά κι εγώ διψώ για σένα.

Τα μάτια σου τα παρδαλά τα φρύδια τα γραμμένα
μήνα παπάδες τα 'γραψαν μηνά και δεσποτάδες
μον' τα 'γραψε η μάννα μου μαζί με τον αφέντη.

'Ηταν η μάννα μ' πέρδικα κι ο αφέντης περιστέρι.

Κι εγώ είμαι η Ρίνα η όμορφη η Ρίνα η παινεμένη
πο 'χω τα χίλια πρόβατα τα πεντακόσια γίδια.

'Όλα στα δίνω προίκα σου, σε κάνω μοκαίτη (νοικοκύρη).

ΤΙ ΣΟΥ 'ΠΑ ΚΑΙ ΜΟΥ ΚΑΚΙΩΣΕΣ

Τι σου 'πα και μου κάκιωσες τρυγόνα μου γραμμένη
εγώ θα πάω στη ξενιτειά, με την καρδιά καμένη
οπού θα πας λεβέντη μου, θα 'ρθω κι εγώ κοντά σου
να σ' φτιάνω δείπνο να δειπνάς, γιόμα να γιοματίζεις.
Εκεί π' θα πάνω, κόρη μου, κοράσιο δεν πηγαίνει
γιατί είν' Τούρκοι ανύπαντροι, Τούρκοι αρραβωνιασμένοι.
Εσένα παίρνουν κόρη μου, και μένα με σκοτώνουν
Κάλλιο να δω το αίμα μου, στη γης να κοκκινίσει
παρά να δω τα νειάτα σου Τούρκος να τα φιλήσει.

ΤΟ ΣΕΡΓΙΑΝΙ

Στα μάρμαρα στα μάρμαρα βγήκα να σεργιανίσω
βγήκα να ιδώ τις έμορφες και πίσω να γυρίσω
και βλέπω την αγάπη μου πέρα που συγκαθίζει (χορεύει)
θυαμένομαι, λογίζομαι το πως να της λαλήσω.
Να της το ειπώ τριανταφυλλιά, η τριανταφυλλιά έχει αγκάθια
να της το πω ιχνόβεργι και το βέργι λυγάει.

ΤΡΥΓΟΝΑ

Αυτού ψηλά που περπατείς, τρυγόνα, τρυγόνα
και χαμηλοκοιτάζεις, τρυγόνα μου γραμμένη.
Μην είδες τον αφέντη μου, τον άντρα τον δικό μου;
Σαν τι ματάκια τον τηρούν, τρυγόνα, τρυγόνα
και τα δικά μου κλαίνε, τρυγόνα μου γραμμένη.
Τίνος χεράκια τον κερνούν, τρυγόνα, τρυγόνα
και τα δικά μου τρέμουν, τρυγόνα μου γραμμένη.
Εψές, προψές τον είδαμε, στην άμμο ξαπλωμένο
Μαύρα πουλιά τον έτρωγαν κι άσπρα τον τριγύριζαν
-Φάτε πουλιά τα νιάτα μου, φάτε τη λεβεντιά μου
κι αφήστε τη γλωσσίτσα μου και το δεξί μου χέρι.
Να γράψω μια πικρή γραφή της μάνας μου να στείλω.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΑ

Ένα κομμάτι σύννεφα κι ένα κομμάτι αντάρα
συμπεθέρα και κουμπάρα.
Κι' ένα κομμάτι αντάρα, συμπεθέρα και κουμπάρα.
Αυτό δεν ήταν σύννεφο κι ούτε κομμάτι αντάρα.
Ήταν κόρη του παπα μωρ' παπαδοπούλα μου
Μωρ' ήταν κόρη του παπα. Μωρ' παπαδοπούλα μου (δισ)
Κόρη πο 'ρχεται απ' τ' αμπέλι.
Πόχει τα μήλα στην ποδιά. Μωρ' παπαδοπούλα μου (δισ)
Τα κίτρα στο μαντήλι κόρη καν' ελεημοσύνη (δισ)

-Δυο μήλα της εζήτησα, μωρ' παπαδοπούλα μου
κι αυτή μου δίνει δέκα, τι καλόκαρδη γυναίκα (δισ)
-Δε θέλω εγώ τα μήλα σου, μωρ' παπαδοπούλα μου (δισ)
τα τσαλαπατημένα κόρη, κάνε κατ' εμένα (δισ)
Μωρ' θέλω δυο απ' τον κόρφο σου μωρ' παπαδοπούλα μου
Τα μοσχομυρισμένα, κόρη έλα κατ' εμένα (δισ).

Συνεχίζεται

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

(των Μαστοροχωρίων νέα)

Αναμαλλιάρης άνεμος, πνοή χιονένια της Αρρένας κατεβάζει,
μα οι κρανιές στον "Κλήρικα" πετάξαν άνθη.

Στου σπουργιτιού το στόμα λείπει το σπυρί, στις βρούσης την πηγή
λείει η χούφτα.

Άσκαφτα τα κηπάρια στις πλαγιές, στα θυροστόμια ακουμπισμένη
η σιωπή, με τη σιωπή διαλέγεται στο χρόνο.

Κλειστή η θύρα του σχολείου, τα σχολιαρόπαιδα του τόπου
μακριά που ανδρωθήκαν - την ανεξίτηλη γραφή τους, στα μαύρα
τι λιθάρια που αφήκαν...

Λέξη τη λέξη απόσωστος ο λόγος, ο μπάρμπα Κώστας μοναχός
στου παραγώνι, όλη τη νύχτα συνδανλίζοντας τις μνήμες, με
Μεγαλέξανδρους τον Ελληνισμόν, Αφιόν - Καραχισάρ και Τεπελένι,
μια εξιστόρηση που την ψυχή πυρώνει στην ερμιά της, την ανεπίδοτη
υποθήκη της μονάχη της ακούει...

Σαν σε γονοκλισία ταπεινή οι λόφοι, τα πεζούλια και τα σπίτια,
κι οι λιγοστές ψυχές που απομένουν, τις μνήμες να φυλάν απ'
του καιρού το μάτι, με κουρασμένα βήματα της μέρας τους
αρχίζουν, και έως το δειλινό - της νύχτας η αμπάρα που θα κλείσει, πίσω
από πόρτες σκοτεινές - μια περιδιάβαση μικρή, από της μνήμης
τις παρόδους, ως τη μεγάλη στρατά της ανάγκης.

Αχ, ταχυδρόμε της χαράς, μην τους ξεχνάς όπως κι άλλοι,
φέρε τους γράμματα καλά απάγκιο να 'χουν κι απανέμι...

Τάσος Κανάτσης, Φλεβάρης 98

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΗ*από τον Νικ. Χ. Ρεμπέλη, Φιλολόγο*

Παραθέτω και στο παρόν τεύχος μερικές ακόμη εκκλησιαστικές φράσεις, τις οποίες εύστοχα ο λαός χρησιμοποιεί σε ανάλογες περιστάσεις, για να επισφραγίσει πιο έντονα και πιο πειστικά τα λεγόμενά του.

1. Ύπαγε οπίσω μου σατανά: (Ματθ. 4,10). Λέγεται, όταν θέλουμε να αποφύγουμε κάποιον πειρασμό.

2. Ο μισθός υμών πολύς εν τοις ουρανοίς: (Ματθ. 5, 12)

Τη φράση αυτή τη λέμε στο συνάνθρωπο μας, ο οποίος για κάποια υπηρεσία ή καλό που μας έκανε, δεν ανταμείφτηκε, όπως έπρεπε και άξιζε, αλλά του υπενθυμίζουμε ότι στη μετά θάνατον ζωή θα δικαιωθεί πολλαπλασίως και επαξίως.

3. Εζήτησε την κεφαλήν επί πίνακι: (Ματθ. 14, 8) Από το το γνωστό επεισόδιο, όταν η κόρη της Ηρωδιάδος εξήτησε από τον Ηρώδη την Κεφαλή του Ιω. του Βαπτιστή σε πιάτο. Λέγεται σε περιπτώσεις σκληρών αποφάσεων και αυστηρών ποινών.

4. Τα του Καίσαρος Καίσαρι και τα του θεού τω Θεώ: (Ματθ. 22, 20). Λέμε τη φράση, όταν θέλουμε να αποδώσουμε στον καθένα ό,τι του ανήκει.

5. Ουκ οίδα υμάς: (Ματθ. 25, 12): Λέγεται σε κάποιον που μας ενοχλεί, προσποιούμενοι ότι δεν τον γνωρίζουμε. Η φρ. μου θυμίζει το εξής: Τον καθηγ. της φιλοσοφίας Θεόφ. Βορέαν, διδάσκοντα στο αμφιθέατρο της οδού

Σόλωνος, παρακολουθούσαν πολλοί φοιτητές και άλλων Σχολών. Φοιτητές της Νομικής κάθονταν στο αριστερό μέρος του αμφιθεάτρου και όταν καμιά φορά μιλούσαν μεταξύ τους, ο Θ. Βορέας στρεφόμενος προς αυτούς τους έλεγε οργισμένος: “Όντα, παρὰ νόμω δρώντα, ουκ οίδα υμάς”.

6. Μη μου άπτου: (Ιω. 20, 17): Έτσι απάντησε ο Ιησούς στη Μαρία (μη με εγγίζεις). Σήμερα λέμε τη φράση με άλλο νόημα: Αυτός ο άνθρωπος είναι “μη μου άπτου”, δηλ. μυγιάγγιχτος, άνθρωπος που δεν ανέχεται καμιά ενόχληση.

7. Ο αναμάρτητος πρώτος βαλέτω τον λίθον: (Ιω. 8, 7) Λέγεται, όταν θέλουμε να τονίσουμε ότι όλοι είμαστε αμαρτωλοί και μπορούμε να υποπέσομε σε παντός είδους παραπτώματα.

8. Αντί του μάννα χολήν: Από τροπάριο της Μ. Πέμπτης. Λέγεται, όταν μας βλάπτει κάποιος, τον οποίο ευεργετήσαμε.

9. Τετέλεσται: Ήταν τα τελευταία λόγια του Ιησού στο Σταυρό. Λέγεται με τη σημασία πως όλα έχουν τελειώσει και δεν είναι δυνατό ν’ αλλάξει μια απόφαση.

10. Ενώπιος ενωπίω: (Ελάλησε Κύριος προς Μωυσήν ενώπιος ενωπίω) Εξόδου Ανάγν. λγ 11. Η φράση λέγεται σε περιπτώσεις προσωπικής συνάντησης και φανερής συνομιλίας, χωρίς υπεκφυγές και αμφιταλαντεύσεις.

11. Φρίξον Ήλιε - Μνήσθητί μου

Κύριε: Λέγονται για γεγονότα εξωφρενικά, ανελάντεχα και εκπληκτικά.

12. Τα καλά και συμφέροντα: Ο ιερέας στη λειτουργία σ' ένα από τα Ειρηνικά ζητάει να μας δώσει ο Θεός τα καλά και συμφέροντα ταις ψυχαίς ημών. Λέγεται με αλλαγμένο νόημα για κάποιον που κοιτάζει πάντοτε το συμφέρον του.

13. Ας όψεται: Από ευαγγελική φράση "υμείς όψεσθε" (=εσείς θα το βρείτε) που είπε ο Πιλάτος στους Εβραίους (Ματθ. 27, 24). Λέγεται με τη σημασία πως την ευθύνη και την τυχόν τιμωρία για κάτι θα την έχει ο υπόλογος και υπεύθυνος.

14. Άνω σχώμεν τας καρδίας: Είναι λόγια του ιερέα, πριν από τη θεία Ευχαριστία. Το λέμε σε περιπτώσεις ψυχικής ανάτασης.

15. Σιτευτός μόσχος: Στην παραβολή του Ασώτου ο πατέρας, προκειμένου να γιορταστεί η επιστροφή του παραστρατημένου γιού του, διατάζει να σφάξουν το καλοθρεμμένο μοσχάρι. Λέγεται για έναν εορτασμό που κάνουμε για να περιποιηθούμε κάποιον, όπως του αξίζει.

16. Νίπτω τας χείρας μου: Από την ευαγγελική φρ. του Πιλάτου (Ματθ. 27, 24) "λαβών ύδωρ απενίψατο τας χείρας". Λέγεται σε περιπτώσεις που δεν συμμετέχουμε σε μια λαθεμένη απόφαση και έτσι δεν έχουμε καμιά ευθύνη για τυχόν κακές επιπτώσεις.

17. Γη της Ευπαγγελίας: Ήταν για τους Εβραίους η Χαναάν μια εύφορη χώρα, που τους είχε υποσχεθεί ο Θεός. Λέγεται για κάθε τόπο πλούσιο και ευτυχισμένο.

18. Ουδείς προφήτης δεκτός εν τη πατρίδι αυτού: (Λουκ. 4, 24). Λέγεται σε περιπτώσεις, που αξιόλογοι άνθρωποι φθονούνται και κατηγορούνται από συμπολίτες τους.

19. Ο γέγραφα γέγραφα: (Ιω. 19, 21): Ήταν η απάντηση του Πιλάτου στους Αρχιερείς, που ζητούσαν επίμονα να σβήσει από το Σταυρό τη λέξη "βασιλεύς των Ιουδαίων". Λέγεται για μια οριστική και αμετάκλητη απόφαση που πήραμε.

20. Οι διυλίζοντες τον κώνωπα, την δεν κάμηλον καταπίνοντες: (Ματθ. 23, 24). Λέγεται, όταν λεπτολογούμε για ασήμαντα πράγματα, ενώ παραβλέπουμε άλλα πιο σημαντικά.

21. Ο έχων ώτα ακούειν, ακουέτω: (Ματθ. 11, 15) Το λέμε προειδοποιώντας κάποιον ν' ακούσει τις συμβουλές μας.

Έφτασε στο νυν και αεί, δηλ. στο τέλος. Πολλές εκκλησιαστικές ευχές τελειώνουν έτσι (νυν και αεί και εις τους αιώνας...).

22. Οι παροικούντες στην Ιερουσαλήμ: (Λουκ. 24, 28). Λόγια του Κλεόπα στον αναστάντα Ιησού, που δεν τον ανεγνώρισε: "Συ μόνος παροικείς εν Ιερουσαλήμ και ουκ έγνως τα γενόμενα...; Λέγεται για όσους αγνοούν πράγματα γνωστά σε όλους.

Τελειώνω με την κατακλείδα πολλών εκκλησιαστικών ευχών: **Αμήν**, που το λέμε ως απάντηση σε μια ευχή, που μας κάνουν: π.χ. καλές επιτυχίες. Αμήν, απαντά ο άλλος, δηλ. είτε, μακάρι.

Νικ. Χ. Ρεμπέλης

Τα Εικονίσματα Παλαιοσελλίου

του Ηλία Ε. Παπαζήση

Το Παλαιοσέλλι εκτός από την πλειάδα των ιερωμένων που είχε, και στο υπ' αριθ. 74/97 τεύχος του περιοδικού "Κόνιτσα" τους αναφέραμε έχει και πολλά εικονίσματα που μαρτυρούν την θρησκευτικότητα των κατοίκων και την αφοσίωση τους στην Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία. Είναι τα εικονίσματα αυτά αφιερωμένα στον Τριαδικόν Θεόν στον Ιησού Χριστό, την Θεοτόκον και πολλούς άλλους Αγίους. Είναι κτισμένα σε διάφορα μέρη της περιφέρειας του χωριού και βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση γιατί οι ευσεβείς κάτοικοι του χωριού τα φροντίζουν, τα περιποιούνται, με ευλάβεια απενίζούν προς αυτά και πιστεύουν ότι είναι οι άγρυπνοι φρουροί που προστατεύουν το χωριό από κάθε κακό, κάθε κίνδυνο και προσβολή. Απαριθμώ ταύτα θέτοντας σε παρένθεση και το ονοματεπώνυμο του κτήτορος εκάστου εικονίσματος και είναι τα ακόλουθα:

1) Της Αγίας Τριάδος (Βασιλείου.....) Βρίσκεται βόρεια του χωριού στις παρυφές του προστατευτικού δάσους και ανήμερα της εορτής συγκέντρωνε πολλούς προσκυνητές, τώρα δυστυχώς λίγους γιατί δεν υπάρχουν περισσότεροι.

2) Του Επιταφίου Θρήνου (Ηλία Παπαζήση). Βρίσκεται στο όριο Παλαιοσελλίου - Πάδων και παράδοση λέγει: Όταν αγωγείς από τους Πάδες μετέφεραν από την Μακεδονία τον Επιτάφιο για την Αγία Παρασκευή, εστάθμευσαν στην περιοχή όπου το εικόνισμα και απέθεσαν τον Επιτάφιο σε παρακείμενη επίπεδη πέτρα. Ήλθαν σύσσωμοι οι κάτοικοι Παλαιοσελλίου, παρέλαβον τον Επιτάφιο, κατανυκτικά

τον μετέφεραν ψάλλοντες τα εγκώμιά του και με ευλάβεια στον Ναό της Αγίας Παρασκευής τον ετοποθέτησαν.

3) Της Αναλήψεως (Ναταλίας Κουρτίνου), βρίσκεται στον παλαιόν ημιονικόν δρόμον προς τον Άγιον Δημήτριον.

4) Μεγάλος σιδερένιος Σταυρός (ιερέως Παναγιώτου Πριμηκύρη), βρίσκεται στη θέση Σουρπάσα.

5) Των Γενέθλιων της Θεοτόκου (Βασιλείου Χ. Βαγενά) στη θέση Τσιρέσλιου αλ' Πέτρα.

6) Της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Ιεροθέου Καρώνη Ιερομονάχου), βρίσκεται Β.Δ. του χωριού στον δρόμο προς τη Μεταμόρφωση).

Κατά την παράδοση η περιοχή αυτή είχε επιλεγεί άλλοτε για την ανέγερση Ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου εις αντικατάσταση του κατεδαφισθέντος τοιούτου εις χώρον που ανεγέρθη ο Ναός της Αγίας Παρασκευής.

Δυστυχώς δεν πραγματοποιήθηκε η ανέγερση αυτή.

7) Των Αγίων Θεοδώρων (Ζήση Καραμπέρη), στον επαρχιακό δρόμο προς Πάδες.

8) Των Αρχιστρατήγων Μιχαήλ και Γαβριήλ (Γεωργίου Κουφάλα) στη θέση Κεάτρα Ρόσιε.

9) Της Αγίας Παρασκευής και άλλων Αγίων (Ζήση Τζίκα) επίσης στην Κεάτρα Ρόσιε.

10) Των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου (Παύλου Ζησάκη) στη θέση Κεάτρε Αλμπε (Ασπρόπετρες). Το έκτισε το 1909 ο κάτοικος του χωριού Παύλος Ζησάκης γιατί γλύτωσε από προσχεδιασμένη ληστεία που θα γινόταν ανήμερα

της εορτής των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου.

11) Των Τριών Ιεραρχών (Σχολικής Επιτροπής Παλαιοσελλίου) Οικουμενικοί διδάσκαλοι και προστάται των ελληνικών γραμμάτων υπήρξαν οι τρεις μεγάλοι Ιεράρχαι. Αυτοί πάντοτε υπέρ ημών τη Τριάδι πρεσβεύουσι και η σχολική επιτροπή προς τιμή τους και ευλάβεια εικόνισμα αφιερωμένο σ' αυτούς στη θέση Μηλιτσιάσα έκτισε με τη σύγχρονη ανέγερση του Διδακτηρίου στο κέντρο του χωριού.

12) Του Αγίου Νικάνορος (χήρας Παναγιώτου Μίσιου της Τσένινας), βρίσκεται στη θέση Τζεάνα βόρεια του χωριού σε ένδειξη τιμής και ευγνωμοσύνης στον Άγιο Νικάνορα που πρεσβεΐες του πολλές φορές απήλλαξε το χωριό από διάφορες επιδημίες.

13) Της Αγίας Παρασκευής στη θέση "Βρύση του Τούρκου".

Κατά την παράδοση τούρκος χωροφύλακας του αστυνομικού σταθμού Κερασόβου επεχείρησε να πυροβολήσει την εικόνα της Αγίας Παρασκευής που Κερασοβίτες την μετέφεραν από το Παλαιοσέλλι στο Κεράσοβο, σκοτώθηκε από την εκφυρσοκρότηση του όπλου του. Η Αγία έκαμε το θαύμα της.

14) Του Αγίου Ευθυμίου (του Ευθυμίου Τζίκα αγροφύλακος) στη θέση Κεάτρα αλ. Θύμιου.

15) Του Αγίου Χαραλάμπους (Εκκλησιαστικής Επιτροπής), στη θέση Δραγασιά νότια του χωριού. Κτίσθηκε περί τα μέσα του 19ου αιώνα όταν στο απέναντι χωριό το Βρυσοχώρι παρουσιάσθηκε κρούσμα πανούκλας. Οι κάτοικοι του Παλαιοσελλίου μαζί με τα άλλα προστατευτικά μέτρα που πήραν έκτισαν και το εικόνισμα του Αγίου Χαραλάμπους που είναι φοβερός δώκτης της ελάρατης αυτής ασθένειας.

16) Του Αγίου Νικολάου (Ναταλίας

Κουρτίνου, μέσα στο χωριό, στο διερχόμενο επαρχιακό δρόμο.

17) Του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού (της Άννας Μούζου) στην αυλή της κεντρικής εκκλησίας της Αγίας Παρασκευής και ακριβώς στο χώρο που κήρυξε ο Άγιος όταν πέρασε από το χωριό.

18) Της Αγίας Παρασκευής (Ευθυμίου Ράμμου) στη θέση Σουρπάσα.

19) Των Αγίων Δώδεκα Αποστόλων (Χρήστου Ανδρέου) στη θέση Σουρπάσα σε ένδειξη ευγνωμοσύνης γιατί 30 Ιουνίου του έτους 1913 γλύτωσε από τη σφαγή των Βουλγάρων στα Κύργια Δράμας όπου εργαζόταν.

20) Του Προφήτου Ηλιού (εκκλησιαστικής επιτροπής) στον δρόμο προς τον ναό του προφήτου Ηλιού.

21) Του Αγίου Νικολάου (κοινότητος Παλαιοσελλίου) βρίσκεται στη θέση "Σεμνικοάρα" όπου άλλοτε η είσοδος του χωριού από δυσμάς και είναι χτισμένο περί τα τέλη του 18ου αιώνα.

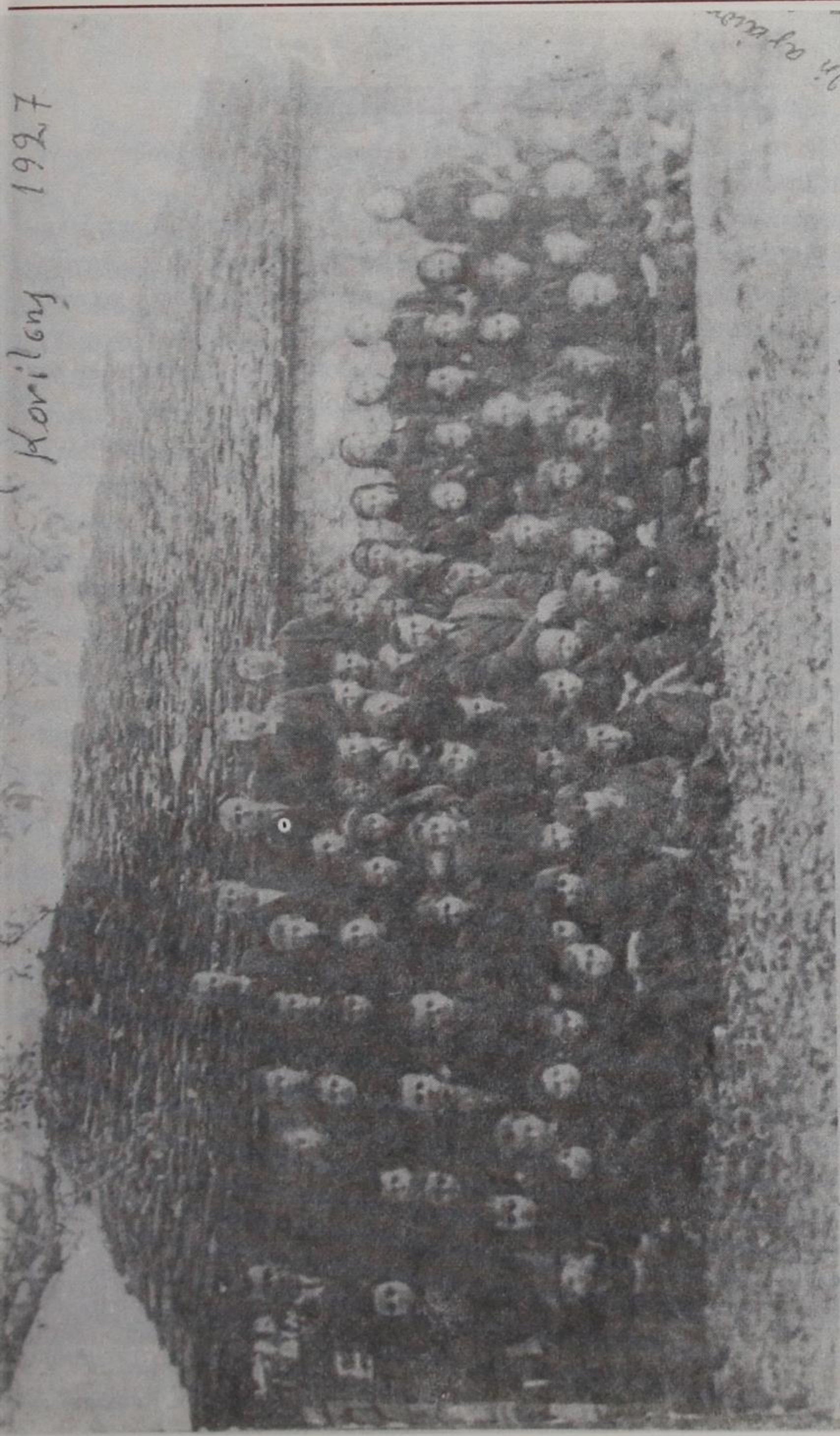
22) Του Αγίου Σπυρίδωνος (Σπύρου Μπίρσιου) δυτικά της θέσης Ντζολίστε.

23) Της Αγίας Παρασκευής (Παρασκευής Κατσιμπρα) προ του επαρχιακού δρόμου Παλαιοσελλίου - Ελευθέρου.

24) Του Αγίου Νεκταρίου (Δημητρίου Γ. Γρέντζιου) ομοίως στον επαρχιακό δρόμο προς Ελεύθερο.

25) Του Αγίου Γεωργίου του Τροπαιοφόρου (κατοίκου του χωριού με το επώνυμο Γιώτης) βρίσκεται στον επαρχιακό δρόμο προς Ελεύθερο ύπερθεν της θέσης Παληομονάστηρο. Ανακατασκευάστηκε από άλλους ευσεβείς κατοίκους εξακολουθεί όμως να φέρει το επώνυμο Γιώτη. Στη θέση αυτή άλλοτε οι κάτοικοι προέπεμπαν και αποχαιρετούσαν τους δικούς τους που ταξίδευαν στην Άρτα, Αγρίνιο, Μεσολόγγι, ή διά Θαλάσσης στην Μακεδονία, Θράκη, Κων/πολη.

Κορίτσι 1927

Τὸ 1/ξυ Δημοτικὸ Σχολεῖο
Ποσειδωνίας Κορίνθου
Σεπτέμβριος 1927

Ἀγίασμα
στὸν ἀρχαιολογικὸν
Νεὺν Ἰσομείωνα
τοῦ ἐπισημοῦ πεδίου

Ἐπισημὸν πεδίου
τοῦ Νεοῦ Ἰσομείωνα

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΓΕΦΥΡΑΣ

Στις 4/2/98 τα νερά του Αώου παρέσυραν το μεσαίο τσιμεντένιο βάθρο της γέφυρας που βρισκόταν μεταξύ Παλαιοσελίου - Βρυσσχωρίου.

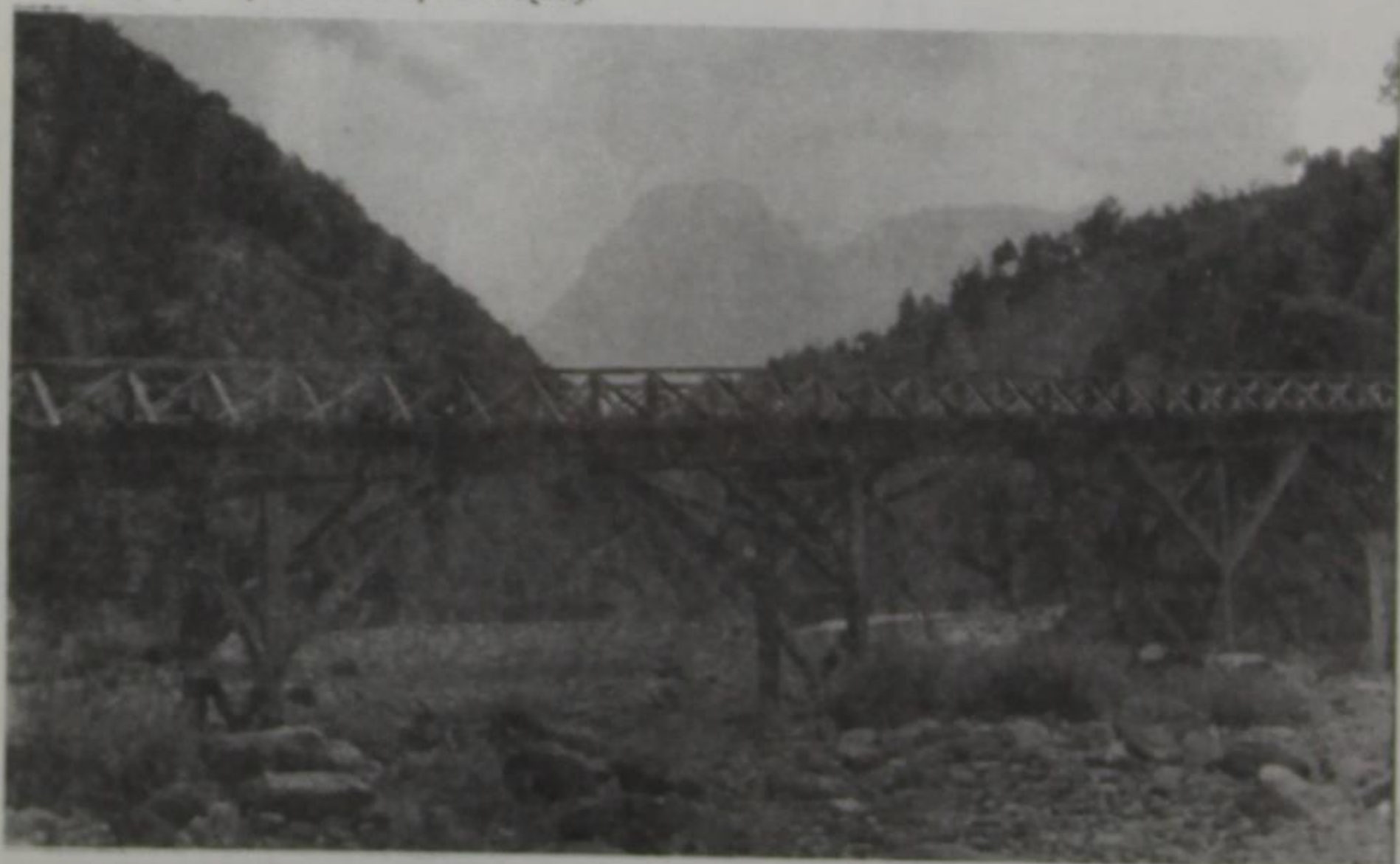
Η γέφυρα είχε κατασκευαστεί το 1962 με ενέργειες του τότε βουλευτή Ιωαννίνων Κ. Φρόντζου για την επικοινωνία των δυο επαρχιών (Κόνιτσας-Ζαγορίου), αλλά η σύνδεση άργησε να γίνει, αφού πέρασαν δεκαετίες ώσπου να φτιαχτούν οι δρόμοι από τις δυο πλευρές.

Προπολεμικά στο ίδιο σημείο υπήρχε άλλη γέφυρα που ανατινάχθηκε από τον ελληνικό στρατό για να μην περάσουν το 1940 οι Ιταλοί.

Η γέφυρα εξυπηρετούσε όχι μόνο τα γειτονικά χωριά, αλλά τους κατοίκους και επισκέπτες των δυο επαρχιών (Ζαγορίου - Κόνιτσας) και συνέβαλε τα τελευταία χρόνια στη ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή μας.

Για τους λόγους αυτούς, πρέπει το ταχύτερο να ξαναστηθεί το γεφύρι πιο στέρεο από το προηγούμενο για να αντέχει στο θυμό του Αώου με τις χειμωνιάτικες πλημμύρες.

Σημ. Έχουμε την απορία: Οι αρμόδιες τεχνικές Υπηρεσίες και οι τοπικοί άρχοντες των παρακείμενων Κοινοτήτων δεν έβλεπαν τόσα χρόνια ότι το νερό "έτρωγε" λίγο λίγο το μεσαίο βάθρο της γέφυρας, να κάνουν κάτι προλαβαίνοντας την καταστροφή; Θα στοίχιζε πολύ λιγότερα από όσα θα χρειαστούν τώρα για την κατασκευή καινούριας.

Η πριν το 1940 ξύλινη γέφυρα επί του Αώου μεταξύ Παλαιοσελίου-Βρυσσχωρίου.

(Φωτ. αρχείο Ι. Κατάϊου)

Τοπωνυμίες της Φούρκας

(Συνέχεια απ' το προηγούμενο)

Γράφει ο Χρήστος Γ. Εξάρχου

Α' Βόρεια του χωριού: 1) **Λα Μπαρτζόη**: Εξηγείται στην Κουτσοβλάχικη διάλεκτό μας, στον Βαρτζόγη, υψ. 1.500 μ. όπου σκοτώθηκε ο αρματολός του 1821 Βαρτζόγης και τον τραγούδησε η Λαϊκή μας Μούσα:

*Σηκώνουμι πουλύ ταχιά δυό ώρις
όσ' να φέξει.*

*Παίρονου νιρό κι νίβουμι νιρό να ξα-
γρουπήσου,*

*'κούγου τα πεύκα να βρουντούν κι
τις ουξιές να τρίζουν*

*κι τα γιατάκια των κλεφτών κλαι-
γούν για το Βαρτζόγη...*

2) **Λα Βούργαρολου**, υψ. 1.600 μ. Στον Βούλγαρο, όνομα κάποιου Βούλγαρου, που σκοτώθηκε ή πέθανε εκεί τον 6ο - 7ο αιώνα, όταν πέρασαν οι Σλάβοι (Βούλγαροι και Σέρβοι) και απ' το χωριό μας και εγκαταστάθηκαν σ' όλη τη Χερσόνησο του Αίμου. Πειστήρια τα γλωσσικά κατάλοιπα που μας άφησαν.

3) **Λα Γκριβουμάνλου (Gribo-
manus)**, ύψ. 1.650 μ. Στον Γκριβομάνο όνομα Ρωμαίου στρατηγού, του αυτοκράτορα Ιουλίου Καίσαρα.

4) **Λα Φλιάμ** υψ. 1.700 μ. στη Φλιάμα λατ. που σημαίνει φλόγα.

5) **Λ' Αϊ-Λιέ** ύψ. 1.720 μ. Στον Αϊ-Λιά (Άγιο Ηλία) ή Λα Προφήτ' Ηλία, όπου υπάρχει ομώνυμο εκκλησάκι. Εκεί συνετρίβη ο ιταλικός φασισμός το

1940 και τραυματίστηκε ο γενναίος αξιωματικός Δαβάκης Κώστας συν/ρχης πεζικού και Δ/τής του μικτού αποσπάσματος της Πίνδου. Με το Π.Δ. 447/1976 καθιερώθηκε για το χωριό μας, η 20ή Ιουλίου, ως επίσημη τοπική Εθνική επέτειος για τους πεσόντας του 40, στον ιερό και πολύμοχθο αυτόν αγώνα.

6) **Λα Ρ-π-νέ**. υψ. 1700 μ. Στο Ραπανά. Άγνωστη η προέλευση της ονομασίας του. Είναι η μεγαλύτερη κορυφογραμμή σε μήκος, πλαγιαστή, ομαλή και γυμνή, χωρίς δέντρα και θάμνους, αλλά με χόρτο ήμερο και αποδοτικό για τα πρόβατα κύρια, γιατί αποδίδουν πολύ και νόστιμο γάλα, άρα και τα παραγόμενά του είδη, νοστιμότητα.

Β' Νότια: 1 **Λα Νατζίπ**, υψ. 1.500 μ. Στον Νατζίπη, όπου το 1878 σκοτώθηκε σε μάχη απ' τον αρχηγό, αρχιληστή Γιώργο Νταβέλη, ο Τουρκαλβανός Νατζίπ Μπέης απ' το χωριό Μπουρντάνι της Ερσέκας της Β. Ηπείρου. Το γεγονός αυτό εξιστορείται στο παρακάτω δημοτικό τραγούδι:

*- Ποιός θέλ' ν' ακούσει κλάματα, δά-
κρυα κι μοιριολόγια,
ας διάβει απ' την Αρβανιτιά αντίκρ'
απ' το Μπουρντάνι,
ν' ακούσει δυο χανούμισσες μάνα κι
θυγατέρα,
πως κλαίνε, πως μοιριολογούν, πως*

χύνουν μαύρα δάκρυα.

Στου παραθύρι κάθουντι τις στρατίς
αγναντεύουν.

Διαβάτις που διαβαίνιτι, στρατιώτις,
που πιρνάτει

Μην είδιτι του Μπέη μας, του Μπέη
του Νατζίπη;

- Του Μπέη σας τονν βάρισαν, στις
Φούρκας τα λιβάδια...

Υπάρχουν ακόμα και σήμερα μι-
κρές ταφόπετρες στο μνήμα του, σκε-
πασμένες με χόρτα και κέδρα. Παράλ-
ληλα όμως η Λαϊκή μας Μούσα τρα-
γούδησε και το κατόρθωμα του Γιώρ-
γου Νταβέλη

- Μας πηρ' η μέρα κι η αυγή, γειά
σου Νταβέλ' αρχιληστή

γιέ μ' μας πήρ' του μισημέρι, Λεωνί-
δα κι Νταβέλη.

Το που θα λημιριάσουμε; Νταβέλη
θα μας πιάσουνι,

που θα κάνουμι λημέρι, Λεωνίδα κι
Νταβέλη;

- Σ' εκείν' τη ράχη την ψηλή γειά σου
Νταβέλι αρχιληστή.

γιέ μ' στην άλλη την παρέκει, Λεωνί-
δα κι Νταβέλη.

Να φερ' ου βλάχους του ψουμί γειά
σου Νταβέλ' αρχιληστή

κι οι βλάχισσις τ' αλεύρι, Λεωνίδα κι
Νταβέλη.

Τους έτρεφαν οι βλάχοι εξαιτίας
της εξωτερικής διαμονής τους.

Χορεύεται στα πανηγύρια και γλέ-
ντια του χωριού μας, σε ρυθμό τσιάμι-
κου ή αργού συρτού.

2) Λα Λούρη (Lurus) υψ. 1.500 μ.

Στο Λιούρη, όνομα Ρωμαίου στρατη-
γού του Ιουλίου Καίσαρα.

3) Λα Καίσαρη (Caesar), υψ. 1.600
μ. Στον Καίσαρα, όνομα του αυτοκρά-
τορα της Ρώμης Ιουλίου Καίσαρα, ό-
που στρατοπέδευσε το 48 π.χ. και κα-
τατρόπωσε τον δικτάτορα της Ρώμης
Πομπήιο στα Φάρσαλα της Θεσσαλίας
για λόγους φιλοπρωτίας, όπως προα-
νέφερα στο τεύχος 75/97 του περιοδι-
κού μας, αναλυτικά.

4) Λα Τ-μπούρι-α ατσιά νιήκα, υψ.
1.700 μ. Στο Ταμπούρι το μικρό (τα-
μπούρι = λ.τ. οχυρό).

5) Λα Ζικίρη, υψ. 1.600 μ. Στο Ζεκί-
ρη, όπου σκοτώθηκε ο τουρκαλβανός
Ζεκίρ, άγνωστο όμως πότε; Εδώ είναι
τα 3 σύνορα των χωριών: Φούρκας,
Κερασόβου (Αγίας Παρασκευής) του
Νομού Ιωαννίνων και Σαμαρίνας του
Ν. Γρεβενών.

Ανατολικά: 1) Λα Κ-στοίη, υψ. 700
μ. Στο Καστρί (κάστρο, φρούριο), νο-
τιοδυτικά του Μοναστηριού μας, όπου
οχυρώνονταν οι Φουρκιώτες για να ε-
μποδίσουν το πέρασμα των εχθρών,
απ' το Στόμιο (Λα Στόμπλιουλου =
στενό άνοιγμα του ποταμού μας Μαρ-
δίτσα που χύνεται στον Σαραντάπορο,
που ενώνεται με τον Αώο, που εκβάλ-
λει στο Αδριατικό Πέλαγος, περνώ-
ντας απ' την Πρεμετή και Τεπελένι της
Βορείου Ηπείρου. Σώζονται ερείπια
αυτού του Κάστρου.

2) Λα Τόσκα, υψ. 1.450 μ. Στον Τό-
σκα, κλεφταρματολός του 21 συμπολε-
μιστής του οΝτιβητάρης (Λα Ντιβη-

τάρλου = Στον Ντίβητάρη), που υπήρξε και Πρωτόπαπας στο χωριό μας, πριν του 1860.

Έτσι του τραγούδησε ο λαός μας: Του μάθαταν τί γίνηκι, τουτήν την ιβδουμάδα.

Οι ταμπουρτζήδης πουλιμάν αντάμα μι τονν Τόσκα,

κι ου ντιβιτάρης πουλιμάει αντάμα μι τονν Τόσκα.

Ριχνούν οι Τούρκοι μια φουρά, σκοτώνουνν τρεις λεβέντες

ρίχνει ου Τόσκας μια φορά σκουτώνει τρεις χιλιάδες.

Εύθυμος Διάλογος: Κάποτε ένας Τούρκος είπε σ' έναν ζητιάνο, που το τραγουδούσε και το λαλούσε με τη γκάιτα του: Πο τι το λες έτσι ωρέ κιαρατά; Κι εκείνος απάντησε: Που δεν το λέω γω, το τραγούδι είναι έτσι αγά μου.

3) Δα Τσιούκ υψ. 1.500 μ. Στην Τσιούκα, ύψωμα όπου έπεσε ηρωικά μαχόμενος ο 1ος Έλληνας αξιωματικός Διάκος Αλέκος την 1.11.1940, εναντίον των ανανδρων Ιταλών, όπως προανέφερα στο τεύχος, 75/97, του περιοδικού μας, αναλυτικά.

Δ' Δυτικά: 1) Δα Τ-μπούρι-α αλ Καραγιώργη Δα Τ-μπούρι-α ατσιά Μάρι-α υψ. 1878. Στο Ταμπούρι του Καραγιώργη ή στο Ταμπούρι το Μεγάλο. Είναι η ψηλότερη κορυφή του χωριού. Η τοπική παράδοση μνημονεύει ότι το 21 δρούσε στην περιοχή μας, πολεμώντας εναντίον της τουρκιάς ο Καπετάν Καραγιώργης που είχε την έδρα του

στο ομώνυμο ύψωμα. Η Λαϊκή μας Μούσα τραγούδησε και εξύμνησε τα κατορθώματά του.

Ταμπούρι μου περήφανο, χιλιοτραγουδισμένο,

πού να ναι τι να γίνηκε ο Καπετάν Καραγιώργης.

Ταμπούρι μου περήφανο μ' οξιά ζωγραφισμένη

πού νάναι τι να γίνηκαν τ' άξια παλικάρια του;...

Πραγματικά η ανατολική του πλευρά είναι κατάφυτη από πανύψηλες και λαμπαδένιες οξιές. Σώζονται ερείπια.

2) Δα Κατλάνλου, υψ. 1.700 μ. Στον Κατλάνο (λ. λατ Catilanius). Εκεί υπάρχει και κρυσταλλένια, δροσερή και ονομαστή Βρύση Κατλάνου απ' όπου υδροδοτείται το χωριό μας και έμειναν το καλοκαίρι, οχυρωμένοι, οι φοβεροί, σκληροί και τρομακτικοί Καταλώνιοι απ' την Καταλωνία ή Κατλωνία της Β.Α. Ισπανίας. Καταλήφθηκε η Φούρκα τον 14ο αιώνα από τέτοιους αποίκους κτηνοτρόφους, λόγω της οχυράς περιοχής της και των μεγάλων σπανίων βοσκοτόπων της. "Η σκληρότητα των Κατλάνων έμεινε παροιμιώδης απ' τις κατά τον 14ο αιώνα επιδρομές τους στις Ελληνικές χώρες" (Λεξ. Ελευθερουδάκη τ. 7ος σελ. 405).

Αυτό φαίνεται καθαρά στο δημοτικό τραγούδι πόχει τον τίτλο:

"Κατάρα της απαρημμένης".

"... Σε τούρκικα σπαθιά βρεθείς σε Κατλάνου χέρια

τα κριάτα σου να κόφτουσι με δί-

στομα μαχαίρια...

(Εκλογές απ' τα τραγούδια του Ελληνικού λαού Ν.Γ. πολίτη 1966, σελ. 257) Και κάτι άλλο για τους Τούρκους: Τούρκος και οχιά δεν έχουνε μπιστιά (πίστη).

3) Λα Βέργλου υψ. 1650 μ. Στο Βέργο Vergo=λ. λατ. παρατηρητήριο, απ' αυτόν τον αυχένα πέρασε ο Ιούλιος Καίσαρ, όταν καταδίωξε τον Πομπήιο, όπως προαναφέρα.

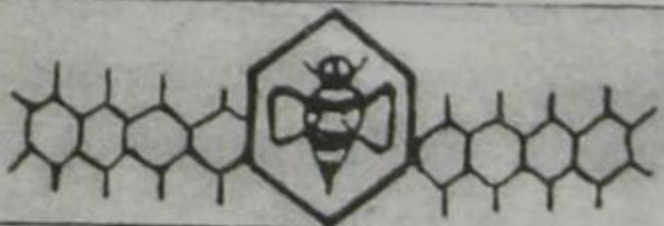
4) Λα Γκαρέλια, υψ. 1.700 μ. Στον Γκαρέλια, όπου το θέρος του 1878 σκοτώθηκε ο αρχιληστής Γκαρέλιας

απ' τη Μπριάζα (Δίστρατο) της Κόνιτσας, αφού πρώτα με την ομάδα του κατατρόπωσε τουρκικό απόσπασμα μεταξύ Σαμαρίνας και Περιβολίου, συνέλαβε 40 αιχμαλώτους και τους έσφαξε. Για τιμή του, στο ύψωμα αυτό δόθηκε τ' όνομά του.

5) Λα Λιάγκανου, υψ. 1720 μ. Στην Κούνια. Πιθανόν κάποιο τζιομπανόπουλο να είχε στήσει κούνια εκεί σε οξυά απ' όπου και η ονομασία του υψώματος.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΘΟΜΕΛΟ ΓΡΑΜΜΟΥ
ΓΥΡΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΠΟΛΤΟΣ

ΖΑΡΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. 0655 99089
0665 27597

Διαθέτουμε τσίπουρο γνήσιο, άριστης ποιότητας από ντόπια σταφύλια.
Δημ. Στεφάνου Κόνιτσα
Τηλ. (0655) 22797

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ-ΤΣΙΒΙΛΗ
Δικηγόρος

Παρνασσού 32-36
163 45 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ- ΑΘΗΝΑ

Τηλ. Γρ. : 9255742
οικία: 9716539

Σοιολόγισσα
Βοζαντινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης
Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ

ΣΚΟΥΦΑ 64
ΑΘΗΝΑ 106 80

ΤΗΛ. 36 32 977

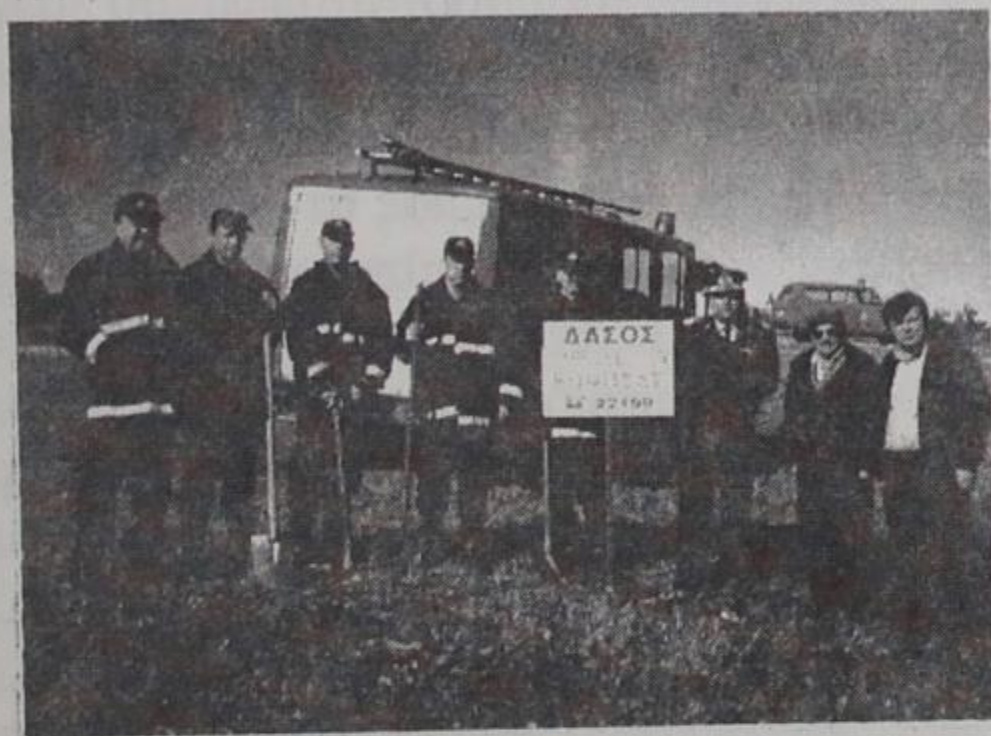
Αξιέπαινη πρωτοβουλία

Μια πολύ καλή πρωτοβουλία είχε η Πυροσβεστική υπηρεσία Κόνιτσας στις αρχές Φλεβάρη που είναι και ο κατάλληλος καιρός για φύτευση δέντρων.

Ο Αρχηγός της Π.Υ. αφού συνεννοήθηκε με τη Δημ. Αρχή της πόλης, ανέβηκε στον Αϊ-Θανάση με τους άνδρες του που δέχτηκαν πρόθυμα να υλοποιήσουν την ιδέα της δεντροφύτευσης στον γύρω από το εκκλησάκι χώρο.

Έτσι, φυτεύτηκαν γύρω στα 100 δεντράκια (πεύκα, κυπαρίσσια, καστανιές κ.α.).

Βέβαια η προσπάθεια δεν σταματά εδώ. Υιοθέτησαν πια το χώρο, τοποθέτησαν μια πινακίδα (όπως δείχνει και η φωτογραφία) και αναλαμβάνουν την ευθύνη της περιποίησης (προστασία - πότισμα) για το "πιάσιμο" των δέντρων, γιατί όσα δέντρα να φυτέψει κανείς, αν δεν τα προστατεύσει από τα ζώα και δεν τα ποτίσει τους καλοκαιρινούς μήνες, είναι άσκοπη δουλειά! Τουλάχιστον τα 2-3 χρόνια είναι απαραίτητο το πότισμα, ώσπου να ριζώσουν καλά.

Εάν τηρηθούν αυτά, πιστεύουμε ότι σε λίγα χρόνια θα έχουμε ένα όμορφο δασάκι δίπλα στο εκκλησάκι, που θα είναι μια όαση πραγματική για τους επισκέπτες.

Ας βοηθήσουν λιγάκι και οι κτηνοτρόφοι της περιοχής, προσέχοντας κι αυτοί όσο μπορούν τα νεόφυτα από τη λαιμαργία καμιάς κατσίκας.

Εμείς επικροτούμε την προσπάθεια των πυροσβεστών μας που δείχνουν έτσι ότι δεν αρκούνται μόνο στα υπηρεσιακά τους καθήκοντα, αλλά προσφέρουν και άλλες υπηρεσίες στο κοινωνικό σύνολο.

Συγχαίρουμε τον Αρχηγό κ. Λάμπρο Κωστή και τα μέλη της Π.Υ.Κ. και ευχόμαστε, το παράδειγμα τους να το μιμηθούν και άλλοι (Υπηρεσίες, Σχολεία, Σύλλογοι κ.λ.) γιατί με τις πυρκαγιές που σαρώνουν τα τελευταία ιδίως χρόνια τα δάση μας, ακόμα και ένα δέντρο που θα φυτρώσει είναι προς όφελός μας.

Σ.Τ.

Ο Αη-Βασίλης ήρθε και στην Καλόβρυση

Ανήμερα της Πρωτοχρονιάς 1998, μετά τη λειτουργία, έφτασε κατάκοπος και ιδρωμένος, μ' ένα πλατύ χαμόγελο στο προαύλιο της εκκλησίας ο Αη-Βασίλης φορτωμένος μ' ένα πελώριο δισάκι στους ώμους, γεμάτο δώρα.

Αμέσως τα 24 ζευγάρια παιδικά μάτια τον πλησίασαν, τον χάιδεψαν, τον κοίταξαν κατάματα, του έψαλαν τα κάλαντα, "Αρχιμηνιά κι Αρχιχρονιά, ψιλή μου δεντρολιβανιά..." και καρτερούσαν ανυπόμονα τι καλά δώρα θα τους μοιράσει. Ο αυλόγυρος της εκκλησίας γέμισε από το εκκλησίασμα που ήταν και μεγάλο σε αριθμό πιστών την ημέρα εκείνη που παρακολουθούσε κι αυτό τι καλά έφερε στα παιδιά τους.

Κι εκείνος πάντα χαμογελαστός, έβαλε τα παιδάκια στη σειρά κι άρχισε απλόχερα και καλοσυνάτα να τους δίνει τα δωράκια: μπάλες, κούκλες, βιβλία με κασέτες, τετράδια, τηλέφωνα, μπαλόνια και γλυκά. Στο δε ευλαβές εκκλησίασμα πρόσφερε σοκολατάκια και το πατροπαράδοτο τσίπουρο για να ζεσταθεί.

Στη συνέχεια πηγαίνει στους στρατιώτες και αφού τους ευχήθηκε χρόνια πολλά τους πρόσφερε μπουκάλια κονιάκ και γλυκά και αυτομάτως χάθηκε από τα μάτια των παιδιών και όλων μας για να πάει σ' άλλα παιδάκια που δεν είχε προλάβει να επισκεφτεί.

Ο ερχομός του Αη-Βασίλη στο μικρό χωριό μας γέμισε με χαρά και χαμόγελα τις καρδιές όλων μας και ιδιαίτερα στα παιδάκια μας την "ΕΛΠΙΔΑ" πως υπάρχει Αη-Βασίλης και πως όλο και κάτι θα τους φέρνει κάθε χρόνο.

Οι θερμές ευχές του προς όλο τον κόσμο για μια καινούρια χρονιά γεμάτη υγεία, γεμάτη ευτυχία, πρόοδο, δημιουργικότητα και προπάντων ελπίδα, θα ηχούν στ' αυτιά μας όλη τη χρονιά μέχρι πάλι να μας έρθει να μας τα ξαναπεί.

Πιστεύουμε πως τέτοιες ανθρώπινες πράξεις μένουν ανεξίτηλα ζωγραφισμένες στις ψυχές των παιδιών μας και θα ζωντανεύουν την επιθυμία τους. Πότε να ξαναβρεθούν στο χωριό τους. Είναι δηλ. οι ανθρώπινες αυτές προσφορές, ένα κίνητρο για τα παιδιά ν' αγαπήσουν τον τόπο τους που κυριολεκτικά ρήμαξε και να ευχηθεί αυτός που τα γράφει τέτοιες πράξεις να επαναλαμβάνονται τακτικότερα.

Αυτά ας τα ενστερνισθούν μέσα τους οι νέοι του χωριού μας και όλων των χωριών της επαρχίας μας, αν θέλουμε να βγάζουν καπνό τα τζάκια και να ξανασφύζουν από ζωή και κίνηση οι πατροπαράδοτες εστίες που έχουν πραγματικά ρημάξει.

Χρόνια λοιπόν πολλά και καλά. Το "1998" να βάλει μυαλό στους ιθύνοντες της γης, να σταματήσουν οι πόλεμοι, να βάλουν φωτιά στα οπλοστάσιά τους κι αντ' αυτών να κάνουν εργοστάσια που να εξασφαλίζουν ψωμί στα εκατομμύρια παιδιά που πεθαίνουν από την πείνα και ας φροντίσουν ν' αποκατασταθεί μόνιμα η "ΕΙΡΗΝΗ" και η γαλήνη που μόνο στην πρόοδο οδηγεί.

Β. Νίκου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΑΝΘΡΩΠΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΠΟΝΟ ΚΑΙ ΟΧΙ ΦΑΡΙΣΑΪΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ

Ριστάνης Σ. Απόστολος, Συνταξιούχος Εκπ/κός

Ο ανθρωπίνος πόνος είναι απόλυτα δεμένος με αυτή την ίδια τη ζωή μας, γίνεται όμως πιο αβάσταχτος και οδυνηρός όταν αυτός που υποφέρει είναι ξεχασμένος από όλους και ζει το δικό του μαρτύριο στο κρεβάτι του πόνου...

Για να τον νιώσεις όμως καλύτερα, πρέπει να τον βιώσεις εκεί που έντονα αποτυπώνεται στα πρόσωπα και αυτών που υποφέρουν και αυτών που συμπαρίστανται στον πόνο τους και αυτός ο χώρος, νομίζω, είναι τα διάφορα Νοσοκομεία μας.

Κάποιο οικογενειακό ατύχημα μ' έφερε στο δωμάτιο 11 της Ορθοπαιδικής Κλινικής του Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου Χατζηκώστα.

Δίπλα από το κρεβάτι του συγγενικού μου προσώπου, βρίσκεται ένας συμπαθέστατος γέροντας ενενήντα και πλέον χρόνων, ξεχασμένος από όλους, ζώντας υπομονετικά το δικό του μαρτύριο!!!

Το αγγελικό γαλήνιο πρόσωπό του, η ιώβειος καρτερικότητα και υπομονή στους φοβερούς πόνους από τα πολλαπλά κατάγματα στα κάτω άκρα του, η απέραντη καλοσύνη του και οι ευγενικοί του τρόποι συγκινούν όχι μόνο το άριστο επιστημονικό προσωπικό της Κλινικής, το νοσηλευτικό και βοηθητικό, αλλά και όλους εμάς που βρεθήκαμε κοντά του.

Τον πλησιάζω και κάθομαι δίπλα του, για να του δώσω ένα ποτηράκι νερό.

Το αδύνατο γεροντικό του πρόσωπο αστράφτει από μια περίεργη λάμψη, τα καταγάλανα μάτια του γεμίζουν δάκρυα και τα ασθενικά του χέρια σφίγγουν τα δικά μου, προφανώς για να με ευχαριστήσει.

Με συγκίνηση μαθαίνω από τον ίδιο ότι κατάγεται από χωριό της Επαρχίας μας, δεν έχει κανένα στον κόσμο παρά μόνο κάποιες μακρινές ξαδέρφες και ανηψιές που κάθε πρωί έρχονται και τον περιποιούνται. Η μοναξιά και η ερημιά του τον οδηγούν στο Γηροκομείο Ιωαννίνων και ένα απροσδόκητο ατύχημα, πάτησε μια παιδική μπίλια στον αυλόγυρο του Ιδρύματος και κυριολεκτικά τσακίστηκε στα κάτω άκρα, τον έφερε και αυτόν στο δωμάτιο 11 της Ορθοπαιδικής.

Επίσης πληροφορούμαι από τον ίδιο ότι, επί 70 και πλέον χρόνια υπηρέτησε την Εκκλησία του χωριού του και των διπλανών χωριών, ως νεωκόρος και Ιεροψάλτης.

Πολλές φορές κάθομαι δίπλα του και του ψέλνω διάφορους εκκλησιαστικούς ύμνους, γιατί βλέπω ότι αυτό τον ευχαριστεί και τον συγκινεί.

Όταν εγώ του ψέλνω, συμβαίνουν στο συμπαθητικό αυτόν γέροντα περίεργα πράγματα που μου προκαλούν δέος.

Το αγγελικό του πρόσωπο ημερεύει, γλυκαίνει και παίρνει μια περίεργη φωτεινή λάμψη: Τα μάτια του ανοιγοκλείνουν και το απλανές βλέμμα του είναι καρφωμένο στην οροφή του δωματίου, λες και οραματίζεται κάτι, ενώ τα χείλη του ψελλίζουν κάτι, χωρίς να μπορώ να καταλάβω αν το ψέλλισμα είναι σιγοκράτημα στο ψάλσιμό μου ή μυστική συνομιλία με αυτό που οραματίζεται.

Είναι Κυριακή κοντομεσήμερο, 18 Γενάρη 1998, εορτή του Αγίου Αθανασίου. Βρίσκομαι και πάλι εκεί και πλησιάζω κοντά του να τον καλημερίσω και να δω αν θέλει κάτι.

Με παρακαλεί να καθήσω δίπλα του και με ρωτά τι μέρα έχουμε και τι γιορτή είναι;

Τον ενημερώνω με λεπτομέρεια για όλα, και αυτός με παρακαλεί να του ψάλλω το Απολυτίκιο του Αγίου Αθανασίου: “Στύλος γέγονας ...” και το κατανυκτικό ιδιόμελο του πλ. Β΄ ήχου της Μεγάλης Σαρακοστής “Τα πλήθη των πεπραγμένων μου δεινών εννοώ ο τάλας....”

Χαμηλόφωνα και κατανυκτικά αρχίζω να του ψέλλω τους εκκλησιαστικούς ύμνους. Το πρόσωπό του αστράφτει αγγελικά και τα μάτια του γεμίζουν δάκρυα, ενώ τον ακούω να ψελλίζει: Όλοι με εγκατέλειψαν! Πού είναι οι άνθρωποι της Εκκλησίας που τόσο αγάπησα και υπηρέτησα! Είναι αδύνατο να συνεχίσω. Βγαίνω έξω από το δωμάτιο ξεσπώντας σε ένα βουβό κλάμα!!!

Και να η μεγάλη ειρωνεία, ο φαρασαϊσμός και η υποκρισία.

Σε απόσταση δέκα (10) μέτρων, δύο γνωστοί θρησκευόμενοι συμπατριώτες μας, διαμένοντες στα Ιωάννινα, με ένα

πάκο χριστιανικά περιοδικά στο χέρι, μπαίνουν στα δωμάτια των ασθενών και μοιράζουν περιοδικά, ενώ σε ένα από αυτά τους διώχνουν με ακατανόμαστες λέξεις!

Τόσος είναι ο φαρασαϊσμός, ο κομψασμός και η υποκρισία τους, που ούτε καν με πρόσεξαν, ενώ πέρασα δίπλα τους και τους απέφυγα διακριτικότατα για να μην ξεσπάσω επάνω τους.

Φίλοι θρησκευόμενοι συμπατριώτες μας Αντί να μοιράζεται στους ασθενείς τα άψυχα χαρτιά των περιοδικών, πλησιάστε τους και δείξτε τους λίγη ανθρωπιά, συμπόνια και συμπαράσταση στον πόνο τους!..

Αντί να τους λέτε το ξηρό εκείνο “ΠΕΡΑΣΤΙΚΑ”, καθήστε δίπλα τους ξεδιπλώστε τον πόνο τους, συνομιλήστε μαζί τους και να είστε βέβαιοι ότι τότε επιτελείτε θεάρεστο και ανθρωπιστικό έργο και βαδίζετε σύμφωνα με την ευαγγελική ρήση: “Δεύτε οι ευλογημένοι του Πατρός μου, κληρονομήσατε την ητοιμασμένη υμίν Βασιλείαν... ησθένησα γαρ και επισκέψασθέ με...”.

Υπάρχουν ασθενείς στα Νοσοκομεία μας, μπορείτε να το πληροφορηθείτε από το Γραφείο Ιατρών της κάθε Κλινικής ή από το Γραφείο Αδελφών Νοσοκόμων αυτής, που είναι εντελώς μόνοι τους και ζουν το δικό τους μαρτύριο του πόνου και της εγκατάλειψης και σε αυτούς μπορείτε να προσφέρετε αγάπη, συμπόνια, όταν τους πλησιάσετε και καθήστε δίπλα τους συνομιλώντας μαζί τους!

Ο ανθρώπινος πόνος θέλει: ΑΝΘΡΩΠΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΦΑΡΙΣΑΪΣΜΟ ΚΑΙ ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ!!

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ

Στις 4/1/98 η Ορειβατική Ομάδα Κόνιτσας πραγματοποίησε εκδρομή στο χιονοδρομικό Κέντρο Βασιλίτσας.

Οι νεώτεροι απόλαυσαν το άθλημα του σκι και οι μεγαλύτεροι ανέβηκαν στα τελεφερίκ για μια ξεκούραστη βόλτα στην κορυφή της Βασιλίτσας.

Εκατοντάδες εκδρομείς με λεωφορεία και Ι.Χ. είχαν κατακλείσει το χώρο του Χιονοδρομικού και οι καντίνες των Διστρατιωτών έκαναν χρυσές δουλειές.

Ποτά, φαγώσιμα και ό,τι ήθελαν οι εκδρομείς έβρισκαν στις φιλόξενες καντίνες. Ένα κυπελάκι σαλέπι μας ζέστανε και τόνωσε τον οργανισμό μας ήταν ό,τι

έπρεπε για το πολικό ψύχος εκείνης της μέρας. Αν και κουρασμένοι, επιστρέψαμε στην Κόνιτσα ευχαριστημένοι από τη διαδρομή και τις όμορφες εντυπώσεις από το χιονοδρομικό κέντρο.

στο Παλιοσέλι θαυμάσαμε το ωραίο τέμπλο της εκκλησίας και στο

κοντινό καφεενεδάκι κόψαμε την πίτα για το καλό της χρονιάς.

Ο δρόμος ασφαλτοστρώθηκε ως το Παλιοσέλι και οι κάτοικοι των υπολοίπων χωριών περιμένουν με ανυπομονησία να δουν άσφαλτο ως το Δίστρατο και τη Βασιλίτσα.

Είναι καθήκον της πολιτείας να ρίξει σύντομα άσφαλτο και στον υπόλοιπο δρόμο.

Έτσι θα γίνει πιο εύκολη και ευχάριστη διαδρομή και πολύς κόσμος θα επισκέπτεται τα χωριά της Λάκκας Αώου Χειμώνα και Καλοκαίρι. Αυτό θα συντελέσει στην αναβάθμιση της περιοχής για το καλό των κατοίκων.

Σ.Τ.

ΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΧΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στο 75ο τεύχος Ιουλίου - Αυγούστου του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ" έχω αναφερθεί στο πρώτο σκέλος του θέματος περιβάλλον που ήταν η καθαριότητά του.

Αλλά το περιβάλλον είναι ένα τόσο μεγάλο θέμα που δεν μπορούμε να το περιορίσουμε ούτε σε μια, ούτε σε τρεις, ούτε σε δέκα σελίδες.

Γι' αυτό θεώρησα χρέος να αναφερθώ ξανά στο δεύτερο σκέλος του θέματος και να γενικεύσουμε το θέμα.

Εκείνος που αγαπάει το περιβάλλον θα πρέπει να αγαπάει και όλα τα δημιουργήματα της φύσης: τα δέντρα τα άγρια ζώα, τα διάφορα πουλιά που είναι στα δάση και να σέβεται όλη τη ζωή που έχει η φύση.

Αν είναι δυνατόν, πρέπει να φροντίζουμε να διατηρούμε τα δάση περισσότερο καθαρά από τα σπίτια μας· διότι εάν τα έχουμε βρώμικα το φθινόπωρο που πιάνουν οι βροχές όλα αυτά τα μικρόβια τα απορροφάει το έδαφος και έτσι μολύνονται οι πηγές και τα υπόγεια νερά. Γι' αυτό βλέπουμε σε πολλές πόλεις που κάποτε βγάζανε καθαρό και κρυστάλλινο νερό να έχουν μολυνθεί οι πηγές και να είναι ακατάλληλες, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα μεγάλα ως προς το θέμα του πόσιμου νερού. Γι' αυτό το λόγο θα πρέπει να δείχνουμε επιμέλεια και στο δάσος,

αλλά και στην εξωτερική επιφάνεια των πηγών.

Επίσης πρέπει να δείχνουμε ευαισθησία στις λίμνες και στα ποτάμια και στα πιο μικρά ρυάκια.

Όπου δεν υπάρχουν λίμνες θα πρέπει η πολιτεία να δείξει μεγάλο ενδιαφέρον για τα διάφορα λύματα που αποχετεύονται παράνομα.

Το ίδιο να ισχύει για τις παραλίες και την θάλασσα γιατί το κακό έχει παραγίνει.

Οι ξένοι επισκέπτονται την χώρα μας διότι έχουμε υπέροχες ακρογυαλιές και όμορφα βουνά.

Αλλά όταν κάθε χρόνο καίγονται χιλιάδες στρέμματα δάση ή από εμπρησμό ή από αμέλεια και οι παραλίες και μολύνονται, τότε θα συμβούν δύο κακά, και τους ξένους θα χάσουμε και εμείς θα είμαστε αναγκασμένοι να ζούμε σε ένα βρώμικο και υποβαθμισμένο περιβάλλον.

Γι' αυτό θα πρέπει, όσον εξαρτάται από εμάς, να φροντίζουμε το περιβάλλον με μεγάλη ευαισθησία και να είμαστε σίγουροι, ότι η Πολιτεία βλέποντας εμάς να φροντίζουμε και να κάνουμε το καθήκον μας και αυτή με τη σειρά της θα κάνει το δικό της χρέος.

Εζνεπίδης Λουκάς.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΞΕΝΩΝΕΣ
ΜΟΛΙΣΤΑΣ

ΕΥΑΓ. ΣΕΡΙΦΗΣ

ΤΗΛ: 0655 - 23743

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σοφίας
Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκη.

ΜΙΑ ΩΡΑΙΑ ΔΙΠΛΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΟΞΥΑΣ

Ο σύλλογος του μικρού χωριού ΟΞΥΑΣ ο “Άγιος Νικόλαος”, πραγματοποίησε μια πολύ πετυχημένη διπλή εκδήλωση. Την Κυριακή 1η του Φλεβάρη σε μια απ’ τις μεγάλες αίθουσες του ξενοδοχείου ΣΤΑΝΛΕΪ, ο παραπάνω σύλλογος πραγματοποιεί την καθιερωμένη χρονιάτικη γενική του συνέλευση. Οι Οξυώτες την καθορισμένη ώρα καταλαμβάνουν τις θέσεις τους και ο Πρόεδρος της αδελφότητας κ. Ευριπίδης Παπαχρήστος αναφέρεται στη δράση του Κ.Σ. στο χρόνο που μας πέρασε και είχε στο κέντρο της προσοχής του την αποπεράτωση της μπασκιέρας στο χωριό, κάτι που το ζητούσαν τα παιδιά μας επίμονα. Τώρα εκείνο που πρέπει να γίνει είναι να γίνει ό,τι ακόμη δεν έγινε όπως ο φωτισμός του. Με λύπη διαπιστώθηκε η έλλειψη ενδιαφέροντος απ’ το κοινοτικό συμβούλιο και ιδιαίτερα απ’ τον πρόεδρο για της ανάγκες του χωριού, με αποτέλεσμα αυτές οι ανάγκες να μην προβληθούν στη Νομαρχία, να χαθούν πολλές ευκαιρίες και το χωριό σήμερα νάχει πολλές χτυπητές ελλείψεις. Με ικανοποίηση ο εισηγητής αναφέρθηκε στις αθρόες προσφορές χωριανών και φίλων του χωριού μας σε χρηματικά ποσά αλλά και σε είδη, πολλές από τις οποίες ξεπερνούν κάθε προσδοκία, όπως αυτές των κ.κ. Χαριζάνου Νίκου και Παπαντωνόπουλου Αλέξη, τους οποί-

ους δικαιολογημένα η γενική συνέλευση ανακήρυξε **ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ**. Σε συνέχεια οι ομιλητές εξέφρασαν τα συγχαρητήριά τους προς το Κ.Σ. για τις φιλόπονες προσπάθειές του για τα προβλήματα του χωριού, κάνοντας κι αυτοί τις προτάσεις τους για τα προβλήματα του χωριού, όπως την κατασκευή αυλακιού πάνω απ’ το χωριό για την πρόληψη ενδεχόμενης πληρωμής καθώς και της βελτίωσης της όψης στην είσοδο του χωριού γιατί περπατώντας στους δρόμους μέσα στο χωριό σχηματίζεις την εντύπωση ότι βρίσκεσαι σε ένα νοικοκυρεμένο χωριό όπως είναι, όμως η όψη της εισόδου δεν είναι αυτή που πρέπει να είναι.

Ιδιαίτερα τονίστηκε η ανάγκη της διατήρησης της καθαριότητας στο χωριό, κάτι που τόχουμε όλοι ανάγκη. Συμπερασματικά όλοι όσοι βρέθηκαν στη συνέλευση, έδειξαν την απόφασή τους να συμπαρασταθούν στο σύλλογο σε όλες τις δύσκολες φάσεις της δουλειάς του.

Το δεύτερο μέρος της εκδήλωσης, ήταν το κόψιμο της πίτας. Ο Πρόεδρος του συλλόγου μας αφού ευχήθηκε σε όλους μας **ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ**, έκοψε την πίτα και το φλουρί το βρήκε ο εκλεκτός φίλος του χωριού και γαμπρός μας Σταύρος Τσιμακίδης.

Η φετινή πίτα ξεχώριζε απ’ τις άλλες γιατί, εκτός απ’ την καθιερωμένη

πίτα, πολλές από τις καλές νοικοκυρές του χωριού μας, πλούτισαν το τραπέζι με πλούσια εδέσματα, τυρόπιτες, τηγανίτες, ορεκτικά κλπ που δεν ξέραμε τι να πρωτοπάrouμε. Με το κόψιμο της πίτας γέμισε κυριολεκτικά το σαλόνι από μαθητούδια όλων των τάξεων γιατί, μαζί με όλα τ' άλλα όταν κόβεται η πίτα, ο σύλλογος βραβεύει και τους καλύτερους μαθητές της χρονιάς, δίνοντάς τους κάποιο αναμνηστικό δώρο. Αυτό έγινε και φέτος. Ο σύλλογος βράβεψε τα παιδιά που διακρίθηκαν για τις επιδόσεις τους στη μάθηση, όπως τα αδέρφια Θάνο και Μαριαλένα Αθανασόπουλου, Γιώργο Μπουτάκη, Αμαλία Ζούκη και Μαρία Καββαδία.

Αυτή η συνάντηση που γίνεται μια φορά το χρόνο, συγκίνησε πολύ όλους μας, ιδιαίτερα όμως τα παιδιά που δεν

ήθελαν να φύγουν.

Όλοι φύγαμε με τις καλύτερες εντυπώσεις ιδιαίτερα απ' τη συμμετοχή των παιδιών μας στην εκδήλωση αυτή, με πολλές ευχές, με πρώτη και καλύτερη και του χρόνου νάμαστε όλοι καλά.

Στα μαθητούδια μας ευχόμαστε καλή πρόοδο και με το καλό να ανταμώσουμε και πάλι το καλοκαίρι στην όμορφη ΟΞΥΑ ΜΑΣ.

Όσο για τη συμμετοχή μας, ασφαλώς μπορούσε να ήταν καλύτερη ιδιαίτερα από χωριανούς που κατά κάποιον τρόπο εκδηλώνουν ασυμφωνία ως προς το έργο του συλλόγου. Αν δεν πουν τις απόψεις τους στη συνέλευση, τότε πού θα την πουν;

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ, ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ
Περιστέρι, Θανάσης Πορφύρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛ. ΚΟΥΚΕΣΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Μουλαϊμίδου 5 Ιωάννινα. 1ος όροφος
(Μέγαρο Ιατρού ΤΖΟΠΙΑ, Όπισθεν ΟΤΕ)
Τηλ. Ιατρείου 21776, Οικίας 77585

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΙΝΤΕΡΗΣ
ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421B
ΠΛ. ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 6390049

RADIO-TAXI
A 84

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ
ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΥ

094-680642

ΛΑΡΙΣΑ

ΟΙΚΙΑ ΤΗΛ.

552422

ΜΑΡΙΚΑΠΗ-ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΤΙΗ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ - ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ - ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ
ΔΡ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
"THE BIRMINGHAM AND MIDLAND HOSPITAL FOR WOMEN"
BIRMINGHAM ΑΓ.ΝΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ "ΛΗΤΟ"

ΔΕΧΕΤΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΕΤΑΡΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ 6-8 Μ.Μ. ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΑΤΡΕΙΟ
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΥ 2 & ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΓΚ 15126 ΠΕΡΙΟΧΗ Ν. ΛΕΣΒΟΣ ΑΔΙΑΡΟΥΣΙΟΥ
Τ.Α. 833152

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Σε τέταρτη έκδοση βελτιωμένη κυκλοφόρησε "Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΙ Η ΚΛΕΦΤΟΥΡΙΑ" του πολυβραβευμένου Γιαννιώτη συγγραφέα Λάμπρου Μάλαμα.

Στις 500 σελίδες του βιβλίου ο συγγραφέας παρουσιάζει με λογοτεχνικό τρόπο και ιστορικά ντοκουμέντα τη ζωή και το τέλος του μεγάλου ήρωα της Αθάνατης Κλεφτουριάς.

• Ταυτόχρονα κυκλοφόρησε και το 74ο βιβλίο του ίδιου συγγραφέα με τίτλο "Εξιχνιάσεις Α" με θέματα: α) Το νόημα και η συνάφεια της δημ. και βυζαντινής ποίησης και μουσικής. β) Τα βιβλία, η μελέτη και η αξία τους γ) Αλήθειες για τον πολιτικό του 21 Ι. Κωλέτη. δ) Θρησκεία - δεσποτοκρατία και κερδοσκοπία.

Τα βιβλία εκτός από τα κεντρικά βιβλιοπωλεία, μπορεί κανείς να τα βρει και στη διεύθυνση του συγγραφέα: Βενιζέλου 188 Γιάννινα 45444 Τηλ. (0651) 22030.

Άλλα βιβλία

Είκοσι επτά διηγήματα περιέχει το 7ο βιβλίο του συγγραφέα, αγωνιστή της Εθν. Αντίστασης Δήμου Βότσικα που κυκλοφόρησε τελευταία με τίτλο "ΔΟΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ". Συναρπαστικά διηγήματα από τις εμπειρίες του συγγραφέα στα χρόνια των αγώνων και των θυσιών.

Διεύθυνση συγγραφέα:

Ευβοίας 3 Γαλάτσι, 11147 Αθήνα

Τηλ. 2929252

• Τη Συλλογή του Αλεξ. κ. Γιώτη με τα "ΑΞΕΧΑΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ" σε έξι τόμους λάβαμε και αναπολήσαμε παλιές όμορφες εποχές... Περιέχουν παλιά και νέα τραγούδια, δημοτικά, λαϊκά, ελαφρά και είναι μια αξιόλογη προσπάθεια η συγκέντρωσή τους.

Για όσους ενδιαφέρονται, η διεύθυνση του κ. Γιώτη είναι:

Πρασίνου Λόφου 115

Ηράκλειο Αττικής 14122

Τηλ. 2810505-2021217

Σ.Τ.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Το τριώροφο κτίριο που στεγάζεται το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτσης, πλήρως ανακαινισμένο και εκσυγχρονισμένο.

Εμβαδόν κτιρίου 380 τετρ. μέτρα.

Εμβαδόν οικοπέδου 1.300 τετρ. μέτρα.

Συντελεστής δομήσεως 0.80.

Οικοδομούνται συνολικά 1.040 τετρ. μέτρα συν τα ημιυπόγεια.

Πληροφορίες:

Τηλ. **01-7517136, 01-7525301**

Ο θείος μου ο Λάμπρος

Ο Θεός μου ο Λάμπρος, όπως τον λένε στο Πεκλάρι, είναι ένας πολύ άξιος και δημιουργικός άνθρωπος. Έξυπνος, χιουμορίστας, δραστήριος, εξυπηρετικός, νοικοκύρης, καθαρός, όμορφος, ο Θεός έχει συνδυάσει τα χαρίσματά του με τα τερτίπια της φύσης. Έτσι, φροντίζει τα χωραφάκια του και παράγει εξαιρετικά σε γεύση και ποιότητα edésματα.

Το μπρούσκο κρασάκι του μοναδικό για τα γούστα μου σε γεύση και χρώμα, το τσίπουρο, άριστο σε ποιότητα και μυρωδιά, τα νόστιμα ξυνάδια του, τα καλοφτιαγμένα γλυκά του, όλα, μας αφήνουν με το στόμα ανοιχτό, δοκιμάζοντας ανάλογα με την εποχή όλα αυτά τα υπέροχα παρασκευάσματα.

Όμως ο Θεός δεν είναι φαγάς παρ' όλες τις νοστιμιές του. Ξέρει να ομορφαίνει τα πάντα γύρω του και να δίνει ομορφιά και χαρακτηριστική όψη σ' ό,τι καταπιάνεται. Έτσι στην άκρη από το χωραφάκι του φυτεύει πανέμορφα λουλούδια που κοσμούν το χώρο γύρω και δημιουργεί κατάλληλο περιβάλλον για έναν απογευματινό εύγεστο καφεδάκο.

Ζώντας σε γειτονιά της Αττικής, τριγυρισμένη από μπετόν και αυτοκίνητα, πάντα φέρνω στη μνήμη μου το Θείο μου τον Μπάμπη, όπως τον λέμε εμείς, το χωραφάκι και τις ομορφιές του.

Ο κύριος Χαράλαμπος, είναι ένας γνήσιος Πεκλαρίτης που ενώ έζησε πάνω από 20 χρόνια στο εξωτερικό δεν ξέχασε ποτέ την πατρίδα του και ιδιαίτερα το αγαπημένο χωριουδάκι του, το Πεκλάρι.

Ας μιμηθούμε στο ελάχιστο τις πράξεις τέτοιων ακέραιων χαρακτήρων. Σ.Κ.

Πωλείται αγρός
4 στρεμμάτων στην περιοχή
"Αγίας Παρασκευής" Κόνιτσας
Πληροφορίες: 0655-22.168

ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΣΤΗ ΖΩΣΙΜΑΙΑ ΣΧΟΛΗ

(ΚΑΤΑΓΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΒΟΡ. ΉΠΕΙΡΟ Κ.Λ.)

ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Προ ετών μας δόθηκε η ευκαιρία να αναδιφήσουμε τα παλιά διασωζόμενα αρχεία της Ζωσιμαίας Σχολής των Ιωαννίνων, απ' όπου αντιγράψαμε τα ονόματα πολλών μαθητών και σπουδαστών καταγομένων από την περιοχή της Κόνιτσας, από τη Β. Ήπειρο και αρκετών μουσουλμάνων. Τα στοιχεία αρχίζουν από το 1845 και σταματούν στα 1912.

Σχολ. έτος 1845-46

Ελένη Παναγιώτου. Παρασκευή Σπύρ. Μπογά, Φωτεινή Κυριακού, Αλεξάνδρα Στεφάνου, Ελένη Ιωάννου. Οι κοπέλες προορίζονταν για διδασκάλισσες.

Σχολ. έτος 1846-47

Κωνσταντίνος Πατρίτσας και Ζαχαρίας Σαρδέλης από Πάπιγκο. Ιωάννης Οικονόμου από Σαμαρίνα. Νικόλαος Έλπου από Ποστένιανη Β.Η. Νικόλαος Πολυζώης Αργυροκαστρίτης. Κων/νος και Παναγιώτης Νικολάου, Κονιτσιώτες. Γεώργιος Αναστασίου, Θεοχάρης Βασιλείου και Ιωάννης Γεωργίου, Παπιγκιώτες. Γεώργιος Κωνσταντίνου, Παναγιώτης Βασιλείου και Φώτος Γεωργίου Αργυροκαστρίτες. Πέτρος Παπαγεωργίου από Βιθκούκι, Κων/νος Σίμου από τη Λέκλη.

Χριστόδουλος Αποστόλης, Βουρμπιανίτης.

Στέφανος Αδαμαντίδης από την Κόνιτσα.

Σχολ. 1846-47

Δημήτριος Κωνσταντίνου από Πρεμετή. Γεώργιος Λουκά, Αντώνιος Δημητρίου, Κωνσταντίνος Σίμου και Ηλίας Δημητρίου από τη Λέκλη Β. Ηπείρου.

Δημήτριος Ιωάννου Βουρμπιανίτης.

Αλκιβιάδης Λιάμπεη, Κονιτσιώτης. Τον απαντούμε και το 1849-51.

Αναστάσιος Γεωργίου από Τζέρτσικο Β.Η.

Λεωνίδα Παπουτσή, Κονιτσιώτης.

Γεώργιος Χαρίσης, Παπιγκιώτης.

Ιωάννης Δημητρίου, Αργυροκαστρίτης.

Κων/νος Δημητρίου, Αργυροκαστρίτης.

Χρήστος Βαγγέλης, Λαμποβίτης.

Ιωάννης Ιωσήφ, Μπερατινός.

Πέτρος Ζ. Πούλη Μπερατινός.

Χαράλαμπος Παπαχρήστου, Κονιτσιώτης και 1847-48-49.

Δημήτριος Θεολ. Ποαύλου, Μπερατινός.

Νικόλαος Πολυζώης, Αργυροκαστρίτης.

Παναγιώτης Νικολάου, Κονιτσιώτης.

Πέτρος Χ. Πούλης, Μπερατινός.

Απόστολος Μαργαρίτης, Αβδελιώτης.

1847-1848

Κων/νος Νικ. Περδικάρης, Κονιτσιώτης και 1848-49.

Δημήτριος Παπαχρήστου, Κονιτσιώτης.

Αναστάσιος Χριστοδούλου, Κονιτσιώτης.

Βαγγέλης Πέτρου από Λάμποβο.

Ιωάννης Οικονόμου, Κονιτσιώτης.

Νικόλαος Γεωργίου, Βουρμπιανίτης και το 1850-51

Νικόλαος Χριστοδούλου, Κονιτσιώτης.

Δημήτριος Θεοδώρου, Μπερατινός.

Βασίλειος Ανδρέου, Αργυροκαστρίτης.

Στέφανος Χρήστου, Αργυροκαστρίτης.

Θωμάς Χαρίτων, Αργυροκαστρίτης.

Μιχαήλ Ιωάννου, Παπιγκιώτης.

Αλέξιος Σάββας, Λαμποβίτης.

Δημήτριος Βίτου, Λαμποβίτης.

1848-49

Κων/νος Περδικάρης, Κονιτσιώτης

Ιωάννης Κουσουρίδης, Παπιγκιώτης.

Χριστόδουλος Αποστόλου, Κονιτσιώτης

Δημήτριος Σαλβάρης, Δυρράχιον και 1849-50.

Νικόλαος Λιθοξόος ετών 16, Βούρμπιανη.

Κων/νος Χριστοφόρου, Ελβασάν.

Δημήτριος Πούλης, Βερατινός και το 1850-51

Στέφανος Χαρίτων, Αργυροκαστρίτης, και το 1850-51.

Γεώργιος Χριστ., ιερέως 14ετών, Κόνιτσα.

Νικόλαος Χρ. Κονιτσιώτης, 15 ετών.

Στέφανος Δημητρίου, Αργυροκαστρίτης.

Δημήτριος Βήτου, Αργυροκαστρίτης.

Αλέξανδρος Χαρίτων, Αργυροκαστρίτης.
Αθανάσιος Χριστοδούλου, Αργυροκαστρίτης.

Θεόδωρος Ιωάννου, Έλεζνα, Β.Η.

Μαργαρίτης Ζ. Πούλιου, Αργυροκαστρίτης.

Δημήτριος Χριστ. Γκίνου, Τεπελενλής.

Σχ. έτος 1849-1850

Χαράλαμπος Παπαχρήστου, Κόνιτσα και το 1850-51

Δημήτριος Θεοδ. Πούλης ετών 15 Δυρράχιον.

Νικόλαος Χριστοδούλου, 17 ετών, Κόνιτσα.

Γεώργιος Παπαχρήστου, ετών 15, Κονιτσιώτης.

Πέτρος Αθανασίου ετών 18 από Λάμποβο.

Ιωάννης Κωνσταντίνου, ετών 14, Παπιγκιώτης.

Κων/νος Γεωργίου, ετών 12, από Πάπιγκο.

Σταύρος Εξάρχου, ετών 19, Γλουσινός.

Κυριάκος Μαρτίνης, ετών 14, από Λάμποβο.

Δημήτριος Χρ. Γκίνης, ετών 14, Παπιγκιώτης.

1850-51

Νικόλαος Γεωργίου, Λουτσικιώτης, ετών 11.

Κων/νος Γεωργίου, Λουτσικιώτης, ετών 12.

Ιωάννης Γεωργίου, ετών 13, Λισκασιίτης.

Ιωάννης Νικολάου, Βουρμπιανίτης.

Γεώργιος Δημητρίου Βουρμπιανίτης.

Ιωάννης Παύλου Οικονόμου, Βερατινός.

Νικόλαος Γεωργίου, Βουρμπιανίτης.

Δημήτριος Πούλης, ετών 16, Βερατινός.

Στέφανος Χαρίτων, ετών 20, Αργυροκαστρίτης και 51-52.

Θωμάς Χαρίτων, ετών 17, Αργυροκαστρίτης.

Μιχ. Ιωάννου ετών 17, Πρεμετή.

Νικόλαος Χριστοδούλου, ετών 18, Κονιτσιώτης.

Πέτρος Σαλβάρης, ετών 15, από Επίδαμνον.

Κυριάκος Μούρτζου, ετών 15 από Λάμποβο.

Κων/νος Γεωργίου από Λούψικο.

Γεώργιος Δημητρίου, Βουρμπιανίτης.

Χαράλαμπος Γούσια από Λούψικο.

Χριστόδουλος Νικολάου, Λαμποβίτης.

Νικόλαος Γούσιας, Λουψιώτης.

1851-52

Αθανάσιος Καστρινός, ετών 16, Λαμποβίτης.

Δημήτριος Χρ. Βίζιου ετών 17, Αργυροκαστρίτης.

Μιχαήλ Χαρίτωνος, ετών 13, Δρυϊνουπολίτης.

Κων/νος Γούσιας, Λούψικο, ετών 12.

Χριστόδουλος Νικολάου, ετών 15, Λαμποβίτης.

1854-55

Αλκιβιάδης Ι. Λιάμπεη, Κονιτσιώτης.

Νικόλαος Χαρισιάδης Α΄ τάξις Κονιτσιώτης.

Παναγιώτης Χ. Πρεμετινός, Α΄ τάξις 1856-57

Ισμαήλ Μεχμέτμπεης, Κονιτσιώτης και το 57-58-59.

1857-58

Δημήτριος Β. Δόβας, Κονιτσιώτης.

1858-59

Γεώργιος Ι. Δόβας, Κονιτσιώτης και 1860-61

1860-61

Ζήσης Αποστ. Σούρλας, Γ΄ τάξις, Πυρσογιαννίτης.

Δημήτριος Αποστ. Σούρλας, Β΄ τάξις, Πυρσογιαννίτης.

Δημήτριος Απ. Τσούκαλης, Β΄ τάξις, Βουρμπιανίτης.

Ιωάννης Κ. Πύρσος, Α΄ τάξις, Γυμνασίου Πυρσογιαννίτης.

Νικόλαος Σούρλας, Πυρσογιαννίτης.

Κων/νος Τζοφώλης, Β΄ τάξις, Βουρμπιανίτης και 1861-62.

Δημήτριος Σούρλας, Γ΄ τάξις, Πυρσογιαννίτης.

Ιωσήφ Βερατινός, Γ΄ τάξις.

Δημήτριος Τσούκαλης Β΄ τάξις, Βουρμπιανίτης.

Ηλίας Χαρισιάδης, Γ΄ τάξις, Κονιτσιώτης.

Ζουρχάν Χαλήμ, Βέη, Β΄ τάξις.

Μαρία Λιβαδέως

1864-65

Ανδρέας Παπαχρησιτίδης, Στρατσιανίτης.

Χαράλαμπος Οικονόμου-Γκέτσης, Φίερι, Β. Ηλείου.

Ιωάννης Μ. Αδαμάντιος, Κόνιτσα.

Δημήτριος Χρ. Τόγγας, Κόνιτσα.
Αριστοτέλης Β. Γρηγορίου, Κόνιτσα.
Δημήτριος Λάμπρου, Σουλιώτης, Κόνιτσα.
Ζήσης Κ. Σούρλας, Κόνιτσα.
Πέτρος Τσίκας, Κόνιτσα.
Ορχάν Μπέης, Πρεμετινός.
Στέργιος Χατζηζήσης, Σαμαρινιώτης.
Κων/νος Μακαριάδης, Αργυροκαστρίτης.
Κων/νος Πρίγκος,
Βασίλειος Κ. Σούρλας, Πυρσόγιαννη, Κόνιτσα.
Χαράλαμπος Κ. Σούρλας, Πυρσόγιαννη, Κόνιτσα.
Δημήτριος Παπαβασιλείου, Κόνιτσα.
Κων/νος Ν. Ζήσης, Κόνιτσα.
Σπυρίδων Ν. Ζδράβος, Κόνιτσα.
Βασίλειος Χριστοδούλου, Πάπιγκο.
Κων/νος Λαζάρου, Πάπιγκο.
Λουκάς Δ. Δημάρατος, Βούρμπιανη.
Αθανάσιος Γ. Μέξης, Λάμποβο Β.Η.
Γεώργιος Χ. Μαρτίνης, Λάμποβο.
Αθανάσιος Χ. Αλ. Οικονόμου, Λάμποβο.
Πέτρος Χ. Μαρτίνης, Λάμποβο.
Επαμεινώνδας Χ. Τσόφας, Βούρμπιανη-Ιωάννινα (Τσόφας).
Λουκάς Μ. Κυριάκου, Πρεμετή.
Λουκάς Στ. Κίτζου, Πρεμετή.
Γεώργιος Ηλ., Δημητρίου, Πρεμετή.
Πέτρος Γ. Αποστόλου, Πρεμετή.
Απόστολος Τίκος, Πρεμετή.
Θωμάς Κ. Κανιτζιώτης, Ιωάννινα.
Αριστείδης Ηγουμενίδης, Κόνιτσα.
Σχολ. έτος 1865-66
Αναστάσιος Κ. Κυρζίδης, Χιονιάδες.
Πέτρος Γ. Τσίπας, Πυρσόγιαννη, Κόνιτσα.
Ζήσης Κ. Σούρλας, Πυρσόγιαννη, Κόνιτσα.
Δημήτριος Λάμπρου Σουλιώτης, Κόνιτσα.
Δημήτριος Χρ. Τόγγας, Κόνιτσα.
Αριστοκλής Β. Γρηγορίου, Κόνιτσα.
Δημήτριος Παπαβασιλείου, Β΄ τάξις, Κόνιτσα.

Χαράλ. Σούρλας, Β΄ τάξις, Κόνιτσα.
Γεώργιος Σούρλας, Β΄ τάξις, Κόνιτσα.
Ορχάν Βέης, Πρεμετή.
Γρηγόριος Η. Δημητρίου, Πρεμετή.
Πέτρος Γ. Λώλης, Πρεμετή.
Κων/νος Αποστολίδης, Α΄ τάξις, Πρεμετή.
Γεώργιος Ναούμ, Α΄ τάξις, Πρεμετή.
Αλκιβιάδης Α. Κονιτσιώτης, Α΄ τάξις, Ιωάννινα.
Θεόδωρος Μ. Καρανίκας, Α΄ τάξις, Σαμαρίνα.

1866-67

Στέργιος Χατζηζήσης, Σαμαρίνα.
Στέργιος Καρανίκας, Σαμαρίνα.
Ιωάννης Καρανίκας, Γ΄ τάξις, Σαμαρίνα.
Κων/νος Ζήσης, Κόνιτσα.
Χαράλαμπος Ν. Σούρλας, Κόνιτσα.
Βασίλειος Σούρλας, Κόνιτσα.
Μιχαήλ Κόκκινος, Κόνιτσα.
Δημήτριος Παπαβασιλείου, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Χαραλ. Κ. Σούρλας, Κόνιτσα.
Κων/νος Μιχαηλίδης, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Βασίλειος Σούρλας, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Χαράλαμπος Ζήκος, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Ιωάννης Κ. Παπαϊωάννου, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Ναήμ βέης (ασφαλώς από Φράσιαρη).
Σαμή βέης (ασφαλώς από Φράσιαρη).
Γιώργος Βοϊλας, Γ΄ τάξις, Τίρανα.

1867-68

Γεώργιος Χ. Μαρτίνης, Β΄ τάξις, Λάμποβο.
Αθανάσιος Χ. Οικονόμου, Β΄ τάξις, Λάμποβο.
Μιχαήλ Κυριακού, Β΄ τάξις, Πρεμετή.
Λουκάς Κυριακού, Α΄ Τάξις, Πρεμετή.
Ναήμ και Σαμή βέηδες, Φράσαρη Β.Η.
Παναγιώτης Ζήκου Κορδάς, Α΄ τάξις, Κόνιτσα.
Κων/νος Α. Σούρλας, Α΄ τάξις, Κόνιτσα.
Κων/νος Μιχαηλίδης, Α΄ τάξις, Κόνιτσα.

- Μιχαήλ Κ. Πούλιος, Α΄ τάξις, Κορυτσά.
Ιωάννης Αποστολίδης, Α΄ τάξις, Βούρμπιανη.
1868-69
Ιωάννης Καρανίκας, Δέντσικο.
Αριστείδης Ηγουμενίδης, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Κων/νος Α. Σούρλας, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Σαμή Βέης, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Φράσιαρη.
Ναϊμ Βέης, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Φράσιαρη.
Ταξίμ Βέης, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Φράσιαρη.
Δημήτριος Α. Αναγνώστου, Α΄ τάξις Κόνιτσα.
Αθανάσιος Π. Τσάκλης, Α΄ τάξις Κορυτσά.
Αθανάσιος Θεμελής, Α΄ τάξις Κορυτσά.
1868-69
Γεώργιος Γιόσης, Α΄ τάξις Βούρμπιανη.
1869-70
Βασίλειος Κ. Σούρλας, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Κων/νος Α. Σούρλας, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Αριστείδης Ηγουμενίδης, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Γεώργιος Βεκιάρης, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Ταξίμ Βέης, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Φράσιαρη.
Αντώνιος Α. Ζήσης, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Πρεμετή.
Γρηγόριος Δημητρίου, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Πρεμετή.
Σαμή και Ναϊμ βέηδες, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Φρασιαρίτες.
Δημήτριος Αναγνώστου, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Ιωάννης Ζωσιμάς, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Φίλιππος Ζωσιμάς, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Αθανάσιος Θεμελής, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Κορυτσά.
Γεώργιος Δ. Γιόσης, (Βούρμπιανη), Α΄ τάξις Ιωάννινα.
Απόστολος Ι. Βεηζαδές, (Βούρμπιανη), Α΄ τάξις ;
- Μεχμέτ Βέης, Α΄ Τάξις;
Σεφίκ Βέης, Α΄ τάξις ;
Σχολ. έτος 1870-71
Κων/νος Α. Σούρλας, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Γεώργιος Σούρλας, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Δημήτριος Μ. Αναγνώστου, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Φίλιππος Ζωσιμάς, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 15.
Ιωάννης Ζωσιμάς, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 16.
Σωτήρης Ζαφειρίου, Δ΄ τάξις, Πρεμετή, ετών 15.
Αντώνιος Αλ. Ζήσης, Δ΄ τάξις, Πρεμετή.
Δημήτριος Γ. Μπέτσης, Β΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 16.
Ιωάννης Α. Σακελλαρίου, Β΄ τάξις, Πάπιγκο, ετών 15.
Ιωάννης Αραμίου, Β΄ τάξις, Πρεμετή, ετών 16.
Αρισ. Α. Ιωαννίδης, Α΄ τάξις, Πάπιγκο, ετών 14.
Πανταζής Χ. Λαζάρου, Α΄ τάξις, Πάπιγκο, ετών 15.
Κων/νος Παπαδημητρίου, Α΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 20.
Ταξίμ βέης, Α΄ τάξις, Φράσιαρη, ετών 15.
Αναστάσιος Γκιάτας, Γ΄ τάξις Βεράτιον, ετών 17.
Αλέξιος Μ. Πρίτσης, Γ΄ τάξις Βεράτιον, ετών 17.
Σπυρίδων Π. Αβραάμ, Γ΄ τάξις Βεράτιον, ετών 22.
Αθανάσιος Θεμελής, Γ΄ τάξις Κορυτσά, ετών 15.
Χαρίσης Ν. Ντόντη, Γ΄ τάξις Βούρμπιανη, ετών 15.
Βασίλειος Γ. Γκοτζαμάνος, Β΄ τάξις, Βεράτιον.
Ηλίας Α. Λάβδας, Β΄ τάξις, Βεράτιον, ετών 17.
Γεώργιος Δ. Γιόσης, Β΄ τάξις Βούρμπιανη, ετών 17.
Απόστολος Βεηζαδές, Β΄ τάξις Βούρμπιανη, ετών 14.
Μιχαήλ Ι. Σπέης, Β΄ τάξις, Ιωάννινα, ετών

14. Σάββας Α. Λάβδας, Β΄ τάξις, Αργυρόκαστρο, ετών 16.
Δημήτριος Ι. Τσομπάνος, Α΄ τάξις, Βούρμπιανη, ετών 12.
Παύλος Λάμπρου Νίκου, Α΄ τάξις, Βούρμπιανη, ετών 13.
Κων/νος Α. Περδίκης, Α΄ τάξις, Ιωάννινα, ετών 10.
Λεωνίδα Θ. Πάσχος, Α΄ τάξις, Βεράτιον, ετών 12.
Ευστάθιος Φιλίππου, Α΄ τάξις, Κορυτσά, ετών 15.
Περικλής Δ. Φίλιος, Α΄ τάξις, Πάπιγκο, ετών 12.
Σωτήριος Ζαφριδής Δ΄ Τάξις, Κορυτσά ετών 15.
Φίλιππος Ζωσιμά Δημάρατος, Δ΄ τάξις, Βούρμπιανη, ετών 19.
Δημήτριος Αναγνώστου, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 18.
Βασίλειος Βέργος, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 17.
Δημήτριος Γ. Πέτσης, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 19.
Θωμάς Π. Δόβας, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 16.
Ιωάννης Ζωσιμάς, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 17.
Νικόλαος Παπακώστας, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα, ετών 16.
Αριστείδης Ιωαννίτης, Γ΄ τάξις, Πάπιγκο, ετών 15.
Πανταζής Λαζάρου, Γ΄ τάξις, Πάπιγκο, ετών 16.
Σάββας Κ. Δούδας, Γ΄ τάξις, Αργυρόκαστρο, ετών 17.
Γεώργιος Γιόσης, Γ΄ τάξις, Βούρμπιανη, ετών 18.
Απόστολος Βεηζαδές, Γ΄ τάξις, Βούρμπιανη, ετών 15.
Χαρίσης Δόσης, Γ΄ τάξις, Βούρμπιανη, ετών 16.
Χαράλαμπος Τσούκαλης, Α΄ τάξις, Βούρμπιανη, ετών 12.
Αντώνιος Ι. Τσιτζής, Α΄ τάξις, Βούρμπιανη, ετών 12.
Χριστόδουλος Ζήκου, Α΄ τάξις, Βούρμπιανη, ετών 14.
Αναστάσιος Μούσιος, Α΄ τάξις, Σαμαρίνα, ετών 12.
Χαράλαμπος Παλταδώρου, Α΄ τάξις, Πυρσόγιαννη, ετών 13.
Αθανάσιος Ανδρονιάδης, Α΄ τάξις ;
Παύλος Λάμπρου Νίκου, Β΄ τάξις, Βούρμπιανη.
Δημήτριος Ι. Τσομπάνος, Β΄ τάξις Βούρμπιανη.
Κυριάκος Ι. Κότσης, Β΄ τάξις Φράσιαρη.
Κων/νος Περδίκης, Β΄ τάξις Ιωάννινα, ετών 11.
Αλέξ. Πρίτσης, Α΄ τάξις Βεράτιο, ετών 19.
Δημήτριος Σαμαριναίος, Α΄ τάξις Σαμαρίνα.
Κων/νος Βοΐλας, Α΄ τάξις Βερατινός, ετών 16.
Βασίλειος Γουζομάνος, Α΄ Τάξις, Βεράτιον, ετών 17.
Σχολ. έτος 1873-74
Χαράλαμπος Ευθυμίου, Δ΄ τάξις, Πρεμετή.
Στέφανος Μόκορος, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Κων/νος Παναγιώτου, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Δημήτριος Σαμαριναίος, Δ΄ τάξις, Σαμαρίνα.
Αλέξ. Χ. Γκίνος, Δ΄ τάξις, Αργυρόκαστρο.
Αλέξ. Πρίντσης, Δ΄ τάξις, Βεράτι.
Απόστολος Βεηζαδές, Β΄ τάξις, Βούρμπιανη.
Κων/νος Λ. Βελεμίκης, Β΄ τάξις Πάπιγκο.
Μιχαήλ Ι. Σπέης, Β΄ τάξις.
Γεώργιος Δ. Γιόσης, Β΄ τάξις Βούρμπιανη.
Κων/νος Φ. Παπαδόπουλος, Β΄ τάξις Κόνιτσα.
Κων/νος Β. Μασιούλης, Β΄ τάξις Πάπιγκο.
Κων/νος Δ. Δαλαγιάννης, Β΄ τάξις Πάπιγκο.
Λάζαρος Χ. Λαζάρου, Β΄ τάξις Πάπιγκο.
Αθανάσιος Αδαμαντίου Α΄ τάξις Σαμαρίνα.
Λάζαρος Κυριάκου, Α΄ τάξις Πρεμετή.
Ιωάννης Ζαφειρίδης, Α΄ τάξις Πρεμετή.
Δημήτριος Αναστασίου, Α΄ τάξις Πρεμετή.
Ευστάθιος Κ. Αποστόλου, Α΄ τάξις Πρεμετή.
Γεώργιος Ι. Έξαρχος, Α΄ τάξις Κόνιτσα, ετών 16.
Παύλος Νέκου, Α΄ τάξις Κόνιτσα.

(Συνεχίζεται)

Απάντηση σε Επιστολή του Μ. Μάνη

εν αμφέβαλα ποτέ για τις δημοσιογραφικές ικανότητες του επιστολογράφου κ. Μ. Μάνη,

όσον αφορά εις την Ιερά Μονή Μολυβδοσκεπάστου. Δεν ετηρήθη ως έδει, η δημοσιογραφική δεοντολογία. Με αναγκάζει εδώ το ερίζον ύφος, το οποίον καταδεικνύεται εμφανώς σ' όλην την περιγραφή του να μη σιωπήσω.

Το όλο περιεχόμενο της επιστολής είναι ένας “λίβελλος” και μόνον κατά του προσώπου του ηγουμένου της Ιεράς Μονής.

Ένα από τα τόσα ελεεινολογήματα είναι και το: “Και να μην εκπλαγούμε αν σε λίγο, πωλούνται και... φυλαχτά με χώμα από τον Άγιο τάφο του Σεβαστιανού” και πιο κάτω “Το φως του Ευαγγελίου” έχει σβήσει και δεν φωτίζει τις ψυχές ούτε του ηγουμένου, ούτε κατοίκων του χωριού και πολλών... άλλων.

“Και την μέν πρόφασιν εποιείτο, ως επί Πισίδας εκβαλείν παντάπασι εκ της χώρας...” δηλονότι, την επιστολήν την απηύθυνε εις επίσκεψιν του Αρχιμ. Χριστοφόρου Ρακιντζάκη (Θηβών και Λεβαδείας) έτσι για να υπάρξει έρεισμα.

Όλα, όσα τόσον ασυστόλως εξετόξευσε κατά της Ιεράς Μονής, με υποχρεώνουν να αναφωνήσω: “Αιδώς Αργείοι” και εν συνεχεία να υπεισέλθω εις την ουσίαν. Επαναλαμβάνω, ξεύρω ότι έχει ικανότητες να γράψει, εννοώ

δημοσιογραφικά. Αλλ' εάν “Αι μεν χείρες, χείρες Ησαυ, η δε φωνή, φωνή Ιακώβ” και εννοώ εδώ ότι υποκινείται από το πάθος του προς τον ηγούμενον της Μονής και μόνον, αυτό είναι συζητήσιμο. Επειδή όμως έχω υπόψη μου όλα τα προηγηθέντα με τους δικαστικούς αγώνες, για τα θέματα που αναφέρει στην επιστολή του, και τα οποία έχω μελετήσει σε βάθος, με πολλή μου λύπη, καταλήγω στο συμπέρασμα, ότι, γενικότερα, δεν έπρεπε εκ μέρους των συγχωριανών μου να συμβούν αυτά τα πράγματα.

Όχι επειδή μετώκησα προ τριακονταετίας στην Κόνιτσα πάνω και να πληροφορούμαι τα νέα του χωριού μας, τουναντίον μάλιστα είμαι πολύ ενήμερος σε όλα. Με την Ιερά Μονή συνδέομαι πολύ πριν γεννηθείς εσύ. Γιατί εκεί λειτουργούσε τακτικά ο αείμνηστος πατέρας μου, τον οποίον ακολουθούσα σαν ψάλτης του. Από το 1988 και μετά τοποθετήθηκε εκεί Ηγούμενος ο πατήρ Θεόδωρος (Διαμάντης) και συχνά πήγαινα να ψάλλω, αλλά και να παρακολουθήσω ευκαιριακά την πρόοδο των εργασιών για την αποκατάσταση της κατεστραμμένης Μονής από τους τους πολέμους. Το όνειρο και το όραμα του πατρός Θεοδώρου ήταν και είναι να δει όσο πιο σύντομα γίνεται αποκατεστημένες τις ζημιές. Έγραψα μερικά ρεπορτάζ για τις εργασίες, καίτοι προσέκρουσα στην μετριοφροσύνη του γέροντος, που δεν θέλει να δημοσιεύεται το έργο

του. Άλλωστε ό,τι φροντίζει και ό,τι κάνει, γνωρίζει πολύ καλά, ό,τι δεν τα κάνει για τον ευατό του. Γι αυτόν: “Ου γαρ έχομεν ώδε μένουσαν πόλιν, αλλά την μέλλουσαν επιζητούμεν”.

Με το πνεύμα που γράφεις στην επιστολή σου, δείχνεις, αν μή τι άλλο, ό,τι δεν θέλεις να έχεις κανένα σύνδεσμο με τον πιο πάνω άνθρωπο, χωρίς καν να σε φταίξει σε τίποτε. Για το καλό της Μονής μας φροντίζει και εργάζεται χειρωνακικά μάλιστα και ο ίδιος ακόμη, αλλά και τους αδελφούς Βορειοηπειρώτες βοηθεί, δίδοντάς τους εργασία, στο κατόντημα που είχαν βρεθεί τότε. Και μας παρουσιάζει σήμερα αξιόλογο έργο, και μακάρι να είχε κι άλλους μιμητάς, για τα άλλα μοναστήρια της Μητροπόλεώς μας.

Αντί να τον περιβάλλουμε με αγάπη, αντί να προσευχόμεθα να του δίδει ο θεός υγείαν και μακροημέρευση, πράττουμε τα αντίθετα.

Φαντασθείτε λοιπόν εάν ο άνθρωπος αυτός δεν ήταν άνθρωπος προσευχής προς την Υπεραγίαν Θεοτόκον, ε-

άν δεν έρρεαν καθημερινά δάκρυα μετανοίας για όλους μας, τι έλεος θα είχαμεν εις την Βασιλείαν του Θεού!

Καιρός πια να ανακρούσωμε πρῦμναν. Να ελέγξουμε τα πάθη μας και τις κακίες μας. Να ζητήσουμε συγνώμην από τον πνευματικό μας πατέρα για όσα τον στενοχωρούμε και του καταμαρτυρούμε. Όχι άλλα δικαστήρια και κυνηγητά. Αρκετά ως εδώ! Να αφήσουμε τον μοναχόν να έχει απερίσπαστος τον σύνδεσμόν του με τον Θεό.

Ό,τι εμπόδια του παρεμβάλλονται στην πορεία του, καίτοι έχει την δύναμη αναμφίβολα με την προσευχήν να τα αντιπαρερχεται, αλλά, σαν άνθρωπος στενοχωρείται. Αυτή φυσικά είναι η προσωπική μου άποψη και μόνον.

Ο Κύριος ας γενή Ίλεως επί ταις αμαρτίαις ημών.

Αχιλ. Κολιός

Σημ.: Για να μη γίνει το περιοδικό μας πεδίο αντιπαράθεσης, θα παρακαλέσουμε τους αντιμαχόμενους χωριανούς να αποφύγουν την αποστολή άλλων δημοσιευμάτων στο περιοδικό.

ΣΧΟΛΙΑ

• Το αφιέρωμα του περιοδικού “Ελληνικό Πανόραμα” στον Σμόλικα και τα χωριά της Κοιλιάδας του Αώου, αποτέλεσε πολύ ευχάριστη έκπληξη. Το εν λόγω περιοδικό είναι από τα πλέον έγκυρα στο είδος τους και ως εκ τούτου η παρουσίαση της περιοχής μας που είναι και η πρώτη αποκτά ιδιαίτερη σημασία, δημιουργεί δε προοπτικές για την προσέλευση επισκεπτών. Το αφιέρωμα είναι πολυσέλιδο εμπειριστατωμένο, πλαισιώνεται από υπέροχες φωτογραφίες και καλογραμμένο κείμενο. Ως είναι φυσικό τέτοια γεγονότα δημιουργούν και υποχρεώσεις. Ο αυριανός επισκέπτης δεν πρέπει να απογοητευθεί. Πράγματα τα οποία πρέπει να προσεχθούν είναι το επίπεδο των παρεχομένων υπηρεσιών από καταστήματα και ξενώνες, η καθαριότητα δημοσίων χώρων αλλά και ιδιωτικών, φιλόξενη συμπεριφορά και ανιδιοτελής εξυπηρέτηση όπου και όταν χρειαστεί.

Με την ευκαιρία θα αναφερθούμε και σε ένα άλλο αξιόλογο αφιέρωμα για τον Αώο από το οικολογικό περιοδικό “Οξυγόνο”. Εμείς κάνουμε γνωστό πως ο επαρχιακός δρόμος Κόνιτσας - Δίστρατο έχει ασφλατοστρωθεί μέχρι Πάδες. Προτείνουμε ανεπιφύλαχτα σε όλους τους φυσιολάτρεις να επισκεφθούν τα χωριά της Κοιλιάδας του Αώου. Σε όλη τη διαδρομή θα τους συνοδεύει η θεά της

Τύμφης, του Σμόλικα και του Αώου. Στο Ελεύθερο θα χαρούν τους πολλούς κήπους που ποτίζονται από το μεγάλο κεντρικό ρέμα που ξεκινά από τον Σμόλικα.

Λίγο έξω από το Παλαιοσέλλι πεζοπορώντας για λίγο θα βρεθούν στο αισθητικό άλσος του Προφήτη Ηλία, ένα φυσικό μπαλκόνι με θέα προς την Τύμφη και προς τη είσοδο της χαράδρας του Αώου. Να μην λησμονήσουν να επισκεφθούν τον ιστορικό Ναό της Αγίας Παρασκευής όπου θα θαυμάσουν την πολιτιστική κληρονομιά της Επαρχίας μας μέσα από τις αγιογραφίες των χιονιαδιτών και το ξυλόγλυπτο τέμπλο έργο των Τουρνοβιτών (Γοργοπόταμος).

Η διαδρομή Παλαιοσέλλι - Πάδες είναι από τις πιο ευχάριστες. Ο επισκέπτης θα έλθει σε επαφή με το εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων από τα πλέον όμορφα με θέα από την Σουσνίτσα μέχρι την Βασιλίτσα. Οι Πάδες επίσης είναι από τα όμορφα ορεινά χωριά με ευπαρουσίαστο το κέντρο όπου η πλατεία και η εκκλησία. Οι πιο τολμηροί μπορούν να φθάσουν Δίστρατο και στο Χιονοδρομικό κέντρο Βασιλίτσα.

• Στις εθνικές επετείους παρατηρείται το φαινόμενο της καθολικής αδιαφορίας των συμπολιτών μας απέναντι σε μια υποχρέωση σημασιολογικής υφής, όπως είναι η ανάρτηση της σημαίας μας. Οι καταστηματάρχες δεν λησμονούσαν αυτή τους την υπο-

χρέωση έστω και κατόπιν υπενθύμισης του οργάνου της τάξης. Σήμερα σε πολλά καταστήματα δεν αναρτούνται σημαίες, αλλά και όσες είναι ανηρτημένες δίνουν την εντύπωση πως υπάρχει έλλειμμα σεβασμού προς το σύμβολο των κοινών αγώνων και πεπρωμένων του λαού μας, ήτοι ημών των ιδίων.

Άποψή μας είναι πως στο κέντρο της πόλης μας όπου λαμβάνουν χώρα οι εκδηλώσεις για τις δυο εθνικές επετείες πρέπει να αναρτώνται σημαίες ενιαίου τύπου ως προς την απόχρωση του μπλέ χρώματος, το μέγεθος, τον ιστό για να μην εμφανίζεται το φαινόμενο σημαίες να είναι κρεμασμένες στα ρολά ή στα στέγαστρα. Ας γίνει μια ελάχιστη θυσία εις ανάμνησιν των μεγάλων και ανεκτίμητων θυσιών των προγόνων μας.

- Ουδέποτε στην ιστορία της ανθρωπότητας, παρήχθηκε τόσος πολύς πλούτος, αλλά και ποτέ άλλοτε όλος αυτός ο ανθρώπινος μόχθος δεν σπαταλήθηκε με τόση ευκολία, απερισκεψία και προπαντός με τόση πρόκληση απέναντι στους μη έχοντες και μη κατέχοντες.

Η ανθρωπότητα πορεύεται από την βιομηχανική εποχή προς την μεταβιομηχανική όπου κυριαρχεί η ειδωλοποίηση της πληροφορικής και όπου τα παραγόμενα σήματα και εικόνες λογίζονται ως προϊόντα μείζονος αξίας εκκείνων της κλασσικής βιομηχανίας.

Τεράστια κεφάλαια διακινούνται μεταξύ των χρηματιστηρίων, δημιουργούνται οικονομικές αυτοκρατορίες εκ του μηδενός, όχι όμως και οι ανάλογες θέσεις εργασίας. Έτσι παρατηρείται το φαινόμενο, επιχειρήσεις να αυξάνουν την κερδοφορία τους και να ανεβάζουν τον δείκτη των αξιών τους μέσα από την κατάργηση θέσεων εργασίας.

Χιλιάδες μισθωτοί εξωθούνται στην ανεργία και από εκεί στο κοινωνικό περιθώριο. Η περιοχή μας, η επαρχία μας από ανέκαθεν είχε το θλιβερό προνόμιο να βρίσκεται στο περιθώριο κάθε οικονομικής ανάπτυξης και κάθε κύκλου κοινωνικής -πολιτιστικής ανέλιξης. Αυτό το μαρτυρεί και το γεγονός πως χιλιάδες συμπατριώτες μας, μετανάστευσαν προς τα αστικά κέντρα και σε άλλα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας όπου είχαν στηθεί οι μηχανισμοί της παραγωγής και διανομής του πλούτου.

Σήμερα ίσως περνά η αντίληψη πως πάμε να ξεκολλήσουμε επιτέλους από την οικονομική καχεξία που τόσα χρόνια μαστίζει την επαρχία μας.

Μια τέτοια αντίληψη και ανερμηνευτη είναι και ψευδής μια που στηρίζεται σε μια κρατικοδίαιτη τοπική αυτοδιοίκηση και ευκαιριακούς ιδιώτες επενδυτές συνεχώς τροφοδοτούμενους από τα προγράμματα συνοχής και στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τι μέλλει γενέσθαι όταν μας λείψουν τα διάφορα πακέτα Ντελόρ-Σαντέρ, τα χρήματα των οποίων σπαταλήθηκαν χωρίς μέτρο, πρόγραμμα, πρακτική και χωρίς προοπτικές. Αναλογιστήκατε ποτέ, πόσες σταθερές θέσεις εργασίας δημιούργησαν στην Κόνιτσα τα τόσα χρήματα που εισέρευσαν. Υπάρχει το αξίωμα πως το οικονομικό οικοδόμημα καθορίζει το εποικοδόμημα. Αν το οικοδόμημα έχει γερές οικονομικές βάσεις θα έχουμε και το καλύτερο δυνατόν εποικοδόμημα στις τέχνες, τις επιστήμες, στο αστικό και περιαστικό περιβάλλον, στην στήριξη των αδύναμων κοινωνικών στρωμάτων μέσω της παιδείας, της ασφάλισης, της υγειονομικής περίθαλψης.

Στην Κόνιτσα ας μην τρεφόμαστε με ψευδαισθήσεις δεν μπορούμε να μιλάμε για οικονομικό οικοδόμημα.

Όλες οι ενέργειες μας εντάσσονται στην πεπατημένη αντιμετώπιση της πεζής καθημερινότητας και δεν αγγίζουν τα ακανθώδη προβλήματα της οικονομικής μας καχεξίας.

Η Κόνιτσα, η Επαρχία μας έχουν μπεί στη φάση μιας ενδεχομένης μη αναστρέψιμης παρακμής. Όθεν στις επερχόμενες δημοτικές εκλογές κρίνεται το μέλλον της περιοχής μας και οι υποψήφιοι αυριανοί διαχειριστές των κοινών επωμίζονται βαρύ φορτίο.

Ηλίας Ανδρέου

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Στις 4/1 η Ορειβ. Ομάδα Κόνιτσας πραγματοποίησε εκδρομή στο χιονοδρομικό κέντρο Βασιλίτσας.
- Ο Γενάρης είναι ο μήνας που κόβουν την καθιερωμένη πίτα. Και στην Κόνιτσα έκοψαν πίτες σχεδόν όλοι οι σύλλογοι.
- Τελείωσαν οι επισκευές στο ξενοδοχείο της Εταιρίας Λαϊκής βάσης κοντά στη γέφυρα Κόνιτσας και είναι έτοιμο να φιλοξενήσει επισκέπτες. Να ιδούμε με το άλλο που βρίσκεται γιατί απέναντι στο Γυμνάσιο τι θα γίνει.
- Τη γιορτή των Τριών Ιεραρχών τίμησαν, όπως κάθε χρόνο, τα Σχολεία της πόλης, με εκκλησιασμό και την καθιερωμένη δεξίωση στο Δημαρχείο.
- Ο φετινός Γενάρης είχε βροχές στα πεδινά και χιόνια στα ορεινά.
- Με τα ίδια καιρικά φαινόμενα υποδεχτήκαμε και το Φλεβάρη.
- Στις 13/2 ο Σύλλογος γονέων Β' Δημ. Σχολείου Κόνιτσας πραγματοποίησε με επιτυχία το χορό του.
- Στις 22/2 η Ορειβ. Ομάδα Κόνιτσας πραγματοποίησε εκδρομή στη Θεσσαλονίκη με το λεωφορείο του Δήμου που παραχώρησε ο κ. Δήμαρχος. Οι εκδρομείς επισκέφτηκαν του Βυζαντινούς θησαυρούς του Αγίου Όρους.
- Συνεχίστηκε και αυτόν τον μήνα η κάθοδος Αλβανών λαθρομεταναστών

στην περιοχή μας. Σ' αυτό βοήθησε και ο καλός καιρός, που ήταν αφύσικος για την εποχή.

- Από τις παραμονές της Αποκριάς άρχισαν να'ρχονται αρκετοί επισκέπτες στην περιοχή μας.

- Το Σάββατο 28/2, ο Σύλλογος αναβίωσης παλιών εθίμων άρχισε τις αποκριάτικες εκδηλώσεις με την εμφάνιση ομάδας καρναβαλιστών στην αγορά, όπως κάθε χρόνο με τη "νύφη" και τα παραδοσιακά όργανα.

- Στις 14/2 ο Σύλλογος Πουρνιωτών "Ο ΕΞΑΡΧΟΣ" στην Αθήνα πραγματοποίησε με επιτυχία το χορό του με το παραδοσιακό συγκρότημα Φιλιππίδη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

- Στις 19-12-97 ο Γιάννης και η Χρύσα Κυρίτση απόχτησαν στη Ρόδο αγοράκι.

- Στις 29/12/97 στη Θεσσαλονίκη ο Σπύρος Ι. Μηλιώνης και η Παρασκευή Παύλου απόχτησαν αγοράκι.

- Στις 2/1 ο Βασίλης και η Ελένη Μπούσμπουλα στην Κόνιτσα απόχτησαν κοριτσάκι.

- Ο Στέφανος και η Κατερίνα Μουρεχίδη στην Κόνιτσα απόχτησαν στις 12-1-98 αγοράκι.

- Στην Αθήνα ο Μανώλης Βαρδάκης και η Καλυψώ Νικολού απόχτησαν κοριτσάκι.

- Στις 4/2 ο Δημήτρης Μπρούμας και η Αμαλία Βλάχου απόχτησαν στην Κόνιτσα κοριτσάκι.

- Στην Κόνιτσα ο Σωκράτης και η Βασιλική Μούρα απόχτησαν στις 28/1 αγοράκι.

Αρραβώνες

Στις 2/1/98 αρραβωνιάστηκαν στην Κόνιτσα ο Βαγγέλης Στράτος από το Μάζι και η Ελευθερία Γ. Χατζηρούμνη.

- Στις 3/1 αρραβωνιάστηκαν ο Κώστας Ν. Χατζηρούμπης και η Λίτσα Δασκάλου από τα Καβάσιλα.

Γάμοι

Στις 28/12/97 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Θωμά Χ. Βαγενά και της Μαρίας Α. Πύρσου.

.....

ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ

Στο προηγούμενο τεύχος από τυπογραφικό λάθος δεν καταχωρήθηκαν τέσσερα ονόματα μελλών της χορωδίας Κόνιτσας:

Κύρκος Κων. - Κήτας Θ. - Καλτσούνη Θ. Ζδράβου Ε. Τους ζητάμε συγγνώμη για το λάθος.

.....

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΕΙΣ

Σε όλη την Ελλάδα, τιμές προσιτές, πακετάρισμα, αμπαλάρισμα. Δωρεάν αποσυνδέσεις - συνδέσεις ηλεκτρικών συσκευών.

ΤΡΟΜΠΟΥΚΗΣ ΣΠΥΡΟΣ

Τηλ. οικ. 512904 κιν. 093-458032

Π Ε Ι Ρ Α Ι Α Σ

.....

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΝΙΚΟΥ

Ο Δάσκαλος που έφυγε

Ανήμερα των Χριστουγέννων 1997, το νέο μαθεύτηκε σαν αστραπή. Στην πλατεία και τους δρόμους της Ηλιούπολης νέοι και ηλικιωμένοι μαζί με τις ευχές ρωτούσανε ο ένας τον άλλο: “τα ‘μαθες τα νέα; Ο Δάσκαλος μας έφυγε για πάντα”.

Δε χρειαζότανε να πουν το όνομά του. Όλοι εννοούσανε τον Ευθύμιο Νίκου, τον κυρ-Θύμιο, τον Δάσκαλο, με Δ κεφαλαίο, της Ηλιούπολης, όπως όλοι τον ήξεραν.

Ο Ευθύμιος Νίκου γεννήθηκε το 1918 στο Δίστρατο Κονίτσης.

Φοίτησε στο Ιεροδιδασκαλείο Βελλάς και το 1938 αποφοίτησε από την Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων. Η δεκαετία του 40 τον βρίσκει σε διαρκείς εναλλαγές στρατιωτικής και εκπαιδευτικής θητείας ή εξόριστο στη Μακρόνησο. Μια αδιάκοπη προσφορά υπηρεσιών στην πατρίδα τότε με τη ‘κιμωλία του δασκάλου και τότε με το όπλο στο χέρι.

Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Το αγώνα του τίμησε το 1986 η Ε-ΔΥΕΘΑ με “Αναμνηστικό μετάλλιο Εθνικής Αντίστασης 1941-45”.

Ως δάσκαλος υπηρέτησε στον Πλατανότοπο Καβάλας, στον Βαθύτοπο Δράμας, στην περιοχή Κονίτσης - Ζαγορίου - Μετσόβου, στο Νευροκόπι Δράμας, σε σχολεία του Πειραιά και της Ηλιούπολης απ’ ό-

που συνταξιοδοτήθηκε το 1974.

Υπήρξε ενεργό μέλος της κοινωνίας της Ηλιούπολης, ιδιαίτερα μεταξύ των Ηπειρωτών. Για την προσφορά του, ο Σύλλογος Ηπειρωτών Ηλιούπολης τον βράβευσε το 1995 με αναμνηστική πλακέτα. Υπήρξε επίσης ενεργό και δραστήριο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ηπειρωτικής Εταιρείας επί σειρά ετών.

Το Δίστρατο όμως σ’ όλη τη διάρκεια της ζωής του έμεινε το αγαπημένο του χωριό. Ο χώρος των παιδικών του αναμνήσεων και των πληγών που επισώρευσε ο πόλεμος, μαζί με τα αποκαΐδια του πατρικού του.

Απέφευγε να το επισκεφτεί, αλλά το κουβαλούσε μέσα του. Την αγάπη του την εξέφρασε με μια μεθοδική έρευνα γύρω από την Ιστορία και την Παράδοση του Διστράτου. Μια προσπάθεια που κατέληξε στη συγγραφή ενός τρίτομου ογκώδους έργου, που

δυστυχώς δεν πρόλαβε να εκδώσει.

Ο Ευθύμιος Νίκου χαρακτήρας ήπιος, ευγενικός, διακριτικός αξιώθηκε μια όμορφη και αρμονική ζωή με τη σύζυγό του δασκάλα Ελένη Κυρούση, από την Πωγωνιανή. Απέκτησαν δύο παιδιά. Πλήγμα για κείνον ήταν η απώλειά της το 1985. Από τότε αφοσιώθηκε στα πέντε εγγόνια του, που είχαν την ευτυχία να γνωρίσουν τη στοργή και τη φροντίδα ενός σπάνιου παππού.

Στην Κόνιτσα πάντα περνούσε ένα μέρος των διακοπών του, κοντά στην αγαπημένη του αδελφή, Χάιδω Τσαρούχη.

Όσοι τον γνώρισαν θα θυμούνται τον άνθρωπο με την καταπληκτική επιδεξιότητα στα χέρια, την ευγένεια στην ψυχή και το οξύ πνεύμα.

Βασίλης Βουρδούκας

Σε ηλικία 61 ετών πέθανε στο Νοσοκομείο Δουρούτης στις 14/1/98 ο Β. Βουρδούκας από την Πηγή. Ο Βασίλης ήταν μόνιμος κάτοικος της Πηγής και με το μαγαζάκι του εξυπηρετούσε τους χωριανούς του πρόθυμα σε κάθε ανάγκη. Ήταν αγαπητός σε όλο το χωριό και ο ξαφνικός θάνατός του λύπησε όλους τους κατοίκους και όσους τον γνώριζαν.

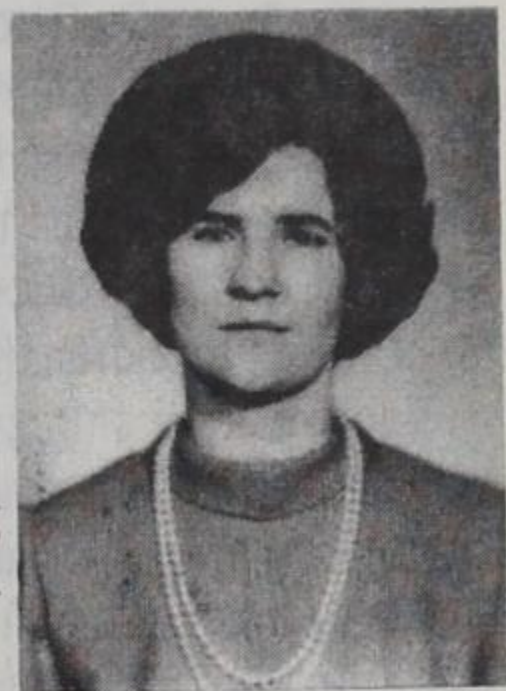

Ο χαμός του Βασίλη αφήνει δυσαναπλήρωτο κενό στο χωριό του.

Στη μνήμη του ο αδερφός του Θανάσης προσφέρει στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 20.000 δρχ.

• Ύστερα από σύντομη αρρώστια, πέθανε στην Αθήνα στις 19/2 και κηδεύτηκε την επομένη στο χωριό της Κεράσοβο η Ελευθερία Ζιούλη.

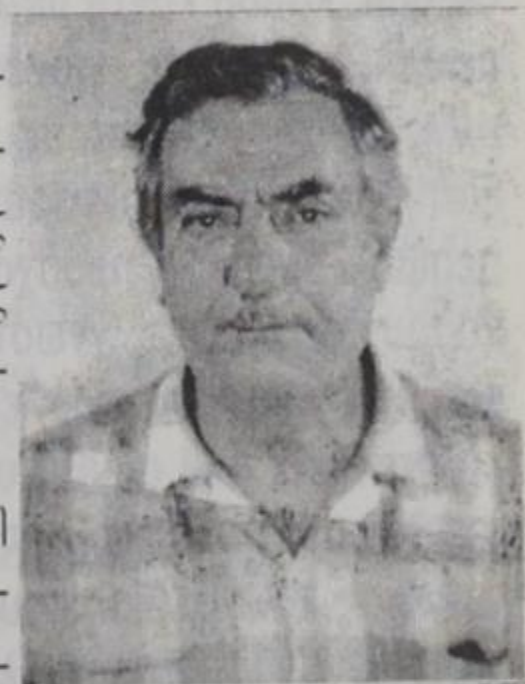
Στη μνήμη της, ο σύζυγος και τα παιδιά της, προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 10.000 δρχ.

Ευάγγελος Ντούτης

• Σε ηλικία 84 ετών πέθανε ο αγαπητός σε όλους τους Κονιτσιώτες Ευάγγελος Ντούτης.

Στη μνήμη του, η σύζυγός του Ελπινίκη και τα παιδιά του Γεώργιος, Ειρήνη, Δημήτριος, Νικόλαος, Καλλιόπη και Παναγιώτης, προσφέρουν στο Γηροκομείο Κόνιτσας 500.000 δρχ. στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" 100.000 δρχ. και στον Πολιτιστικό Σύλλογο Άνω Κόνιτσας 50.000 δρχ.

Ευλαβικό μνημόσυνο στη Μαριάνθη Σπύρου Χαβά - Πέτσκου

Στις 30 Δεκεμβρίου 1997 έφυγε για πάντα από κοντά μας, μια άλλη αρχόντισσα του Μεσοβουνίου, η Μαριάνθη Σπύρου Χαβά, κόρη του αείμνηστου Δημητρίου Πέτσκου, παλαιού εστιάτορα στα Γιάννενα, ιδιοκτήτη πολυσύχναστου χανιού της εποχής εκείνης. Και κηδεύτηκε στην ιδιαίτερη πατρίδα της, με τη συνοδεία συγγενών και φίλων, με δάκρυα θλίψης και πόνου.

Αξέχαστη Μαριάνθη. Κρατήθηκες όρθια και στιβαρή, ώσπου έπεσες εντελώς ξαφνικά, κουρασμένη από τα χρόνια της ζωής σου, προδομένη από την καλοσυνάτη σου καρδιά.

Δίπλα σου και μέχρι την τελευταία σου πνοή, στάθηκε ο πιστός σύντροφός σου, ο τόσο ευαίσθητος και αξιοπρεπής σύζυγός σου, ο Σπύρος Χαβάς, με τον οποίο αντιμετώπισατε με ανθρωπιά και αισιοδοξία τις χαρές όλες και τις δυσκολίες της ζωής.

Αναπαύσου ήσυχα στο κοιμητήρι του χωριού σου, κάπου κοντά με τους αγγέλους, γιατί ασφαλώς εκεί σε προόρισε ο Θεός. Ο καλοσυνάτος χαρακτήρας σου, το γέλιο σου, η αξιοπρεπής συμπεριφορά που επέδειξες στο περιβάλλον σου, η προσχαριά με την οποία δεχόσουν συγγενείς, γνωστούς και ξένους στο φιλόστοργο σπιτικό σου, είναι τα χαρακτηριστικά στοιχεία που συνθέτουν το μεγαλείο της ψυχής σου, τη μορφή μιας γνήσιας Ζαγορίσιας γυναίκας. Είναι ο βίος σου που θα μείνει βαθιά χαραγμένος στην ψυχή όλων μας.

Το χώμα του χωριού σου που σε σκέπασε να ναι ελαφρύ. Κι ο ευσπλαχνικός Θεός να δίνει κουράγιο και παρηγοριά στον αξιαγάπητο σύντροφό σου Σπύρο, δύναμη και καρτερικότητα, για να ξεπεράσει την οδύνη που του προξένησε ο θάνατός σου.

Αιωνία σου η μνήμη
Ο ανεψιός σου Μπούρης Γεώργιος

ΑΛΛΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ

- Πέθανε στην Αθήνα στις 10/12/97 ο παλαίμαχος αγωνιστής της Εθν. Αντίστασης Γιάννης Γκόγκος σε ηλικία 77 ετών.
- Στην Αθήνα πέθανε στις 4/1 ο Θεόδωρος Γκούντος, 60 ετών, από το Γανναδιό.
- Στις 4/1 πέθανε στην Κόνιτσα ο Ευάγγελος Ντούτης, ετών 84.
- Στις 10/1 πέθανε στην Κόνιτσα ο Δημήτριος Μαργαρίτης 84 ετών.
- Στις 14/1 πέθανε στην Καλλιθέα η Χαρίκλεια Αναστάση, ετών 80.
- Στην Πηγή πέθανε ξαφνικά ο Βασίλειος Βουρδούκας, ετών 61.
- Στις 16/1 πέθανε στην Αγ. Παρασκευή (Κεράσοβο) η Ουρανία Ευθυμίου, ετών 74.
- Στις 17/1 πέθανε στην Κόνιτσα ο Ευάγγελος Κωστούλας ετών 89.
- Στην Καλλιθέα Κόνιτσας πέθανε στις 4/2 ο αιωνόβιος Νικόλαος Α. Ντίνος.
- Στο Μολυβδοσκεπάστο πέθανε στις 10/2, σε ηλικία 86 ετών, ο Δημήτριος Τουμασάτος, πατέρας της Κατερίνας Ριστάνη.
- Πέθανε στα Γιάννενα και κηδεύτηκε στις 13/2 στο χωριό του Πύργο Στράτσιανης ο Βασίλειος Σουρέλης, ετών 83.
- Στις 14/2 πέθανε στα Γιάννενα ο Δημήτριος Ευαγγέλου από τους Χιονιάδες. Στη μνήμη του τα ανήψια του Κώστας Χαραλαμπίδης και Σοφία Στεφάνου-Χαραλαμπίδη προσφέρουν στο Γηροκομείο Κόνιτσας 30.000 δρχ.
- Στη μνήμη του συζύγου της Νικολάου που πέθανε στην Αθήνα, η Μαρία Τσόγκα προσφέρει στο περιοδικό μας το ποσό των 5.000 δρχ.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Μίσσιος Δημ. Γερμανία	Μαρ.100	Σίμος Αλκιβ. Γιάννης	2.000
	Δρχ.	Παπαδιαμάντης Κων. Γιάννινα	4.000
Ζώτος Κώστας Αυστραλία	6.000	Χαρισιάδης Γεώργ. Γιάννινα	5.000
Μήτσιου Μαρία Γερμανία	5.500	Πρωτόπαππας Γεωργ. Γιάννινα	2.500
Τσάνος Ανδρέας Ιταλία	5.000	Εθν. Τράπ. Κόνιτσας	20.800
Πρόκος Αθαν. Γερμανία	6.000	Εμπορική Τραπ. Κόνιτσας	5.000
Κατσιμπαρης Ιωαν. Γερμανία	6.000	Γιαννάκης Χρ. Κόνιτσα	2.000
Χατζηρούμπης Γεωργ. Αυστραλία	10.000	Χαλιαμάνη Παρασκ. Κόνιτσα	3.000
Τζιάτζιος Γεωργ. Αθήνα	5.000	Κρυστάλλης Γεωργ. Κόνιτσα	1.500
Βαρδάκη Βασιλική Αθήνα	2.000	Ρεμπέλη Άννα Κόνιτσα	2.500
Πριμηκύρης Χριστοδ. Αθήνα	5.000	Ρούση Αριστέα Κόνιτσα	1.500
Γκιώκας Γεώργ. Αθήνα	3.000	Καράκογλου Χαρ. Κόνιτσα	2.000
Μανουσιουδάκη Ειρήνη Αθήνα	2.000	Βρόικος Στεφ. Κόνιτσα	5.000
Βασιώτη Αικατ. Αθήνα	3.000	Καφετζής Δημ. Κόνιτσα	2.500
Αρχιμανδρίτης Βασ. Αθήνα	5.000	Δέδος Ζήκος Κόνιτσα	3.000
Ρεμπέλης Χρ. Αθήνα	2.500	Σιάμος Παντελής Κόνιτσα	2.000
Σιούτη Ελευθερία Αθήνα	5.000	Ευαγγελίδης Ευαγγ. Κόνιτσα	2.000
Κορδικόρης Γεωργ. Αθήνα	1.500	Κουκέσης Παντ. Κόνιτσα	2.000
Κιτσαντώνης Ιωάν. Αθήνα	1.500	Ντεντοπούλου Χρ. Κόνιτσα	2.000
Θεοδώρου Λάμπρος Αθήνα	2.000	Βόσιος Παύλος Κόνιτσα	5.000
Ντίνος Παναγ. Αθήνα	2.000	Μησιακούλη Αφρ. Κόνιτσα	1.500
Φράγκος Χρήστος Αθήνα	3.000	Δερδέκη Άννα Κόνιτσα	1.500
Καλλιτέρης Παναγ. Αθήνα	2.000	Μίσσιου Μύρα Κόνιτσα	4.500
Πατέρα Λίνα Αθήνα	2.000	Οικονόμου Σπύρος Κόνιτσα	1.500
Νατσιοπούλου Ευρ. Αθήνα	3.000	Ζώη Ελένη Κόνιτσα	5.000
Τσιαλιαμάνης Σπυρ. Αθήνα	5.000	Ζιακόπουλος Απ. Κόνιτσα	2.000
Ξάνθος Μιχ. Αθήνα	5.000	Κήτας Θεόδ. Κόνιτσα	2.000
Κατσιμπαρης Γεωργ. Αθήνα	2.000	Φασούλης Απόστ. Κόνιτσα	5.000
Κουτρούλη Ουρανία Αθήνα	2.000	Μπιδέρης Αντ. Κόνιτσα	1.500
Παπαδημούλης Δημ. Αθήνα	3.000	Θεοδώρου Άννα Κόνιτσα	2.000
Παπαδημούλης Χρ. Αθήνα	3.000	Βάρνας Νικ. Κόνιτσα	3.000
Νικολάου Αλέξ. Αθήνα	10.000	Μπλιθικιώτης Κων. Κόνιτσα	5.000
Χολέβας Χριστόδ. Αθήνα	4.000	Πρίτσης Κώστας Κόνιτσα	2.000
Δήσιος Χρήστος Αθήνα	5.000	Πάντος Πέτρος Κόνιτσα	1.500
Δήσιος Βασ. Αθήνα	2.000	Κώτσικος Στεφ. Κόνιτσα	2.000
Κουσιαφέ Θεοδώρα Μοσχάτο	3.000	Ιερ. Καλλιτέρης Χρ. Κόνιτσα	2.000
Βίλλη Φρόσω Γιάννινα	4.000	Εξνεπίδης Λουκάς Κόνιτσα	3.000
Σπυρίδωνος Βασ. Γιάννινα	5.000	Κατής Χρήστος Κόνιτσα	2.000
Σμύρη Μαριάνθη Γιάννινα	3.000	Γκόγκος Κώστας Κόνιτσα	2.000
Σπανός Γιάννης Γιάννινα	2.000	Πασχάλη Ελένη Κόνιτσα	2.000
Παππάς Γιάννης Γιάννινα	2.500	Στέφος Κώστας Κόνιτσα	2.000
Γαράφα Χαρά Γιάννινα	2.500	Καπαίος Ιωάν. Κόνιτσα	5.800
Γκρέστας Γιάννης Γιάννινα	5.000	Μάνθος Αριστ. Κόνιτσα	2.000

Αμπάζ Χατέμ Κόνιτσα	2.000	Κεφάλας Αλέξ.	1.500,
Στεφάνου Ευαγγ. Κόνιτσα	2.000	Ιερ. Σκίρτας Άγγελος Πάδες	2.000
Ντεντόπουλος Παναγ. Κόνιτσα	3.000	Πασχάλης Χαρ. Καλλιθέα	2.000
Μουλαΐδης Θωμάς Κόνιτσα	2.000	Ιερ. Τζήμος Μηνάς Ελεύθερο	2.000
Μούρας Σωκρ. Κόνιτσα	2.000	Κατσαμάνη Μαρίκα Πάδες	3.000
Καλησώρας Γεωργ. Κόνιτσα	3.000	Ζοϋνης Νικ. Θεοτόκος	2.000
Μπούνας Ευάγγ. Κόνιτσα	3.000	Ζούκης Α. Αθαν. Οξυά	2.000
Κυρίτσης Κων. Κόνιτσα	3.000	Παπασπύρου Αντιγ. Αετόπετρα	2.000
Ρούβαλης Αποστ. Κόνιτσα	2.000	Παπασύρου Φωτ. Αετόπετρα	3.000
Βλάχος Ευαγγ. Θεσ/νίκη	1.500	Πίσπας Α. Δημ. Δίστρατο	3.000
Δημόπουλος Γεωργ. Θεσ/νίκη	5.000	Πορφύρης Χρ. Οξυά	2.000
Ντίνης Δημ.	3.000	Ζούνης Ιωάν. Θεοτόκος	2.000
Κατσιώτα Ασημούλα Θεσ/νίκη	2.000	Αθανασόπουλος Απ. Οξυά	3.000
Παπαγιάννη Μαρία Θεσ/νίκη	5.000	Κοτσιαύτης Ευάγγ. Μάζι	1.500
Σπανός Αποστ. Θεσ/νίκη	2.000	Παρασκευάς Αντ. Μάζι	2.000
Αραμπατζής Δημ. Θεσ/νίκη	2.000	Λάμπας Κων. Καλλιθέα	2.000
Τσουμάνη Αμαλία Θεσ/νίκη	2.000	Τάσιος Σωτ. Δίστρατο	3.000
Ντίνης Θεσ/νίκη	5.000	Σερίφης Ευάγγ. Μόλιστα	2.000
Μανώλης Πέτρος Θεσ/νίκη	2.000	Τσούβαλης Θεμιστ. Ρόδος	5.000
Ταπεινόπουλος Γεωργ. Θεσ/νίκη	2.500	Ρίζος Παναγ. Αίγιο	5.000
Καραμπέρη Δέσποινα Θεσ/νίκη	1.500	Πασχάλη Θεοδώρα Αίγιο	5.000
Σίμου Λούλα Θεσ/νίκη	3.000	Περλέρου Φωτεινή Πάτρα	1.500
Μηλιώνη Αικατ. Θεσ/νίκη	5.000	Αναστάσης Νικ. Πρέβεζα	3.000
Λώτου Γλυκ. Θεσ/νίκη	2.000	Σπανός Σωτ. Άρτα	3.000
Χριστοδουλίδου Φρόσω Θεσ/νίκη	3.000	Ιερομ. Χαραλαμπίδης Α. Κόρινθος	3.000
Οικονόμου Πέτρος Αρίστη	5.000	Μεσσής Αθαν. Κοκκινόγεια	2.000
Θεολόγου Ηλίας Πληκάτι	2.000	Τζωτζής Δημ. Πάτρα	3.000
Πορφυριάδης Δημ. Εξοχή	1.500	Λεοντή Σοφία Σαντορίνη	1.500
Μάκας Γεώργ. Αμάραντος	5.000	Πάντου Ελευθερία Κέρκυρα	5.000
Εξάρχου Θεοφ. Εξοχή	2.000	Αναστασίου Δημ. Μουδανιά	1.500
Κυπαρίσσης Βασ. Θεοτόκος	2.000	Καρράς Παναγ. Κέρκυρα	4.000
Οικονόμου Ευαγγ. Δίστρατο	2.000	Πορφυριάδης Νίκος Άρτα	4.000
Λάκκας Θεοφ. Καλλιθέα	2.000	Μακρής Γεωργ. Πάτρα	2.000
Κωτσίνας Κώστας Δροσοπηγή	1.500	Κιάφα Αναστ. Κόρινθος	2.000
Βεζαλής Αθαν. Πληκάτι	3.000	Κασκαβέλης Ιωάν. Λάρισα	2.000
Καλλιντέρης Αχιλ. Αετόπετρα	2.000	Γαργάλας Διαμ. Λάρισα	3.000
Τόσκας Γιάννης Πάδες	3.000	Γιάκκας Γεωργ. Λάρισα	2.000
Τσινώλης Γεωργ. Καλόβρουση	1.500	Τσιρώνης Αποστ. Πάτρα	3.000
Κουρτίνος Βασ. Παλιοσέλι	3.000		
Δήμος Χρυσοστ. Πηγή	1.500		
Σπανός Αθαν. Πηγή	2.000		
Γκουντούλης Κων. Κεράσοβο	2.000		
Μούσιος Χαραλ. Λαγκάδα	2.000		
Ζούνης Χρήστος Θεοτόκος	5.000		
Σδούκος Ευαγγ. Κεφαλοχώρι	2.000		
Κεφάλας Νικ. Πηγή	1.500		

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ιανουάριος	Φεβρουάριος	
Ελάχ. θερμ.	-4°	-2°
Μεγ. θερμ.	15°	20°
Σχ. υγρ.	76%	63%
Ύψος βροχής	55,4 mm	142,6mm

ΤΣΙΟΥΡΗΣ - Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ Ο.Ε.

Διαμερίσματα - Καταστήματα

Αντιπαροχαί

Τηλ. 4-6
Ιωννίνα

Τηλ. 32989-33207
Fax 33207

**HOTEL "ΑΩΟΣ,,
RESTAURANT - BAR**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ — ΚΟΖΑΝΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ — ΤΗΛ. (0655) 22079

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
Τ., ΤΕΤ., ΠΕΜΠ. 6 - 8 Μ.Μ.
ΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝΗΤΟ 094 392 273

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ & ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΤΗΛ. 0655 - 22005 ΟΙΚΙΑΣ 22113
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΤΟΖΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΤΣΑΠΕΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚ/ΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΟΣ

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΙΤΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΡΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 5138315

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ

Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8 ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817
ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ. ΣΠΙΤΙΟΥ 70153

Δέχεται καθημερινά: Πρωί 9.30 - 12 -- Απόγευμα 5.00 - 9.30
και Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. με ραντεβού

ΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣ. ΡΕΒΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ 22
ΤΗΛ. 426.951

ΠΑΤΡΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Δημήτριος Ν. Καζαμίας

Εμ. Μπενάκη 24

Τηλ. 3627 - 725

Dr ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ

Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ 'ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ'

ΕΠΙΜΕΛ. ΝΟΣΟΚ. "ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ"

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 86
(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
ΤΗΛ. 3802 966 (106 80)
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑΣ 10
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 9701 285

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 288

Κόνιτσα

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ

(Πάνω στον Εθνικό Δρόμο)

Τηλ. 0655/22867